MÜZİK EĞİTİMİ LİSANS PROGRAMI BAĞLAMA DERS İÇERİKLERİNİN MESLEKİ YETERLİKLER KAPSAMINDA ÖĞRETİM ELEMANLARI GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Mümin ÇAĞLAR

Yüksek Lisans Tezi

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

2025

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ LİSANS PROGRAMI BAĞLAMA DERS İÇERİKLERİNİN MESLEKİ YETERLİKLER KAPSAMINDA ÖĞRETİM ELEMANLARI GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

(Evaluation of Professional Competencies in the Course Contents of Baglama within the Music Education Undergraduate Program Based on Instructors' Opinions)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mümin ÇAĞLAR

Danışman: Doç. Dr. Murat Kamil İNANICI

Erzurum
Aralık, 2025

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Mümin Çağlar tarafından hazırlanan "Müzik Eğitimi Lisans Programı Bağlama Ders İçeriklerinin Mesleki Yeterlikler Kapsamında Öğretim Elemanları Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" başlıklı çalışması 17 / 12 / 2025 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:	Doç. Dr. Özgür EROĞLU *Atatürk Üniversitesi*	Aslı ıslak imzalıdır
Danışman:	Doç. Dr. Murat Kamil İNANICI *Atatürk Üniversitesi*	Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Yakup AÇAR *Kafkas Üniversitesi*	Aslı ıslak imzalıdır

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

…. / …. / 2025

Aslı ıslak imzalıdır

Prof. Dr. Refik DİLBER

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Müzik Eğitimi Lisans Programı Bağlama Ders İçeriklerinin Mesleki Yeterlikler Kapsamında Öğretim Elemanları Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

17 / 12 / 2025

Aslı ıslak imzalıdır

Mümin ÇAĞLAR

☐Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun …./…/…. tarih ve ……. sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐Enstitü Yönetim Kurulunun …./…/…. tarih ve ……. sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasının hazırlanmasında bana akademik ve idari destek sağlayan başta danışmanım Doç. Dr. Murat Kamil İnanıcı olmak üzere tüm akademik kadroya derin minnettarlığımı ifade etmek isterim. Danışmanımın değerli yönlendirmeleri, bilgi ve deneyimleri bu çalışmanın şekillenmesinde büyük bir rol oynamıştır.

Tez jürimde yer alan değerli hocalarıma, sundukları kritik geri bildirimler ve yönlendirmeler için teşekkür ederim. Bu geri bildirimler, araştırmamın daha kapsamlı ve derinlemesine bir perspektif kazanmasına olanak tanımıştır.

Son olarak, bu akademik yolculuğumda bana manevi destek veren aileme teşekkür ederim. Onların varlığı, motivasyonumun ve ilerlememin sürekli bir kaynağı olmuştur.

Mümin ÇAĞLAR

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MÜZİK EĞİTİMİ LİSANS PROGRAMI BAĞLAMA DERS İÇERİKLERİNİN MESLEKİ YETERLİKLER KAPSAMINDA ÖĞRETİM ELEMANLARI GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Mümin ÇAĞLAR

Aralık 2025, 125 Sayfa

Amaç: Bu çalışmanın temel amacı, Müzik Eğitimi Lisans Programı bağlama ders içeriklerinde yer alan mesleki yeterliklerin öğretim elemanları tarafından nasıl değerlendirildiğini ortaya koymak ve bu değerlendirmeler doğrultusunda bağlama eğitiminin mesleki donanım kazandırmadaki etkililiğini incelemektir.

Yöntem: Araştırma, durum çalışması–bütüncül çoklu durum desenine göre yürütülmüş; 25 öğretim elemanı amaçlı örnekleme ile seçilmiştir. Likert ölçeği, görüş formu ve envanterle toplanan veriler istatistiksel ve tematik analizle çözümlenmiş; bağlama ders içeriklerinin mesleki yeterliklere katkısı sistematik biçimde ortaya konmuştur.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen veriler, bağlama ders içeriklerinin mesleki yeterlikler kapsamında öğretim elemanları tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğünü, ancak uygulamada bu önem düzeyine tam olarak ulaşamadığını ortaya koymaktadır. Kuramsal bilgi ve kültürel yeterlikler bağlamında, bağlamanın tarihsel gelişimi, Türk müzik kültürü içindeki yeri ve çeşitleri uzmanlar tarafından neredeyse en üst düzeyde önemsenmiştir. Örneğin, bağlamanın tarihsel ve sosyolojik konumunu açıklayabilme yeterliği 117 puanlık önem düzeyiyle öne çıkarken, gerçekleşme puanı 96'da kalmıştır. Benzer şekilde, Alevi-Bektaşi müziğinin kültürel bağlamını açıklayabilme yeterliği yüksek önem düzeyine rağmen düşük gerçekleşme puanıyla dikkat çekmiştir. Bu durum, kültürel çeşitliliğin eğitim sürecinde yeterince aktarılmadığını göstermektedir. Teknik ve fiziksel uygulama yeterlikleri açısından ise bulgular daha güçlüdür. Doğru oturuş, tutuş ve duruş teknikleri 125 puanlık en üst düzey önemle değerlendirilmiş, gerçekleşme puanı da 115 ile çok yüksek çıkmıştır. Sağ ve sol el teknikleri, tezene çeşitliliği ve süsleme teknikleri gibi beceriler de yüksek önem düzeyine sahip olup uygulamada büyük ölçüde karşılanmıştır. Bununla birlikte, kondisyon egzersizleri ve ajilite odaklı etütlerde gerçekleşme puanlarının daha düşük kalması, öğrencilerin teknik gelişiminde süreklilik ve sistematik çalışmanın eksik olduğunu göstermektedir. Pozisyon, dizi ve makam bilgisi yeterliklerinde ise uzmanlar bu alanı kritik görmüş, ancak uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını belirtmişlerdir. Ses alanı ve pozisyon geçişleri, makam dizileri ve perde sistemleri eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmamıştır.

Sonuçlar: Araştırma sonuçları, bağlama ders içeriklerinin mesleki yeterlikler açısından öğretim elemanları tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğünü, ancak uygulamada bu önem düzeyine tam olarak karşılanamadığını ortaya koymaktadır. Genel olarak sonuçlar, bağlama ders içeriklerinin mesleki yeterlikleri büyük ölçüde desteklediğini, ancak kültürel çeşitlilik ve bazı teknik alanlarda geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: bağlama eğitimi, müzik öğretmenliği, mesleki yeterlikler, öğretim elemanı görüşleri, lisans programı.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

EVALUATION OF THE CONTENT OF THE BAGLAMA (TURKISH LUTE) COURSE IN THE MUSIC EDUCATION BACHELOR'S PROGRAM WITHIN THE SCOPE OF PROFESSIONAL COMPETENCIES ACCORDING TO THE OPINIONS OF THE INSTRUCTORS

Mümin ÇAĞLAR

December 2025, 123 Pages

Purpose: The main purpose of this study is to reveal how the professional competencies included in the course contents of the Music Education Undergraduate Program for bağlama are evaluated by the instructors, and to examine the effectiveness of bağlama education in providing professional qualifications in line with these evaluations.

Method: The research was conducted using a case study–holistic multiple case design, and 25 instructors were selected through purposive sampling. Data collected via a Likert scale, interview form, and inventory were analyzed using statistical and thematic methods, systematically revealing the contribution of bağlama course contents to professional competencies.

Findings: The data obtained from the research indicate that the course contents of bağlama are considered highly critical by instructors in terms of professional competencies, yet in practice this level of importance is not fully achieved. In the context of theoretical knowledge and cultural competencies, the historical development of bağlama, its place and varieties within Turkish musical culture have been regarded by experts as almost the highest priority. For example, the competency of explaining the historical and sociological position of bağlama stands out with an importance score of 117, while its realization score remains at 96. Similarly, the competency of explaining the cultural context of Alevi-Bektaşi music has a high importance level but a low realization score, highlighting that cultural diversity is not sufficiently conveyed in the educational process. In terms of technical and physical performance competencies, the findings are stronger. Correct posture, holding, and positioning techniques were evaluated with the maximum importance score of 125, and the realization score was also very high at 115. Skills such as right and left hand techniques, plectrum diversity, and ornamentation techniques were also rated highly and largely achieved in practice. However, the lower realization scores in conditioning exercises and agility-focused studies show that continuity and systematic practice are lacking in students' technical development. Regarding position, scale, and mode knowledge competencies, experts considered these areas critical, but noted that they were met at a medium-high level in practice. Although aspects such as sound range, position transitions, mode scales, and fret systems are addressed during training, they have not fully reached the highest level.

Results: The research results reveal that the course contents of bağlama are considered highly critical by instructors in terms of professional competencies, yet in practice this level of importance is not fully achieved. Overall, the findings show that bağlama course contents largely support professional competencies, but cultural diversity and certain technical areas need further development.

Keywords: bağlama education, music teacher education, professional competencies, ınstructors' opinions, undergraduate program.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI ii
TEŞEKKÜR iii
ÖZ iv
ABSTRACT v
İÇİNDEKİLER vi
TABLOLAR DİZİNİ viii
BİRİNCİ BÖLÜM 1
Giriş 1
Araştırmanın Amacı 5
Araştırmanın Önemi 6
Araştırmanın Sınırlılıkları 6
İKİNCİ BÖLÜM 8
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar 8
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 22
Yöntem 22
Veri Kaynağı ve Katılımcılar 22
Etik İşlemler 24
Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması 24
Verilerin Analizi 25
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM 27
Bulgular 27
Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterliklere İlişkin Bulgular 27
Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterliklerine İlişkin Bulgular 31
Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterliklerine İlişkin Bulgular 35
Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterliklerine İlişkin Bulgular 39
Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterliklerine İlişkin Bulgular 42
Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterliklerine İlişkin Bulgular. 45
Bağlamada Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterliklerine İlişkin Bulgular 47

Bağlamada Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterliklerine İlişkin Bulgular..48
Bağlama Öğretiminde Uygulanan Yöntemlere İlişkin Bulgular.....50
Bağlama Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereç ve Materyallere İlişkin Bulgular 51
Bağlama Lisans Programı İçeriğinde Yozgat Sürmeli Tezene Tavrının Olmamasına İlişkin Bulgular 52
BEŞİNCİ BÖLÜM 54
Sonuç ve Öneriler.....54
Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterliklere İlişkin Sonuçlar.....54
Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar.....54
Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar.....59
Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar.....65
Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar 74
Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar 78
Bağlamada Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar 81
Bağlamada Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar..85
Bağlama Öğretiminde Uygulanan Yöntemlere İlişkin Sonuçlar 88
Bağlama Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereç ve Materyallere İlişkin Sonuçlar 89
Bağlama Lisans Programı İçeriğinde Yozgat Sürmeli Tezene Tavrının Olmamasına İlişkin Sonuçlar 91
Öneriler 94
KAYNAKÇA 96
EKLER 106
Ek-1. Etik Kurul Başkanlığı Onay Formu 106
Ek-2. Veri Toplama Aracı 1.....107
Ek-3. Veri Toplama Aracı 2.....110
Ek-4. Veri Toplama Aracı 3.....112
ÖZ GEÇMİŞ.....113

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. *Katılımcı Öğretim Elemanlarının Demografik Özellikleri* 23
Tablo 2. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 27
Tablo 3. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 28
Tablo 4. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 28
Tablo 5. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 29
Tablo 6. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Beşinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 29
Tablo 7. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Altıncı Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 30
Tablo 8. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Yedinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 30
Tablo 9. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 31
Tablo 10. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 32
Tablo 11. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 32
Tablo 12. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 33
Tablo 13. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Beşinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 33
Tablo 14. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Altıncı Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 34
Tablo 15. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Yedinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 34
Tablo 16. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Sekizinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 35

Tablo 17. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 35
Tablo 18. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 36
Tablo 19. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 36
Tablo 20. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 37
Tablo 21. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri Beşinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 37
Tablo 22. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri Altıncı Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 38
Tablo 23. *Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 39
Tablo 24. *Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 39
Tablo 25. *Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 40
Tablo 26. *Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 40
Tablo 27. *Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri Beşinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 41
Tablo 28. *Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 42
Tablo 29. *Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 42
Tablo 30. *Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 43
Tablo 31. *Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 43
Tablo 32. *Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri Beşinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 44
Tablo 33. *Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 45

Tablo 34. *Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 45
Tablo 35. *Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 46
Tablo 36. *Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 46
Tablo 37. *Bağlamada Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 47
Tablo 38. *Bağlamada Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 48
Tablo 39. *Bağlamada Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 48
Tablo 40**.** *Bağlamada Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 49
Tablo 41. *Bağlamada Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri* 49
Tablo 42. *Bağlama Eğitmenlerinin Öğretim Sürecinde Uyguladıkları Yöntemler* 50
Tablo 43. *Bağlama Eğitmenlerinin Öğretim Sürecinde Kullandıkları Araç-Gereç ve Materyaller* 51
Tablo 44. *Bağlama Eğitmenlerinin Programda Yozgat Sürmeli Tezene Tavrının Olmamasına İlişkin Görüşleri* 52

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Ülkelerin teknolojik, ekonomik, toplumsal ve bilimsel alanlarda gösterdikleri gelişim ve ilerlemenin en temelinde yetiştirdikleri öğretmen gücünün niteliği yer almaktadır. Öğretmenler yalnızca bilgi aktaran kişiler değil, aynı zamanda geleceğin bireylerini şekillendiren, toplumun kültürel değerlerini aktaran ve yenilikçi düşünceyi destekleyen temel aktörlerdir. Bu nedenle birçok gelişmiş ülkenin hedeflediği öncelikli amaçların en üst sıralarında "nitelikli öğretmen yetiştirme" bulunmaktadır. Eğitim sisteminin kalitesi, doğrudan öğretmenlerin mesleki bilgi ve becerileriyle ilişkilidir. Dolayısıyla, öğretmen yetiştirme programlarının yalnızca pedagojik formasyonu değil; aynı zamanda eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, teknoloji kullanımı, araştırma becerisi ve evrensel değerleri kapsaması gerektiği alan yazında sıklıkla vurgulanmaktadır. Bu bağlamda gerek ulusal gerekse uluslararası literatürde yürütülen araştırmaların odağında "Nitelikli öğretmen ve nitelikli öğretmen yetiştirme programları nasıl olmalıdır?" sorusu yer almaktadır (Şişman, 2017). Eğitim politikaları açısından bakıldığında ise, öğretmen niteliğinin artırılmasına yönelik stratejiler, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleşmesinde kilit bir rol oynamaktadır. Bu çerçevede, yalnızca genel eğitim alanlarında değil, sanat ve müzik gibi kültürel aktarımın yoğun olduğu disiplinlerde de öğretmen yetiştirme programlarının niteliği, toplumun kültürel sürekliliği ve yenilikçi eğitim anlayışının güçlendirilmesi bakımından ayrı bir önem taşımaktadır.

Türk müzik öğretmeni yetiştirme süreci tarihsel olarak kurumsallaşırken, bağlama öğretiminin aktarım biçimleri de usta-çırak geleneğinden modern öğretim yöntemlerine doğru dönüşüm geçirmiştir. Haşhaş (2016), bağlama öğretiminde geçmişten günümüze usta-çırak ilişkisinin önemini ve bu geleneğin günümüz eğitiminde teknolojik olanaklarla farklı biçimlerde sürdüğünü ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Haşhaş (2017) bağlama icrasında geleneksellik ve yenilikçilik arasındaki dengeyi vurgulamış, icracıların farklı üslup ve yaklaşımlarının müzik eğitiminde pedagojik çeşitlilik yarattığını belirtmiştir. Ayrıca, İnanıcı ve Çalmaşur'un (2021) Erzurum halk ozanları üzerine yaptığı çalışma, bağlamanın öğrenilme sürecinde ustaları izleme, dinleme ve tekrar etme gibi geleneksel yöntemlerin hâlâ önemli olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, öğretmen yetiştirme sürecinde bağlama eğitimine hem

kültürel süreklilik hem de pedagojik yenilik açısından özel bir önem atfedilmesi gerektiğini göstermektedir.

Ülkemizde öğretmen eğitiminin köklü bir geçmişi bulunmaktadır. Öğretmen yetiştiren ilk kurum, İstanbul'da 16 Mart 1848'de "Darülmuallimin" adıyla açılmış olup (Bozkaya, 2000), bu girişim Cumhuriyet öncesi dönemde öğretmen yetiştirmeyi kurumsal bir temele oturtma çabasının başlangıcı olarak değerlendirilmektedir. Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte öğretmen yetiştirme süreci daha da kurumsallaşmış, özellikle sanat ve müzik eğitimi alanında nitelikli öğretmen ihtiyacını karşılamaya yönelik önemli adımlar atılmıştır. Bu kapsamda Birinci Dünya Savaşı yıllarında "Dârü'l-Elhân" adıyla bir müzik okulu açılmış; kuruluş döneminde Batı Müziği dersleri programda yer alırken ilerleyen süreçte Türk Müziği dersleri de müfredatta kendine yer bulmuştur. Müzik öğretmenlerinin eğitimi açısından asıl kurumsal adım ise 1924 yılında Ankara'da açılan Musiki Muallim Mektebi ile atılmış; bu kurum, Cumhuriyet'in çağdaşlaşma vizyonunu müzik aracılığıyla yansıtmayı ve nitelikli müzik öğretmenleri yetiştirmeyi amaçlamıştır. Öğretmen eğitiminde yeni bir dönemin başlangıcını oluşturan Gazi Terbiye Enstitüsü ise 1937 yılında kurulmuş, 1938–1939 yıllarında Musiki Muallim Mektebi'nin müzik öğretmeni yetiştirme görevi Gazi Eğitim Fakültesi'ne devredilerek süreç daha sistematik, akademik ve fakülte düzeyinde yürütülmeye başlanmıştır (YÖK, 2016). Bu tarihsel gelişmeler, müzik öğretmeni yetiştirmenin Türkiye'de köklü bir geçmişe dayandığını ve günümüzde de alanın niteliğinin sürekli olarak geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Türkiye'de öğretmen yetiştiren kurumlar 1982 yılında Yükseköğretim Kuruluna bağlanmış ve bu süreçte farklı illerde Eğitim Fakülteleri açılarak öğretmen eğitimi yükseköğretim sistemi içinde daha merkezi bir yapıya kavuşturulmuştur. Bu gelişmeler sırasında öğretmen yetiştiren yüksekokulların isimlerinde, öğretim sürelerinde, program yapılarında ve içeriklerinde önemli değişiklikler yapılmış, böylece öğretmen eğitimi ulusal düzeyde standardize edilmeye çalışılmıştır. Üniversitelere bırakılan öğretmen yetiştirme işlevinin ardından Yükseköğretim Kurulu ile Dünya Bankası iş birliği çerçevesinde 1996–1997 yıllarında öğretmen yetiştirme programlarında kapsamlı bir düzenleme gerçekleştirilmiş ve hazırlanan yeni program 1997–2006 yılları arasında Eğitim Fakültelerinde uygulanmıştır (YÖK, 2016). Sonrasında, eğitim sisteminde meydana gelen değişimlere paralel olarak 2006 ve 2009 yıllarında lisans programlarında kısmi düzenlemeler yapılmış, 2012 yılında ise değişen şartlar ve ortaya çıkan ihtiyaçlara yanıt vermek amacıyla programlarda daha geniş kapsamlı güncellemeler gerçekleştirilmiştir. Nihayetinde, 2018–2019 yıllarında iki yıl süren kapsamlı bir çalışmanın ardından Eğitim Fakültelerindeki lisans programlarında köklü bir değişiklik

yapılmış ve öğretmen eğitimi süreci günün pedagojik, toplumsal ve teknolojik ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yeniden yapılandırılmıştır.

Son yıllarda bağlama eğitimine yönelik yapılan araştırmalar, dersin kurumsal programlar içerisindeki niteliğini geliştirmeye dönük çeşitli öneriler sunmaktadır. Baykara ve Akbulut (2024), bağlama eğitiminde geleneksel yöntemlerle modern yaklaşımların dengeli bir şekilde bütünleştirilmesinin hem kültürel mirasın korunmasına hem de pedagojik etkinliğin artırılmasına katkı sağladığını vurgulamaktadır. Benzer şekilde, Özata ve Kalyoncu (2021) başlangıç düzeyinde bağlama eğitimine yönelik geliştirdikleri performans değerlendirme ölçeğiyle, öğrencilerin çalgı becerilerinin sistematik biçimde ölçülmesinin eğitim sürecine önemli katkılar sunduğunu göstermiştir. Bu araştırmalar, müzik öğretmenliği programlarında bağlama dersinin yalnızca teknik beceri kazandıran bir alan değil, aynı zamanda kültürel aktarım ve pedagojik gelişim boyutlarıyla da ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Yükseköğretim Kurulu tarafından 2018–2019 yıllarında değiştirilen lisans programları, günümüzde yürürlükte olan en güncel programlar olup, öğretmen yetiştirme sürecini çağdaş ihtiyaçlara uygun biçimde yeniden düzenlemiştir. Bu çerçevede müzik öğretmeni ve resim-iş öğretmeni yetiştirmek amacıyla hazırlanan programlar; Alan Dersleri, Genel Kültür Dersleri ve Meslek Bilgisi Dersleri olmak üzere üç temel ders grubundan oluşmaktadır (Semiz, 2023). Müzik öğretmenliği lisans programında yer alan derslerinden biri de bireysel çalgı eğitimi kapsamında yürütülen bağlama çalgı eğitimi dersidir. Türkiye'nin kültürel kimliği ve müzik geleneğinde önemli bir yere sahip olan bağlama, müzik öğretmeni adaylarının hem ulusal müzik değerlerini tanıması hem de mesleki yeterliklerini geliştirmesi açısından kritik bir rol üstlenmektedir. Ancak alan yazın incelendiğinde, "nitelikli öğretmen yetiştirme programları nasıl olmalıdır?" sorusu etrafında pek çok çalışma bulunmasına rağmen, müzik öğretmenliği lisans programı bağlama eğitimi dersinin içeriği, kapsamı ve uygulama süreçlerine yönelik öğretim elemanları ile öğrenci görüşlerini bütüncül biçimde ele alan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla, müzik öğretmeni yetiştirilen kurumlardaki bağlama çalgı eğitimi programının niteliğini öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri doğrultusunda incelemek ve bu dersin mevcut program içerisindeki yerini değerlendirmek, bu araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Literatürde ayrıca bağlama icrasının teknik, pedagojik ve kuramsal boyutlarını ele alan farklı çalışmalar da bulunmaktadır. Dönmez (2022) şelpe tekniğine yönelik yaptığı sistematik derlemede, farklı metot ve repertuvar çalışmalarının bağlama öğretiminde giderek çeşitlendiğini göstermektedir. Ateş (2023) ise klasik Türk müziği içerisindeki çalgısal formların bağlamaya uyarlanmasının hem repertuvarı zenginleştirdiğini hem de icranın teknik

kapasitesini geliştirdiğini belirtmiştir. Akın ve İrden'in (2024) Erdal Erzincan'ın bağlama icraları üzerine yaptığı makamsal analiz, halk müziği ile makam müziği arasındaki etkileşimin bağlama eğitimi açısından dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, Türkoğlu ve Gerçek'in (2025) temel eğitim düzeyinde müzik öğretimine yönelik sistematik taramaları, Türk müziği makamlarının öğretimde yeterince kullanılmadığını ve bu alanda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Tüm bu bulgular, bağlama eğitiminin hem teknik beceri hem de kuramsal derinlik açısından daha bütüncül biçimde ele alınmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

Müzik öğretmeni yetiştirme programlarında bağlama eğitiminin ele alınış biçimi yalnızca bireysel çalgı eğitimi kapsamında teknik becerilerin kazandırılmasıyla sınırlı değildir; aynı zamanda öğretmen adaylarının kültürel kimlik, müziksel yaratıcılık, repertuvar çeşitliliği ve öğretim yöntemleri açısından da donanımlı hale gelmesini hedeflemektedir. Bu nedenle, bağlama eğitiminin niteliğine yönelik yapılacak kapsamlı bir değerlendirme, hem programların güncel ihtiyaçlara ne ölçüde cevap verdiğini ortaya koyacak hem de müzik öğretmeni adaylarının mesleki yeterliklerinin artırılmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca bu araştırmanın, bağlama eğitimi özelinde öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerini bir araya getirmesi, literatürdeki boşluğu doldurması ve müzik öğretmenliği programlarının geliştirilmesine yönelik somut öneriler sunması bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Alan yazında bağlama eğitiminin müzik öğretmenliği programlarındaki yeri üzerine çeşitli çalışmalar bulunmakla birlikte, bu derslerin içeriklerinin mesleki yeterlikler bağlamında nasıl değerlendirildiğine ilişkin sistematik ve bütüncül veriler sınırlıdır. Özellikle bağlama eğitiminin yalnızca teknik beceri kazandıran bir alan mı yoksa aynı zamanda kültürel aktarım, pedagojik gelişim ve müziksel yaratıcılık boyutlarını da kapsayan bir süreç mi olduğu sorusu yeterince yanıtlanmamıştır. Öğrencilerin hangi yeterlik alanlarında güçlü, hangi alanlarda eksik kaldıkları; kullanılan yöntem, araç-gereç ve materyallerin mesleki donanım kazandırmadaki etkililiği; bağlama derslerinin öğretmen adaylarının kültürel kimlik gelişimine ve mesleki yeterliklerine katkısı gibi sorular alan yazında açık biçimde ortaya konmamıştır. Bu boşluk, bağlama eğitiminin müzik öğretmenliği lisans programındaki işlevinin ve etkililiğinin daha kapsamlı bir şekilde incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Bu bağlamda, müzik öğretmenliği lisans programı bağlama eğitimi ders içeriklerinin mesleki yeterlikler bağlamında işlevinin ve etkililiğinin incelenmesi konusu bu araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, Müzik Eğitimi Lisans Programı bağlama ders içeriklerinde yer alan mesleki yeterliklerin öğretim elemanları tarafından nasıl değerlendirildiğini ortaya koymak ve bu değerlendirmeler doğrultusunda bağlama eğitiminin mesleki donanım kazandırmadaki etkililiğini incelemektir. Araştırmada, programın mevcut yapısı, içerik özellikleri, uygulama süreçleri ve karşılaşılan güçlükler değerlendirilerek, bağlama eğitiminin müzik öğretmenliği lisans programındaki yeri ve işlevi bütüncül bir bakış açısıyla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca, elde edilen bulgular ışığında bağlama eğitiminin öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine, kültürel kimlik gelişimlerine ve müziksel yaratıcılıklarına katkısının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu yönüyle çalışma, hem alan yazındaki boşluğu doldurmayı hem de öğretmen yetiştirme programlarının geliştirilmesine yönelik öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Araştırmanın amacına dayalı olarak problem cümlesi, "Bağlama ders içeriklerinde yer alan mesleki yeterlikler, öğretim elemanları tarafından nasıl değerlendirilmektedir" şeklinde oluşturulmuştur. Bu problem cümlesi doğrultusunda araştırmanın kapsamı daha somut hâle getirilmiş ve yanıtı aranacak sorular şu şekilde yapılandırılmıştır.

Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programı ders içeriklerinde yer alan;

- "Kuramsal bilgi ve kültürel yeterlikler", öğretim elemanlarınca önem ve gerçekleşme düzeyi açısından nasıl değerlendirilmektedir?
- "Teknik ve fiziksel uygulama yeterlikleri", öğretim elemanlarınca önem ve gerçekleşme düzeyi açısından nasıl değerlendirilmektedir?
- "Pozisyon, dizi ve makam bilgisi yeterlikleri", öğretim elemanlarınca önem ve gerçekleşme düzeyi açısından nasıl değerlendirilmektedir?
- "Tavır ve yöresel icra yeterlikleri", öğretim elemanlarınca önem ve gerçekleşme düzeyi açısından nasıl değerlendirilmektedir?
- "Repertuvar, etüt ve uygulama yeterlikleri", öğretim elemanlarınca önem ve gerçekleşme düzeyi açısından nasıl değerlendirilmektedir?
- "Yorumlama, doğaçlama ve sanatsal ifade yeterlikleri", öğretim elemanlarınca önem ve gerçekleşme düzeyi açısından nasıl değerlendirilmektedir?
- "Solist eşliği ve müzikal etkileşim yeterlikleri", öğretim elemanlarınca önem ve gerçekleşme düzeyi açısından nasıl değerlendirilmektedir?
- "Yaratıcılık, üretim ve akademik gelişim yeterlikleri", öğretim elemanlarınca önem ve gerçekleşme düzeyi açısından nasıl değerlendirilmektedir?

- Lisans programı içeriğinde Yozgat Sürmeli tezene tavrının olmamasını "Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri" açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Türkiye'de müzik öğretmenliği lisans programları üzerine yapılan çalışmalar (Bozkaya, 2000; Özgül, 1997) genellikle programın genel yapısı, ders dağılımları ve müfredat değişiklikleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Ancak bu araştırmalar bağlama ders içeriklerini mesleki yeterlikler bağlamında ele almamış, daha çok genel müzik eğitimi perspektifinden değerlendirmeler sunmuştur. Bağlama eğitimi üzerine yapılan çalışmalar ise (Ayşan, 1999; Baykara & Akbulut, 2024) çoğunlukla teknik öğretim yöntemleri, repertuvar seçimi veya öğrenci başarıları üzerinde durmuştur. Bu bağlamda, öğretim elemanlarının görüşlerine dayalı olarak bağlama ders içeriklerinin mesleki yeterlik kazandırmadaki işlevini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Oysa bağlama eğitimi, Türk müzik kültürünün aktarımı ve yaşatılması açısından temel bir rol üstlenmekte; öğrencilerin kuramsal bilgi, kültürel yeterlik, teknik beceriler, pozisyon-dizi-makam bilgisi, tavır ve yöresel icra, repertuvar hâkimiyeti, yorumlama ve doğaçlama yetkinliği, solist eşliği, yaratıcılık ve akademik gelişim gibi çok boyutlu kazanımlar elde etmelerini sağlamaktadır. Ancak bu kazanımların sistematik biçimde ölçülmesine yönelik veriler sınırlıdır. Bu durum, bağlama eğitiminin müzik öğretmenliği lisans programındaki işlevinin ve katkısının bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Araştırma, bu eksikliği gidermeyi hedefleyerek bağlama eğitiminin mesleki yeterlik kazandırmadaki etkililiğine ilişkin kapsamlı veriler sunmakta; öğretmen adaylarının kültürel kimlik gelişimlerine ve müziksel yaratıcılıklarına katkısını ortaya koyarak kültürel sürdürülebilirlik açısından da önemli bir işlev üstlenmektedir. Ayrıca ders içeriklerinin yapısı, uygulama süreçleri ve karşılaşılan güçlüklerin belirlenmesi, bağlama eğitiminin daha işlevsel hâle getirilmesi için yol gösterici olacaktır. Sonuç olarak bu çalışma, öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine bağlama eğitiminin katkısını inceleyerek hem literatürdeki boşluğu doldurmayı hem de öğretmen yetiştirme programlarının niteliğini artırmaya yönelik somut veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma, yalnızca Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programlarında verilen bağlama çalgı eğitimi dersleriyle sınırlıdır.
- Veriler, öğretim elemanları görüşleri ile sınırlı olup, programın resmi dokümanları veya uygulama dışı paydaş görüşleri kapsam dışıdır.

- Araştırma, belirlenen örneklem grubuyla sınırlı olacak; sonuçlar genellenebilirlik açısından sadece bu grubun özellikleri çerçevesinde değerlendirilecektir.
- Çalışmada kullanılan ölçme araçları ve veri toplama teknikleri araştırmanın kapsamını sınırlandırmaktadır.
- Araştırma, 2018–2019 öğretim yılı sonrasında yürürlükte olan güncel müzik öğretmenliği lisans programları ile sınırlı tutulmuştur.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili kuramsal çerçeve ve araştırma konusuna katkı sağlayan ilgili literatür kapsamlı olarak incelenmiştir.

Eğitim Programı

Eğitim programı, okulda ve okul dışında bireyde oluşturulması istenen belirli davranışları kazandırmak üzere düzenlenmiş, uygulamaya dayalı ve planlı etkinlikler bütünüdür (Demirel, 2021). Eğitim programı yalnızca ders içeriklerinden ibaret olmayıp; amaç, içerik, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme boyutlarını kapsayan bütüncül bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda, bir eğitim programı oluşturmanın temel amacı bireylerin bilgi, beceri, tutum ve değerlerini geliştirmek, onların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimlerine katkı sağlamak ve bu sayede bireyleri toplumsal yaşama etkin bir şekilde hazırlamaktır. Ayrıca eğitim programları, bireylerin yalnızca mevcut bilgi ve becerilerini artırmayı değil; aynı zamanda eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, işbirliği ve yaşam boyu öğrenme gibi çağdaş becerileri kazanmalarını da hedeflemektedir. Dolayısıyla, iyi yapılandırılmış bir eğitim programı, bireysel gelişimin yanı sıra toplumsal kalkınmaya da doğrudan katkıda bulunmakta; bireylerin sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamda daha aktif, üretken ve bilinçli rol almalarını sağlamaktadır.

Müzik eğitimi programı, bireylerin müziksel bilgi, beceri, tutum ve estetik duyarlılık kazanmalarını sağlamak amacıyla planlanmış, hedef, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirme boyutlarını kapsayan bütüncül bir eğitim programıdır. Bu programda amaç yalnızca müziksel performans becerilerini geliştirmek değil; aynı zamanda bireylerin müziksel yaratıcılıklarını desteklemek, farklı müzik kültürlerini tanımalarını sağlamak ve müziği bir iletişim ve ifade aracı olarak kullanabilmelerine katkıda bulunmaktır. Müzik eğitimi programları, bireylere temel müzik kuramlarını öğretmenin yanında, bireysel ve toplu çalgı eğitimi, ses eğitimi, müziksel işitme, okuma-yazma ve repertuvar geliştirme gibi uygulamalı etkinliklerle desteklenmektedir. Bunun yanı sıra, bireylerin kültürel kimliklerini tanımaları ve bu kimliği gelecek nesillere aktarmaları için ulusal müzik değerlerine de programda yer verilmektedir. Bu yönüyle müzik eğitimi programı, hem bireyin kişisel gelişimine hem de toplumun kültürel sürekliliğine hizmet eden çok boyutlu bir yapıya sahiptir.

Bağlama eğitimi programı, müzik öğretmenliği lisans programlarında bireysel çalgı eğitimi kapsamında yürütülen, öğrencilerin bağlama çalgısına yönelik teknik, teorik ve estetik beceriler kazanmalarını amaçlayan planlı ve sistemli bir eğitim sürecidir. Programın temelinde, öğrencilerin bağlamada doğru tutuş, mızrap kullanımı, ses üretimi, perde bilgisi, icra teknikleri ve repertuvar gelişimi gibi alanlarda yeterlik kazanmaları yer almaktadır. Bununla birlikte bağlama eğitimi, yalnızca teknik becerilerin geliştirilmesine odaklanmamakta; öğrencilerin müziksel yaratıcılıklarını desteklemek, Türk halk müziği repertuvarını tanımalarını sağlamak ve ulusal müzik kültürünü gelecek nesillere aktarabilecek donanıma ulaşmalarını hedeflemektedir. Ayrıca bağlama eğitimi programı, öğretmen adaylarının pedagojik formasyonla birleşen müziksel yeterliklerini güçlendirerek, onların hem bireysel icrada hem de öğretim süreçlerinde etkili rol üstlenebilmelerine katkıda bulunmaktadır. Bu yönüyle bağlama eğitimi programı, hem bireysel müzikal gelişim hem de toplumsal kültürel süreklilik açısından stratejik bir öneme sahiptir.

Eğitim Programının Öğeleri

Kaplan ve Demir (2023), eğitim programının temel ögelerini; hedefler, içerik, eğitim durumları ve ölçme-değerlendirme olarak açıklamaktadır. Hedefler, eğitim yoluyla bireylerde kazandırılması planlanan bilgi, beceri, tutum ve değerleri ifade eder ve programın yönünü belirleyen en kritik boyuttur. İçerik, bu hedeflere ulaşmak için seçilen ve belirli bir sistematik içerisinde düzenlenen bilgi ve deneyimlerden oluşur; böylece programın teorik ve pratik temellerini oluşturur. Eğitim durumları, hedef ve içeriklerin öğrencilere kazandırılmasında kullanılan yöntem, teknik, araç-gereç ve öğrenme ortamlarını kapsar; yani öğretim sürecinin nasıl işleyeceğini belirler. Ölçme ve değerlendirme ise öğrencilerin belirlenen hedeflere ne ölçüde ulaştığını, öğrenme sürecinde hangi kazanımları elde ettiklerini ve hangi alanlarda eksikliklerinin bulunduğunu ortaya koyar. Bu dört temel öge, eğitim programının birbirini tamamlayan ve sürekli etkileşim halinde olan boyutlarını oluşturmakta; programın planlı, sistematik ve işlevsel bir yapıya kavuşmasını sağlamaktadır.

Hedef

Eğitim, uygulamalı bir bilim alanı olduğundan, eğitim problemlerine yalnızca masa başında ve kuramsal düzeyde değil; aynı zamanda okulda, sınıfta ve eğitim sisteminin bütününde çözüm aramak gerekir. Eğitim sisteminde ortaya çıkan problemlerin çözümü, büyük ölçüde bir ülkede izlenen Millî Eğitim politikalarına ve bu politikaların öğrenci davranışına dönüştürülmesini sağlayan programların geliştirilmesine bağlıdır (Varış, 1976). Bu çerçevede hedefler, yetişecek bireylerde eğitim yoluyla kazandırılmak istenen ve bilinçli olarak planlanan

istendik özelliklerdir. Hedefler, bireylerin bilgi, yetenek, beceri, tutum, ilgi ve alışkanlıklar gibi çok yönlü nitelikler kazanmalarını içerir. Dolayısıyla eğitim programlarının başarısı, belirlenen hedeflerin toplumsal ihtiyaçlar, bireysel gelişim alanları ve mesleki yeterliklerle ne kadar örtüştüğüne bağlıdır. Bu bağlamda, hedeflerin açık, ölçülebilir ve uygulanabilir şekilde tanımlanması, hem programın uygulanabilirliği hem de öğrencilerde kalıcı davranış değişikliği sağlanması açısından kritik bir öneme sahiptir.

İçerik

Eğitim programlarının temel bileşenlerinden biri olan içerik, öğrencilere kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri, tutum ve değerleri kapsar; bu yönüyle programın kapsamını ve sınırlarını belirleyerek, öğretim sürecinde hangi konuların, nasıl ve ne zaman öğretileceğini düzenler. İçerik, yalnızca öğretim konularının listelenmesinden ibaret değildir; aynı zamanda bu konuların hangi pedagojik yaklaşımla işleneceğini ve öğrencilerde hangi kazanımların oluşturulacağını da belirleyen dinamik bir yapıdır (Demirel, 2021). Glickman ve arkadaşları (2018), içeriğin kapsamını dört temel unsurla açıklamaktadır: öğrencilere aktarılması gereken teorik bilgiler ve kavramlar; öğrencilerin uygulamalı olarak geliştirmesi gereken yetenekler ve pratik beceriler; öğrencilerin belirli bir konuya karşı geliştirmesi gereken tutum, değer ve davranış biçimleri ve içeriğin işlenmesinde kullanılacak yöntem, teknik ve araçlar. Dolayısıyla içerik, hedeflerle doğrudan ilişkili olup, programın planlanması ve uygulanmasında kritik bir rol oynamaktadır. İçerik ne kadar sistematik, dengeli ve öğrencinin ihtiyaçlarına uygun şekilde düzenlenirse, eğitim sürecinde beklenen kazanımların elde edilmesi de o denli mümkün hale gelmektedir.

Eğitim Durumları

Eğitim durumları, eğitim programının temel ögelerinden biri olup belirlenen hedef ve içeriklerin öğrencilere kazandırılma sürecinde kullanılan yöntem, teknik, araç-gereç ve öğrenme ortamlarını kapsamaktadır. Başka bir ifadeyle eğitim durumları, “nasıl öğretelim?” sorusuna verilen cevabı oluşturur. Öğretim sürecinde kullanılacak yöntemlerin seçimi; öğrencilerin gelişim düzeyi, dersin niteliği, içerik özellikleri ve programın hedefleriyle doğrudan ilişkilidir. Bu kapsamda eğitim durumları, öğretmenin rehberliğinde yürütülen ders anlatımı, tartışma, soru-cevap, gösterip yaptırma, problem çözme gibi geleneksel yöntemlerin yanı sıra; proje tabanlı öğrenme, işbirlikçi öğrenme, teknoloji destekli öğretim ve bireysel uygulamalar gibi çağdaş öğretim yaklaşımlarını da içerebilir. Eğitim durumlarının etkili biçimde düzenlenmesi, öğrencilerin hem bilişsel hem duyusal hem de psikomotor alanlarda daha kalıcı ve anlamlı öğrenmeler gerçekleştirmelerine katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla, eğitim

programlarının başarısı büyük ölçüde eğitim durumlarının nasıl planlandığı ve uygulandığıyla doğrudan ilişkilidir.

Ölçme Değerlendirme

En genel tanımıyla değerlendirme, bir yargıya varma sürecidir. Eğitim bağlamında değerlendirme ise, eğitim işinin sonunda öğrencilere kazandırılması planlanan davranış değişikliklerinin ne ölçüde gerçekleştiğine ilişkin bir yargıya ulaşma sürecidir (Bellon & Handler, 1982; Bilen, 1999; Dick vd., 2001; Ertürk, 1982; İşman & Eskicumalı, 2001; Smith & Rogan, 2005; Sönmez, 2007). Ölçme-değerlendirme süreci, yalnızca öğrencilerin bilgi düzeylerini belirlemekle sınırlı değildir; aynı zamanda onların becerilerini, tutumlarını, değerlerini ve öğrenme sürecindeki gelişimlerini de kapsamaktadır. Bu nedenle değerlendirme, öğretim programının hedefleri ile içerik ve eğitim durumlarının işlevselliğini test eden kritik bir bileşendir. Programda kullanılan ölçme araçları, öğrencilerin hedeflenen kazanımlara ulaşma düzeylerini nesnel, güvenilir ve geçerli biçimde ortaya koymalıdır.

Bu araştırmanın odağında yer alan bağlama eğitimi programında ölçme-değerlendirme, öğrencilerin teknik yeterliklerini (örneğin doğru tutuş, mızrap kullanımı, ses üretimi), teorik bilgi düzeylerini (örneğin nota okuma, perde bilgisi), müzikal ifade ve yorumlama becerilerini, repertuvar hâkimiyetini ve pedagojik aktarım kapasitelerini ölçmeyi kapsamaktadır. Bu doğrultuda, bireysel performans sınavları, dönem içi uygulama çalışmaları, öğretim elemanı gözlemleri ve öğrenci öz-değerlendirmeleri gibi farklı ölçme yöntemleri kullanılmaktadır. Dolayısıyla, ölçme-değerlendirme sürecinin doğru planlanması, bağlama eğitiminin niteliğini ortaya koymada ve programın öğrenciye kazandırdığı yeterlikleri nesnel biçimde değerlendirmede büyük önem taşımaktadır.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı

Türkiye'de müzik eğitimi, Cumhuriyet'in ilanından sonra sistematik bir hale gelmeye başlamıştır. 1934 yılında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nın açılması, müzik eğitimi alanında önemli bir adım olmuştur. 1940'lı yıllardan itibaren, müzik eğitimi veren okullar ve programlar artmaya başlamış, 1950'li yıllarda ise devlet politikaları çerçevesinde müzik eğitiminin yaygınlaştırılması hedeflenmiştir. 1982 yılında kabul edilen Yükseköğretim Kanunu ile birlikte, müzik öğretmenliği programları üniversite bünyesinde yer almaya başlamıştır. Bu süreçte pek çok üniversitede Müzik Öğretmenliği bölümleri açılmış ve müzik eğitimi alanında ciddi gelişmeler yaşanmıştır. Türkiye'deki Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, müzik eğitimi alanında uzmanlaşmış öğretmenlerin yetiştirilmesi amacıyla oluşturulmuş bir akademik programdır. Müzik öğretmenliği lisans programı, öğrencilere müzik

eğitimi alanında hem teorik hem de pratik bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik kapsamlı bir şeklide bilgi ve beceri kazandırmayı amaçlar.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı İçeriği

Müzik öğretmenliği lisans programı, ana hatlarıyla şu başlıkları içermektedir:

Temel Müzik Teorisi ve Uygulaması: Müziksel işitme, okuma ve yazma becerileri, armoni, kontrpuan ve müzik teorisi dersleri.

Çalgı Eğitimi: Piyano, gitar, bağlama gibi bireysel çalgı eğitimi dersleri.

Ses Eğitimi: Vokal teknikleri, diksiyon ve artikülasyon çalışmaları.

Müzik Tarihi ve Kültürü: Batı müziği tarihi, Türk müziği tarihi ve dünya müzik kültürleri.

Müzik Öğretim Yöntemleri: Müzik öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler, eğitim psikolojisi ve pedagojik formasyon dersleri.

Koro ve Orkestra Çalışmaları: Çoksesli koro, orkestra ve oda müziği çalışmaları.

Müzik Teknolojisi: Müzik teknolojileri, ses kayıt ve düzenleme teknikleri.

Seçmeli Dersler: Öğrencilerin ilgi alanlarına göre seçebilecekleri çeşitli müzik dersleri. Bu program, öğrencilerin hem teorik bilgi hem de pratik beceriler kazanmalarını sağlar ve onları müzik öğretmeni olarak kariyerlerine hazırlamayı hedefler.

Yeterlik Kavramı

Yeterlik, bir rolü oynayabilmek için gerekli bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma derecesidir (Balcı, 2014). Bir başka tanıma göre de yeterlik kavramı, bir görevi icra etmek ve görevin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmek için ihtiyaç duyulan yetenek, bilgi ve becerileri ifade eden bir kavramdır. Bu tanımlara bakarak söyleyebiliriz ki yeterlik bir işi yapma kabiliyetidir ve kişinin yeterliği, kişinin kendine olan inancı yönünde artmaktadır. Yeterlik, bireyin sonuca ulaşmak istediği durumlarda, bilgisi, becerisi ve kendi yapabilirliğine olan inancıdır. Bireyin, mesleki yeterliğine olan inancı, mesleki başarısını etkilemektedir. Yeterlik kavramını, ilk olarak Bandura "Self Efficay: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change" adlı yayımında tanıtmıştır (Bandura, 1977). Bandura, öz yeterliği, istenilen sonuca ulaşabılabilmesi için, kişinin kendi planlama ve kapasitesine olan inancı olarak tanımlamaktadır. Bandura'ya göre bizim inançlarımız; davranışlarımızı, güdülerimizi, başarı ve başarısızlıklarımızı etkilemektedir (Bandura, 1986; Aktağ & Walter, 2005).

Mesleki Yeterlik Kavramı

Dünya sürekli olarak değişse de öğretmenlik mesleğinin önemi değişmemektedir. Öğretmenler her koşulda, her coğrafyada mesleğin önemini vurgulayıp, toplumun düzenini sağlama sorumluluğunu üstlenmişlerdir. Tabiki bu sorumluluğu yerine getiren öğretmenlerin mesleki yeterliklere sahip olmaları gerekmektedir. Teknolojinin hızla ilerlemesi, insanların bilgi birikiminin artması öğretmenlerin de mesleki yeterlik durumlarını farklılaştırmaktadır. Bu değişim sürecini etkili yönetebilmek ve yapay dayatmalardan kaçınmak için de toplumlar eğitim sistemlerinin felsefelerini, öğretim programlarını, içeriklerini ve çok daha önemlisi öğretmenlerin yeterliklerini yeniden gözden geçirmektedir (Altan & Özmusul, 2022). Buna bağlı olarak; öğretmenlerin yeterlik algıları, mesleki yeterliklerini olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Mesleki yeterlik algısı yüksek olan öğretmenler, öğrencilerin geleceklerine iz bırakacağı için başarılıdırlar ve motivasyonları son derece yüksektir. Kaygı gütmezler ve akademik gelişime açıklardır. Mesleki yeterlik algısı düşük olan öğretmenler ise gerekli motivasyonu sağlamada zorluk çekebilir.

Müzikal Yeterlik Kavramı

Müzik Öğretimi Yeterlikleri; ağırlıklı olarak ders ve sınıf ortamıyla ilgili olan öğretim bilgisi donanımları, tüm öğretmenlik dallarının en spesifik yanlarından birisidir. Müzik öğretmenliği eğitimi, bireye belli müziksel davranışlar kazandırmak ve müziksel davranışlarında amaçlı olarak olumlu değişiklikler yapmak görevini üstlenen müzik öğretmenini yetiştirmek için uygulanan, bir meslek eğitimidir. Müzik öğretmeni adaylarının memnuniyetinin karşılanmasında sağlıklı bir iletişimin sağlanması önemlidir. Buna bağlı olarak Müzik Eğitimi Anabilim Dalında görev yapan öğretim elemanlarının da hassasiyet göstermesi önemlidir. Öğrenciler, model aldıkları öğretim elemanlarını yalnızca mesleki yeterlik bakımından değil, kişiliğini oluşturan tüm özellikler bakımından da yeterli görmek isteyeceklerdir (Bulut, 2012). Araştırmanın içeriğini ve temelini oluşturan müzik öğretmenleri alan yeterliklerini belirleyen Temel Eğitime Destek Projesi kapsamında ve Dünya Bankası ile ortak yapılan araştırmada belirlenen "Müzik Öğretmenleri Özel Alan Yeterlikleri" şunlardır:

Kulak Eğitimi Yapma: Çevresindeki sesleri dinleme, doğadaki sesleri taklit etme, ses renklerini ayırt etme, müzikal sesleri diğer seslerden ayırt etme, ritim duyma, verilen ritmi tekrarlama, vücut diliyle sesleri gösterme, ezgiyi duyma, duyduğu ezgiyi tekrarlama, şarkıların tonal ve makamsal etkilerini fark etme.

Ses Eğitimi Yapma: Vücudu şarkı söylemeye hazırlama, nefes çalışması yapma, sesi şarkı söylemeye hazırlama, belirli gürlüklerle ses çıkarma.

Şarkı Öğretimi Yapma: Şarkı seçme, şarkı sözlerini okuma, Şarkı sözlerini ritimleme, şarkı sözlerini ezgisiyle okuma, şarkı sözlerini anlamına uygun söyleme, şarkıyı ezginin anlamına uygun söyleme, koro dağarcığı oluşturma.

Nota Öğretimi Yapma: Bona (ritmik okuma) yapma, deşifre yapma, solfej okuma, ritmik dikte yapma, ezgi dikte yapma, nota ile şarkı söyleme.

Çalgı Öğretimi Yapma: Çalgıyı akord etme, vücudu çalgı çalmaya hazırlama, çalgıyı tekniğine uygun tutma, çalgıdan istenilen sesi elde etme, çalgıyı notalara göre çalma, çalgıyı grupla uyumlu çalma.

Çalgı Çalma: Çalgıların ses renklerini ayırt etme, ritim çalgısı çalma, eşlik çalgısı çalma, ezgi çalgısı çalma, çalgıya eşlik etme, çalgı oluşturma.

Müzik Topluluğu Kurma: Koro oluşturma, koro yönetme, çalgı topluluğu oluşturma, çalgı topluluğu yönetme.

Çok Seslilik Eğitimi Yapma: Çok sesli müzik dinleme, çok sesli müzik çalma, çok sesli müzik söyleme, çok sesli müzik eşliğinde dans etme, çok sesli müzik yaratma.

Müzikal Yaratıcılığı Geliştirme: Dinlediği müziği hikayelendirme, dinlediği müziği resimlendirme, sesleri kendi bulduğu sembollerle ifade etme, şarkıyı dramatize etme, verilen konuya fon müziği oluşturma, verilen konuya fon müziği bulma, yaşantımızdaki şarkıları çalgıya uyarlama, söze uygun ezgi yaratma, doğaçlama yapma.

Zevk Eğitimi Yapma: Müzik dinleme, dinlediği müziği çözümleme, dinlediği müziği eleştirme, dinlediği müziği adlandırma.

Özel Öğretim Yöntemleri İle Müzik Öğretimi Yapma: Dalkroz yöntemi ile müzik öğretimi yapma, Orff yöntemi ile müzik öğretimi yapma, Kodaly yöntemi ile müzik öğretimi yapma, Suzuki yöntemi ile müzik öğretimi yapma.

Belirtilen yeterlikler, bir müzik öğretmeninde olması gereken yeterliklerdir. Bu noktada önemli olan, müzik öğretmeninin sahip olduğu bilgi, beceri ve yeterlikleri öğrencilerine aktarabilmesidir.

İlgili Araştırmalar

İlgili araştırmalara yönelik alan yazın incelemesi yapılırken Google Scholar, Dergi Park, YÖK Tez Merkezi, ve çeşitli uluslararası veri tabanlarında (Web Of Science, Eric vb.) tarama yapılmıştır. Arama protokollerinde, “Müzik Öğretmenliği Lisans”, “Bağlama Eğitimi”,

“Bağlama Öğretimi” ve “Öğretim elemanı görüşleri” şeklinde ulusal ve uluslararası kaynaklarda tarama yapılmıştır. Konu ile ilgili araştırma sonuçları aşağıda belirtilmiştir.

Karayas (2016), “Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki Okul Çalgıları ‘Bağlama’ Dersi Öğretim Elemanlarının Derse Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi” adlı tez çalışmasında, bağlama dersine ilişkin önemli sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmada, bağlama dersinin haftalık ders saatlerinin yetersiz olduğu, ders süresinin dönemsel olarak artırılarak dört yıllık lisans eğitiminin tamamına yayılması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca dersin hedeflerine daha etkin ulaşılabilmesi için içerik bakımından zenginleştirilmesi, derslerin verimliliği açısından ise alanında uzmanlaşmış ve bireysel çalgısı bağlama olan öğretim elemanlarının derse girmesi gerektiği tespit edilmiştir. Bu bulgular, bağlama eğitiminin niteliğini artırmak için yapısal düzenlemelere duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Bu sonuçlar, yapılmış olan araştırma ile doğrudan ilişkilidir. Çünkü bizim çalışmamız da, müzik öğretmenliği lisans programlarında yer alan bağlama eğitimi dersinin hedef, içerik, uygulama ve değerlendirme boyutlarını öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri doğrultusunda incelemeyi amaçlamaktadır. Karayas’ın (2016) çalışmasında öğretim elemanlarının ders süresi, içerik ve öğretim elemanı niteliği gibi boyutlara dikkat çekmesi, bizim araştırmamızda da benzer unsurların yeniden ele alınmasının önemini göstermektedir. Dolayısıyla bu araştırma, mevcut literatürde tespit edilen sorun alanlarını hem öğretim elemanı hem de öğrenci perspektifinden değerlendirmeyi ve bağlama eğitiminin niteliğini geliştirmeye yönelik öneriler sunmayı hedefleyerek Karayas’ın bulgularını tamamlayıcı ve derinleştirici bir rol üstlenmektedir.

Yıldız (2023), “Farklı Bağlama Türlerinde Eğitim Veren Uzmanların Bağlama Eğitimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasında, Türkiye’nin kültürel çeşitliliği dikkate alındığında bağlama eğitiminde yalnızca tek bir tür üzerinden eğitim verilmesinin yeterli olmadığını, bu çeşitliliğin bir zenginlik olarak görülmesi gerektiğini ve öğrencilerin farklı bağlama türlerinde eğitim alabilmeleri için gerekli altyapının oluşturulmasının önem taşıdığını belirtmiştir. Çalışmada ayrıca, bağlama eğitimcilerinin farklı bağlama türlerinde yetiştirilmesi, öğretim programlarının çağın ihtiyaçlarına uygun biçimde güncellenmesi, mevcut programlarda yer almayan bağlama türlerinin de kapsama alınması gerektiği vurgulanmıştır. Bunun yanında, öğrencilerin yaşı ile fiziksel yapıları arasındaki farklılıkların dikkate alınmasının bağlama eğitiminde verimliliği artıracağı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, bizim araştırmamız açısından önemlidir; çünkü biz de bağlama eğitimi programının kapsam, içerik ve uygulanışını öğretim elemanı görüşleri üzerinden

değerlendirerek, dersin hem kültürel çeşitlilik hem de öğrenci özellikleri açısından daha kapsayıcı ve işlevsel hale getirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktayız.

Güneş (2017), "2000-2015 Yılları Arasında Yayınlanmış Bağlama Metotlarının Lisans Düzeyinde Bağlama Öğretimine Uygunluğunun İncelenmesi" adlı tez çalışmasında, öğretim elemanlarının lisans düzeyi bağlama öğretiminde kullandıkları yöntem ve tekniklerin genel olarak kuram ve uygulama bütünlüğü, usta-çırak ilişkisi, yakından uzağa ve basitten karmaşığa ilkeleri çerçevesinde şekillendiğini ortaya koymuştur. Ayrıca bağlama öğretiminde analiz ve deşifre, anlatım, gösterip yaptırma, dinletme-izletme, kavramsal ve tarihsel sorgulama, ödevlendirme gibi unsurların da öğretim yöntem ve teknikleri içerisinde sıklıkla yer aldığı belirlenmiştir. Bu bulgular, bağlama eğitiminin hem teorik hem de uygulamalı boyutlarının dengeli biçimde yürütülmesinin önemini göstermektedir. Bizim araştırmamız açısından bu sonuçlar önem taşımaktadır; çünkü çalışmamızda da bağlama eğitiminin hedef, içerik, yöntem ve değerlendirme boyutları öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda ele alınacak, kullanılan yöntem ve tekniklerin dersin niteliğine katkısı değerlendirilecektir.

İnce (2021), "Amatör Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Temel Bağlama Eğitiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Önerileri (Polatlı Belediyesi Örneği)" adlı tez çalışmasında, bağlama eğitiminde karşılaşılan çeşitli sorunlara dikkat çekmiştir. Araştırmada, eğitimcilerin büyük çoğunluğunun hazır metotlardan yararlanmak yerine kendi geliştirdikleri yöntemlerle eğitim verdikleri, bu durumun ise standartlaşmayı zorlaştırdığı ve öğretim sürecinde farklılıklar yarattığı belirlenmiştir. Ayrıca eğitimcilerin çoğunun kursiyerlerin eğitim sonunda ulaştıkları başarı düzeyinden memnun olmadıkları, dolayısıyla öğretim sürecinde hedeflenen kazanımlara tam anlamıyla ulaşılamadığı tespit edilmiştir. Bunun yanında, grup dersleri oluşturulurken eğitimcilerin öğrencilerin yaş ortalamalarını ve derse katılım zamanlarını dikkate alarak düzenleme yaptıkları görülmüştür. Bu bulgular, bağlama eğitiminde içerik, yöntem ve değerlendirme boyutlarında karşılaşılan sorunları ortaya koymakta olup, bizim araştırmamız açısından da önemlidir; çünkü çalışmamızda öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda mevcut bağlama eğitimi programının niteliği sorgulanacak ve bu tür sorunlara çözüm olabilecek öneriler geliştirilmesi hedeflenecektir.

Yazıcı ve Baran (2024), "Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Bağlama Öğretimine Yönelik Öğretmen Görüşleri (Mersin İli Örneği)" adlı çalışmalarında, bağlama derslerinin öğretim biçimlerine ve ölçme-değerlendirme süreçlerine ilişkin önemli bulgular ortaya koymuşlardır. Araştırmada öğretmenlerin çoğunlukla bağlama derslerini bireysel olarak yürütmeyi tercih ettikleri, ancak öğrencilerin hedefleri, ilgi ve ihtiyaçları, ders dışındaki meşguliyetleri ve maddi imkânları gibi faktörlere bağlı olarak grup derslerine de yöneldikleri

belirlenmiştir. Çalışmada ayrıca, öğretmenlerin derslerden önce mutlaka hazırlık yaptıkları, ancak bu hazırlıkların çoğunlukla yazılı bir plana bağlı olmadan; öğrencinin seviyesi, yeteneği, isteği, dersin içeriği ve ders sırasında karşılaşılabilecek olası durumlar doğrultusunda şekillendiği tespit edilmiştir. Bunun yanında, tüm öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yaptığı, öğrencilerin süreç içerisindeki gelişimlerini gözlemleyerek ve belirlenmiş kriterlere dayalı performanslarını ölçerek değerlendirmelerde bulundukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, bizim araştırmamız açısından önemlidir; çünkü çalışmamızda da öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda bağlama eğitimi programının içerik, uygulama ve değerlendirme boyutları ele alınarak, bu sürecin ne ölçüde planlı, işlevsel ve sistematik yürütüldüğü ortaya konulacaktır.

Bağlama eğitimine ilişkin güncel bir araştırmada Baykara ve Akbulut (2024), bağlama eğitiminde kullanılan yöntemleri geleneksel ve modern yaklaşımlar çerçevesinde incelemiştir. Araştırmada, usta-çırak ilişkisinin bağlamanın kültürel ve melodik özelliklerinin otantik biçimde aktarılmasında kritik bir rol üstlendiği, ancak bu yöntemin sınırlı nota kullanımı ve birebir aktarım temelli yapısı nedeniyle geniş kitlelere ulaşmada yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Buna karşın, kurumsal eğitim, metot kitapları ve teknolojik araçlarla desteklenen modern yaklaşımların daha sistematik ve erişilebilir bir yapı sunduğu, farklı yaş ve yetenek düzeylerine hitap ederek öğrenme sürecini daha kapsayıcı hale getirdiği ifade edilmiştir. Araştırmada, geleneksel yöntemlerin özgün yapısının korunarak modern yöntemlerle desteklenmesinin hem bağlama icrasında kültürel mirasın sürdürülebilirliğine hem de pedagojik etkinliğin artırılmasına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır (Baykara ve Akbulut, 2024). Bu bulgular, bizim araştırmamız açısından önem taşımaktadır; çünkü bağlama eğitimi programının hedef, içerik, uygulama ve değerlendirme boyutlarının ele alınmasıyla, geleneksel uygulamaların korunurken modern öğretim yaklaşımlarıyla desteklenmesinin dersin niteliğini artıracağı düşünülmektedir.

Gerekten (2020), "Bağlama/Saz Çalgısı ile İlgili Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi" adlı çalışmasında, bağlama alanında gerçekleştirilen yaklaşık 365 akademik eserin künyesini bir araya getirerek kapsamlı bir literatür taraması sunmuştur. Araştırmada, lisansüstü tezler, makaleler, bildiriler, kitaplar ve öğretim materyallerinin doküman analizi yöntemiyle incelendiği, bu verilerin içerik analizi yoluyla sınıflandırıldığı belirtilmiştir. Çalışma, bağlama/saz çalgısına yönelik akademik araştırmaların sayısında ciddi bir artış olduğunu ve bu alanda literatür yoğunluğunun oluşmaya başladığını göstermektedir. Ancak buna rağmen, bağlama eğitimi programının doğrudan öğretim elemanı görüşleri üzerinden incelenmesine odaklanan çalışmaların sınırlı olduğu vurgulanabilir. Bu yönüyle,

bizim araştırmamız mevcut literatürde ortaya çıkan boşluğu doldurmayı ve bağlama eğitiminin niteliğine yönelik özgün katkılar sunmayı hedeflemektedir.

Özata ve Kalyoncu (2021), "Bağlama Eğitiminde Başlangıç Düzeyine Yönelik Bir Performans Değerlendirme Ölçeği Geliştirme" adlı çalışmalarında, bağlama eğitiminde öğrenci performansını sistemli ve güvenilir bir biçimde değerlendirmek amacıyla bir ölçek geliştirmiştir. Araştırmada öncelikle farklı kurumların bağlama öğretim programlarındaki kazanımlar incelenmiş, başlangıç düzeyine yönelik 23 maddelik bir ölçek oluşturulmuş ve bu ölçeğin geçerlik–güvenirlik analizleri yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda, Cronbach α katsayısı 0,956 olan yüksek güvenilirlik düzeyine sahip bir performans ölçeği geliştirilmiştir. Bu çalışma, bağlama eğitiminin ölçme-değerlendirme boyutuna yönelik önemli bir katkı sunmakta ve programın niteliğinin yalnızca içerik ve yöntemlerle değil, performans değerlendirme süreçleriyle de desteklenmesi gerektiğini göstermektedir. Bizim araştırmamız açısından da bu bulgular değerlidir; çünkü öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda bağlama eğitimi programının ölçme-değerlendirme süreçlerinin mevcut durumu ve geliştirilme gereklilikleri tartışılacaktır.

Dağ vd. (2018), dil öğretiminde mitik anlatılar gibi kültürel öğelerin kullanılmasının öğrenme sürecine katkı sağladığını, özellikle kelime ağı oluşturma, bağlam kurma, söz dizimi ve yaratıcı yazma becerilerini geliştirdiğini vurgulamıştır. Araştırmada, kültürel mirasın eğitim süreçlerine dahil edilmesinin hem öğrenme motivasyonunu artırdığı hem de kültürel değerlerin aktarımını güçlendirdiği ifade edilmiştir. Bu bulgular, bağlama eğitiminin yalnızca teknik bir süreç olmadığını, aynı zamanda kültürel bir aktarım işlevi de üstlendiğini göstermesi bakımından önemlidir. Dolayısıyla bizim araştırmamızda da, bağlama eğitiminin niteliğinin artırılmasında kültürel değerlerin korunması ve modern yöntemlerle desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşılabilir.

İnanıcı ve Çalmaşur (2021), "Erzurum Halk Ozanlarının Bağlama Öğrenme Süreçleri ve Bağlama Seslendirme Biçimlerine Yönelik İnceleme" adlı çalışmalarında, âşıklık geleneğini sürdüren Erzurum halk ozanlarının bağlama öğrenme süreçlerini ve icra biçimlerini ele almıştır. Araştırmada, ozanların bağlamayı genellikle usta-çırak ilişkisi, sanatçıları izleme ve dinleme yoluyla öğrendikleri, bağlama çalma becerilerini geliştirmek için sürekli tekrar yaptıkları, mızrap ve süslemeye yönelik çalışmalar yaptıkları belirlenmiştir. Ayrıca ozanların çoğunlukla bozuk düzen ve bağlama düzenini tercih ettikleri; bu tercihlerini parmak, kol ve beden rahatlığı ile istenilen sesi elde etme gibi gerekçelerle açıkladıkları ifade edilmiştir. Çalışmada, bağlama öğrenim sürecinde teknik, mesleki ve motivasyonel zorlukların da yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, bağlama eğitiminin yalnızca akademik programlarla sınırlı

olmadığını, geleneksel aktarım süreçlerinin de bağlama öğretiminde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Bizim araştırmamız açısından da bu durum önemlidir; çünkü çalışmamız, öğretim elemanı görüşleri üzerinden bağlama eğitiminin hedef, içerik, yöntem ve değerlendirme boyutlarını incelerken, geleneksel deneyimlerin modern eğitim programlarıyla ne ölçüde bütünleştirilebileceğini tartışmayı amaçlamaktadır.

Haşhaş (2016), "Bağlama Öğretimi/Öğreniminde Geçmişten Günümüze Usta-Çırak İlişkisi" adlı çalışmasında, Türk halk müziğinde en eski aktarım yöntemi olan usta-çırak ilişkisinin bağlama öğretimindeki önemini ortaya koymuştur. Araştırmada, geleneksel olarak "bir ustanın dizinin dibinde oturma" biçiminde gerçekleşen bu sürecin, teknolojik imkânların gelişmesiyle birlikte farklı formlarda sürdüğü belirtilmiştir. Özellikle performans kayıtlarına ulaşımın kolaylaşmasının, öğrenme sürecinde ustanın rehberliğini kısmen desteklediği; ancak yalnızca nota temelli çalışmalara dayanan öğrenme süreçlerinde çeşitli problemlerin yaşandığı ifade edilmiştir. Çalışmada ayrıca, bağlama eğitiminde bir ustanın yönlendirmesine veya görsel-işitsel desteklere duyulan ihtiyacın devam ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, bizim araştırmamız açısından da önemlidir; çünkü bağlama eğitimi programında öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda geleneksel yöntemlerin korunarak modern yaklaşımlarla desteklenmesinin gerekliliği ortaya konulacaktır.

Dönmez (2022), "Şelpe Tekniğine Yönelik Yapılan Çalışmaların İncelenmesi: Sistematik Derleme" adlı çalışmasında, Türkiye'de şelpe tekniği üzerine gerçekleştirilen toplam 26 akademik araştırmayı inceleyerek bu alandaki eğilimleri ortaya koymuştur. Çalışmada, özellikle şelpe alanında en fazla tez ve kitap düzeyinde araştırma yapıldığı, tez, makale ve bildirilerde ise şelpe tekniğinde karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirildiği belirtilmiştir. Ayrıca, kitap çalışmalarının çoğunlukla metot ve repertuvar odaklı olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, bağlama eğitiminde farklı tekniklerin öğretim süreçlerine dahil edilmesinin önemini vurgulamakta ve teknik çeşitliliğin eğitim programları kapsamında sistematik biçimde ele alınması gerektiğini göstermektedir. Bizim araştırmamız açısından da bu çalışma önemlidir; çünkü bağlama eğitimi programında şelpe gibi farklı icra tekniklerinin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleriyle değerlendirilmesi, dersin kapsam ve niteliğine yönelik daha bütüncül bir anlayış geliştirmemize katkı sağlayacaktır.

Haşhaş (2017), "Bağlama İcrasında Geleneksellik ve Yenilikçilik Konuları Üzerine Genel Bir Değerlendirme" adlı çalışmasında, bağlama icrasında geleneksel tutumlar ile yenilikçi yaklaşımlar arasındaki tartışmalı ilişkiyi ele almıştır. Çalışmada, Türk halk müziğinde geleneksellik, yöresellik ve aslına uygunluk gibi kavramların icracılar ve kuramsalcılar arasında farklı biçimlerde değerlendirildiği; buna karşın yeni ve yenilikçi icra biçimlerinin de giderek

önem kazandığı vurgulanmıştır. Araştırmada usta icracıların performans kayıtları ile modern uyarlamalar karşılaştırılarak, bağlama icrasında geleneksel değerlerin korunmasının yanında yenilikçi yorumların da dikkate alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, bizim araştırmamız açısından da önem taşımaktadır; çünkü bağlama eğitimi derslerinin niteliğini değerlendirirken hem kültürel aktarım boyutunu hem de çağdaş eğitim ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

Ateş (2023), "Bağlama İcrasında Bir Uyarlama Alanı Olarak Klasik Türk Müziği İçerisindeki Çalgısal Formlar" adlı çalışmasında, bağlama repertuvarının gelişiminde uyarlama çalışmalarının önemine dikkat çekmiştir. Araştırmada, özellikle makamsal Türk müziği repertuvarından bağlamaya yapılan uyarlamaların icra tekniklerini geliştirdiği, yeni repertuvarların oluşmasına katkı sağladığı ve bağlama icrasına farklı boyutlar kazandırdığı belirtilmiştir. Bu bulgular, bağlama eğitiminin yalnızca geleneksel eserlerle sınırlı kalmaması gerektiğini, aynı zamanda uyarlamalar yoluyla içerik ve teknik çeşitliliğin artırılmasının da gerekli olduğunu göstermektedir. Bizim araştırmamız açısından da bu sonuçlar önemlidir; çünkü müzik öğretmenliği lisans programında yer alan bağlama dersinin niteliğini değerlendirirken, içerik zenginliğinin kültürel mirası korumanın yanında çağdaş müzikal yaklaşımlarla desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Akın ve İrden (2024), "Erdal Erzincan'ın Bağlama/Saz Açışlarının Makamsal Yapısı Üzerine Bir İnceleme" adlı çalışmalarında, bağlama icralarının farklı makam ve terkiblerden oluştuğunu ve bu yapıların Türk makam müziğinin zenginliği ile bütünleştiğini ortaya koymuşlardır. Araştırmada, Erzincan'ın açışlarının yalnızca teknik değil, aynı zamanda kültürel ve teorik açıdan da derinlik taşıdığı, böylece bağlama icrasının Geleneksel Türk Halk Müziği ile Türk makam müziği arasında bir köprü işlevi gördüğü belirtilmiştir. Bu bulgular, bağlama eğitiminin yalnızca icra teknikleriyle sınırlı kalmaması gerektiğini, aynı zamanda makamsal yapıların ve teorik derinliklerin de program içeriğine dâhil edilmesinin önemini vurgulamaktadır. Çalışmamız açısından bu sonuçlar, bağlama derslerinin hem kültürel kimlik aktarımında hem de müzikal yeterliklerin geliştirilmesinde daha kapsayıcı bir içerik sunması gerektiğini göstermesi bakımından değer taşımaktadır.

Kaptan (2011), Türk müziği çalgılarında öğretim yöntemleri ve metodolojiyi incelediği çalışmasında, yüzyıllardır süregelen meşk sisteminin usta-çırak ilişkisine dayalı sözlü, işitsel ve görsel bir aktarım yöntemi olduğunu; Batılılaşma süreciyle birlikte bu yöntemin yazılı metotlara dönüştürülmeye çalışıldığını belirtmiştir. Özellikle çalgı eğitimi alanında kullanılan öğretim kitaplarının (metotların), geleneksel aktarımı sistematik ve kurumsal bir çerçeveye taşıyarak eğitimin standartlaşmasına katkı sunduğu vurgulanmıştır. Bu bulgular, araştırmamız

açısından önemlidir; çünkü biz de bağlama eğitiminin güncel lisans programlarında hedef, içerik, öğretim yöntemleri ve değerlendirme boyutlarını incelerken, tarihsel aktarım yöntemlerinin günümüzdeki metotlarla nasıl bütünleştiğini ve bağlama öğretiminin hangi pedagojik temellere dayanması gerektiğini ortaya koymayı amaçlamaktayız.

Türkoğlu ve Gerçek (2025), Türk müziği makamlarının temel eğitim müzik derslerinde kullanımını sistematik bir tarama ile incelemiş ve bu alanda yapılan lisansüstü tezlerde Türk müziği unsurlarına yeterince yer verilmediğini ortaya koymuştur. Çalışmada, özellikle halk türkülerinin ön plana çıktığı, ancak uygulama ve etkinliklerin sınırlı kaldığı, Türk müziği usûl yapılarının ise neredeyse hiç ele alınmadığı vurgulanmıştır. Ayrıca araştırmada, Batı kökenli öğretim yöntemlerinin (Kodaly, Orff vb.) sıklıkla kullanıldığı, buna karşın Türk müziği temelli öğretim yöntemlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, bizim çalışmamız açısından da önemlidir; çünkü bağlama eğitiminin lisans düzeyindeki hedef, içerik ve yöntem boyutlarını incelerken, Türk müziğinin kültürel ve pedagojik değerlerinin yeterince programa yansıtılmadığına yönelik eleştirileri desteklemekte ve bağlama eğitiminin geliştirilmesi için daha kapsamlı, uygulamaya dayalı yöntemlerin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Yapılan alan yazın incelemeleri, bağlama eğitiminin farklı boyutlarında önemli tespitler ortaya koymuştur. Karayas (2016), Yıldız (2023), Güneş (2017), İnce (2021) ve Yazıcı & Baran'ın (2024) çalışmaları bağlama eğitiminin ders süreleri, içerik, yöntem ve ölçme-değerlendirme süreçlerinde çeşitli eksiklikler bulunduğunu göstermektedir. Baykara ve Akbulut (2024) ise bağlama eğitiminde geleneksel usta-çırak ilişkisinin güçlü yanlarını koruyarak modern yöntemlerle desteklenmesinin önemini vurgulamıştır. Benzer şekilde, Özata ve Kalyoncu (2021) başlangıç düzeyine yönelik performans değerlendirme ölçeklerinin gerekliliğini ortaya koyarken; Haşhaş (2016, 2017) bağlama icrasında geleneksellik-yenilikçilik dengesi ve usta-çırak ilişkisinin günümüzdeki dönüşümüne dikkat çekmiştir. Daha yakın tarihli çalışmalardan Kaptan (2022), Türk müziği çalgılarında metot geliştirme ve metodoloji konularında sistematik bir çerçeve sunarken, Türkoğlu ve Gerçek (2025) ise temel eğitim düzeyinde Türk müziği makamlarının kullanımındaki sınırlılıkları ele almıştır. Tüm bu çalışmalar bağlama eğitiminin yöntem, içerik ve değerlendirme boyutlarında geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda bizim araştırmamız, hem öğretim elemanları hem de öğrenci görüşlerini bir arada ele alarak bağlama eğitiminin mevcut durumunu kapsamlı biçimde değerlendirmeyi, alan yazındaki bulguları derinleştirerek Türk müziği kültürünün aktarımı ve pedagojik yöntemlerin geliştirilmesine yönelik özgün katkılar sunmayı amaçlamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Bu çalışmanın yöntem bölümünde, araştırmanın genel modeli, kapsamı ve yöntemsel yaklaşımı detaylandırılmıştır. Araştırmanın veri kaynakları, veri toplama süreçleri ve toplanan verilerin analizinde başvurulan yöntemler ve teknikler açık bir şekilde sunulmuştur. Bu bölüm, çalışmanın yapısal çerçevesini ve metodolojik temellerini tanımlamaktadır.

Araştırma Yöntemi

Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden olan durum çalışması–bütüncül çoklu durum desenine göre tasarlanmıştır. Durum çalışması deseni, güncel bir durum ya da olgunun kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde incelendiği, durum veya olgu ile içinde bulunduğu bağlam arasındaki sınırların kesin olarak belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2011). Bütüncül çoklu durum deseni ise, bütüncül olarak algılanabilecek bir olgunun farklı örnekler üzerinden ele alınması ve bu örneklerin hem kendi içinde bütüncül bir biçimde incelenmesi hem de birbirleriyle karşılaştırılması esasına dayanır. Bu araştırma, Türkiye'de müzik öğretmenliği lisans programlarında bireysel çalgı eğitimi kapsamında yürütülen bağlama eğitimi programının niteliğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, farklı üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının görüşleri bütüncül bir yaklaşımla ele alınmış; elde edilen veriler hem kendi içlerinde hem de birbirleriyle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Veri Kaynağı ve Katılımcılar

Bu araştırmada iki farklı veri kaynağı kullanılmaktadır. Veri kaynaklarının birincisini, Türkiye'de müzik öğretmenliği lisans programlarında bireysel çalgı eğitimi kapsamında yürütülen bağlama eğitimi programları oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan ikinci veri kaynağı ise, bu programlarda yürütülen bağlama eğitimine ilişkin görüşlerini paylaşan alan uzmanı öğretim elemanlarıdır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda, farklı coğrafi bölgelerdeki üniversitelerden seçilen öğretim elemanlarıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın katılımcıları, bağlama öğretimi konusunda doğrudan deneyime sahip ve araştırma amacına en uygun bilgi sağlayabilecek öğretim elemanlarını belirlemek amacıyla amaçlı örnekleme

yöntemiyle seçilmiştir. Bu araştırma kapsamında amaçlı örneklem seçimindeki başlıca ölçütler şunlardır;

- Alan uzmanlığı açısından, katılımcıların müzik öğretmenliği lisans programında bağlama öğretimi derslerini yürütüyor veya bu alanda uzmanlık sahibi olmaları.
- Görev yeri açısından, Eğitim Fakülteleri bünyesinde Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan öğretim elemanları arasından seçilmeleri.
- Deneyim süresi açısından, lisans düzeyinde bağlama öğretimi konusunda belirli bir süre (örneğin en az birkaç yıl) ders verme deneyimine sahip olmaları.
- Akademik unvan çeşitliliği açısından, araştırma verilerinin çeşitliliğini artırmak için farklı akademik unvanlara (araştırma görevlisi, öğretim görevlisi, doktor öğretim üyesi, doçent vb.) sahip öğretim elemanlarının dahil edilmesi.
- Araştırmaya katkı potansiyeli açısından, bağlama öğretimi programının işleyişi, içerik, yöntem ve karşılaşılan sorunlar hakkında derinlemesine bilgi sunabilecek olmaları.
- Gönüllülük ve iletişim açısından, araştırmaya katılmaya gönüllü, görüşlerini açıkça ifade edebilecek ve araştırmacı ile iş birliği yapmaya istekli olmaları.

Bu yaklaşım, araştırma konusunun kapsamlı ve derinlemesine incelenmesine olanak tanımıştır. Bu bağlamda, öğretim elemanları ve öğrencilerden elde edilen görüşler, bağlama eğitimi programının içerik, yöntem, uygulama ve değerlendirme boyutlarının çok yönlü biçimde anlaşılmasına katkı sunmaktadır.

Tablo 1. *Katılımcı Öğretim Elemanlarının Demografik Özellikleri*

		f	%
Cinsiyet	Kadın	0	
	Erkek	25	
Yaş aralığı	36- 40	7	
	41-45	9	
	46-50	3	
	51-55	4	
	56 ve üzeri	2	
	1-5	2	
Görev süresi aralığı	6-10	9	
	11-15	3	
	16-20	5	
	21-25	2	
	26-30	3	
	30 ve üzeri	1	
Lisans mezuniyet programı	Konservatuvar	5	
	Güzel Sanatlar Fakültesi	5	
	Eğitim Fakültesi	15	
Unvan	MEB Misafir Öğretim Üyesi	4	
	Araştırma Görevlisi	3	
	Öğretim Görevlisi	13	
	Doç. Dr.	4	
	Prof. Dr.	1	

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcı öğretim elemanlarının tamamının erkek olduğu görülmektedir. Yaş dağılımı incelendiğinde, en yoğun grubun 41–45 yaş aralığında (f=9) olduğu, bunu 36–40 yaş aralığındaki (f=7) katılımcıların izlediği anlaşılmaktadır. Katılımcıların mezun oldukları lisans programları açısından bakıldığında, çoğunluğun Eğitim Fakültesi (f=15) mezunu olduğu, bunun yanında Konservatuvar (f=5) ve Güzel Sanatlar Fakültesi (f=5) mezunlarının da yer aldığı görülmektedir. Akademik unvanlarda çeşitlilik bulunmaktadır; katılımcıların büyük kısmı Öğretim Görevlisi (f=13) unvanına sahiptir. Bunun yanı sıra MEB Misafir Öğretim Üyesi (f=4), Doç. Dr. (f=4), Araştırma Görevlisi (f=3) ve Prof. Dr. (f=1) unvanları da temsil edilmektedir. Görev süresi dağılımına bakıldığında, en yoğun grubun 6–10 yıl (f=9) aralığında olduğu, bunu 16–20 yıl (f=5) ve 11–15 yıl (f=3) aralıklarının izlediği görülmektedir. Bu durum, katılımcıların önemli bir kısmının orta ve uzun süreli mesleki deneyime sahip olduğunu göstermektedir.

Etik İşlemler

Araştırma, [Atatürk Üniversitesi] Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'nun [04.03.2025 tarihli ve E-44083104194-2500084457 sayılı belge] ile aldığı karar (Ek 1) doğrultusunda yürütülmüş olup, araştırmanın tüm aşamalarında etik ilkelere uyulmuştur. Veri toplama teknikleri olarak anket ve görüşme gibi çoklu veri toplama tekniklerinden yararlanılmıştır.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada, araştırmacı tarafından hazırlanan farklı nitelik ve içeriklerde veri toplama araçları kullanılmıştır. Bu veri toplama araçlarından birincisi, araştırmaya katılan alan uzmanı öğretim elemanlarının Bağlama eğitimi lisans programı ders içeriklerindeki hedeflerin mesleki yeterlik kapsamında değerlendirildiği "Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Bağlama Öğretimi Yeterlikleri Değerlendirme Formu"dur (Ek 2). Bu form, bağlama öğrencilerinde olması gereken mesleki yeterlikleri belirlemek amacıyla hazırlanmış ve bu doğrultuda Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikler, Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri, Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri, Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri, Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri, Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlikleri, Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterlikleri ile Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlikleri başlıkları altında yapılandırılmıştır. Değerlendirmede kullanılan ölçütler, her bir yeterliğin mesleki donanım açısından önem ve gerçekleşme derecesini ortaya koymaya yöneliktir. Katılımcıların görüşleri, Likert tipi ölçek esasına göre alınmakta olup, formda 5'li Likert ölçeği (1=Hiç Katılmıyorum/Kesinlikle Gerekli Değil … 5=Tamamen Katılıyorum/Kesinlikle

Gerekli) kullanılmaktadır. Bu ölçek yapısı, elde edilen verilerin nicel analizlere uygun biçimde standartlaştırılmasını ve araştırmanın güvenilirliğinin artırılmasını sağlamaktadır.

İkinci veri toplama aracı, bağlama öğretim sürecinde kullanılan yöntem ve araç-gereçlerin belirlenmesine yönelik "Bağlama Öğretiminde Kullanılan Yöntemleri Belirlemeye Yönelik Anket Formu ve "Bağlama öğretiminde kullanılan araç-gereç ve materyallerin belirlenmesine yönelik anket formu"dur (Ek 3). Bu form, katılımcılardan, bağlama öğretiminde kullandıkları yöntemleri (ör. taklit, analitik çözümleme, kademeli ilerleme, tekrar, yapılandırmacı yaklaşım, yaratıcı ifade vb.) ve araç-gereçleri (ör. akort cihazı, metronom, repertuvar kitapları, nota programları, performans videoları, ses-video kayıtları, TRT repertuar defterleri, kişisel egzersiz notları vb.) işaretlemeleri istenmiştir. Form, var ya da yok temelli bir kontrol listesi şeklindedir. Yanıtlar nominal düzeyde toplanmakta ve frekans ile yüzde dağılımları üzerinden analiz edilerek öğretim sürecindeki yöntem ve materyal kullanımının çeşitliliği ortaya konmaktadır.

Üçüncü veri toplama aracı ise Bağlama eğitimi lisans programı ders içeriklerinde yer almayan "Sürmeli tezene tavrı"na yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formudur (Ek 4). Yarı yapılandırılmış görüşmeler, esneklik açısından iki uç olan yapılandırılmış görüşmeler ile yapılandırılmamış görüşmeler arasında orta düzeyde esnekliğe sahip görüşmelerdir (Karasar, 2009). Bu form, programda eksik görülen konulara ilişkin öğretim elemanlarının görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Özellikle "Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri" kapsamında lisans programında yer almayan Yozgat Sürmeli tezene tavrının değerlendirilmesi istenmiştir.

Veri toplama sürecinde öncelikle, Türkiye'deki üniversitelerin müzik öğretmenliği lisans programlarında bireysel çalgı eğitimi kapsamında yer alan bağlama eğitimi derslerine ilişkin bilgi paketleri ve program içerikleri incelenmiş, böylece dersin yapısı, kapsamı ve amaçları hakkında temel bir çerçeve oluşturulmuştur. Ardından, bağlama eğitimi veren öğretim elemanları ile çevrimiçi yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş; bu görüşmeler aracılığıyla bağlama eğitiminin içerik özellikleri, kullanılan yöntem ve teknikler, dersin uygulanışı sırasında karşılaşılan güçlü ve zayıf yönler hakkında derinlemesine veriler elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi ve karşılaştırmalı analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. İçerik analizi, görüşmelerden elde edilen verilerin sistematik biçimde incelenmesini ve kavramsal temaların ortaya çıkarılmasını sağlamıştır. Karşılaştırmalı analiz

ise öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin benzerlik ve farklılıklarını ortaya koyarak bağlama eğitiminin niteliğinin daha kapsamlı şekilde değerlendirilmesine katkı sunmuştur. Bu yöntemsel yaklaşım, bağlama eğitimi programının mevcut durumunun derinlemesine anlaşılmasını sağlamış ve elde edilen bulguların müzik öğretmeni yetiştirme sürecine ışık tutacağı öngörülmüştür.

Veri analiz süreci, Allen (2017, s. 332) tarafından araştırma hedeflerine uygun olarak verilerin ana bileşenlerini ve özelliklerini tanımlama ve ayrıştırma süreci olarak tanımlanmaktadır. Karasar (2009, s. 206) ise, veri çözümlemesindeki ilk adımın, toplanan "ham verilerin" amaca uygun biçimde sınıflandırılması olduğunu belirtmektedir. Bu çalışmada, Türkiye'deki müzik öğretmenliği lisans programlarında yürütülen bağlama eğitimi üzerine toplanan veriler, dersin farklı yönlerini ve özelliklerini yansıtacak şekilde sınıflandırılmıştır:

- Bağlamanın fiziksel yapısı ve temel özellikleri,
- Mızrap kullanımı ve temel çalma teknikleri,
- Perde bilgisi ve akort sistemleri,
- Temel tutuş ve icra pozisyonları,
- Teknik etütler ve uygulamalı çalışmalar,
- Halk müziği repertuvarı ve türkü icraları,
- Makamlar ve diziler,
- Müzikal ifade, yorumlama ve dinamikler,
- Performans çalışmaları ve ölçme-değerlendirme uygulamaları.

Bu sınıflandırma, toplanan verilerin içerik analizine ve karşılaştırmalı değerlendirmelere yönelik bir temel oluşturmuştur. Her bir kategori, bağlama eğitiminin farklı öğretim teknikleri, metodolojileri ve uygulama boyutlarının derinlemesine incelenmesine imkân sağlamıştır. Ayrıca, bu analiz, bağlama eğitimi sürecinde karşılaşılan zorlukların ve güçlü yönlerin belirlenmesine yardımcı olmuştur.

Sonuç olarak bu analiz süreci, bağlama eğitimi programlarının etkinliğinin ve uygulanabilirliğinin değerlendirilmesine katkı sağlayacak, öğretim metodolojilerine yeni bakış açıları kazandıracaktır. Böylelikle, müzik öğretmeni yetiştirme programlarında bağlama eğitiminin niteliğinin artırılmasına yönelik öneriler geliştirilmesi mümkün olacak ve bu alandaki eğitim pratiğinin güçlendirilmesine önemli katkılar sunacağı değerlendirilmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir. Bu bölüm başlığı altında tezin amacı kapsamında üretilen alt problemler literatürden elde edilen verilerle harmanlanarak belli bir düzende sunulmaktadır.

Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterliklere İlişkin Bulgular

Tablo 2. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları 125 puan	Gerçekleşme düzeyi toplam puanları 125 puan
Bağlama çalgısının tarihsel gelişimini, Türk Halk Müziği içerisindeki kültürel ve sosyolojik yerini açıklayabilme.	117	96

Tablo 2'de Bağlamada Kuramsal bilgi ve kültürel yeterliklere ilişkin uzman görüşleri yer almaktadır. "Bağlama çalgısının tarihsel gelişimini ve Türk Halk Müziği içerisindeki kültürel-sosyolojik konumunu açıklayabilme" maddesine ilişkin Önem Düzeyi (117) puanı, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğünü ortaya koymaktadır. Katılımcı sayısının 25 ve her bir maddenin alabileceği en yüksek puanın 5 olması nedeniyle, bu yeterlik için ulaşılabilecek en yüksek toplam puan 125'tir. Dolayısıyla elde edilen 117 puan, uzmanların söz konusu yeterliği neredeyse en üst düzeyde önemsediklerini göstermektedir. Katılımcılar, bağlamanın tarihsel gelişimi ve kültürel bağlamının açıklanabilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir unsur olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, kuramsal bilgi ve kültürel yeterliklerin programda kritik bir rol oynadığını göstermektedir. Bu yeterlik maddesinin Gerçekleşme puanları ise, bu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını (Gerçekleşme Düzeyi; 96/125), ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını göstermektedir. Bu durum, bağlamanın tarihsel ve sosyolojik bağlamının eğitim sürecinde ele alınsa da, uygulamada tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 3. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları 125 puan	Gerçekleşme düzeyi toplam puanları 125 puan
Bağlamanın Türk müzik kültürü içindeki anlamını, çeşitlerini ve kullanım alanlarını açıklayabilme.	115	96

Tablo 3'te yer alan veriler, "Bağlamanın Türk müzik kültürü içindeki anlamını, çeşitlerini ve kullanım alanlarını açıklayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (115/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, bağlamanın Türk müzik kültürü içerisindeki anlamını ve kullanım çeşitliliğini açıklayabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir kuramsal ve kültürel unsur olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, kuramsal bilgi ve kültürel yeterliklerin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (96/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını, ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını göstermektedir. Bu durum, bağlamanın Türk müzik kültürü içerisindeki anlamı ve kullanım alanlarının eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, uygulamada tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 4. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları 125 puan	Gerçekleşme düzeyi toplam puanları 125 puan
Alevi-Bektaşi müziğinin kültürel ve tarihsel bağlamını, Türk halk müziği içindeki yerini ve ritüel işlevini açıklayabilme.	109	63

Tablo 4'te yer alan veriler, "Alevi-Bektaşi müziğinin kültürel ve tarihsel bağlamını, Türk halk müziği içindeki yerini ve ritüel işlevini açıklayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (109/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, Alevi-Bektaşi müziğinin kültürel ve tarihsel bağlamının açıklanabilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında önemli bir kuramsal ve kültürel unsur olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, kuramsal bilgi ve kültürel yeterliklerin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha göstermektedir.

Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (63/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla oldukça düşük kalan bu puan, Alevi-Bektaşi müziğinin kültürel ve ritüel işlevlerinin eğitim sürecinde yeterince ele alınmadığını göstermektedir. Bu durum, programda bu alana yönelik içerik ve uygulamaların geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 5. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları 125 puan	Gerçekleşme düzeyi toplam puanları 125 puan
Âşıklık geleneği, âşık tarzı şiir, hikâyeleme gibi alanları açıklayabilme.	108	81

Tablo 5'te yer alan veriler, "Âşıklık geleneği, âşık tarzı şiir, hikâyeleme gibi alanları açıklayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (108/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, âşıklık geleneği ve ona bağlı kültürel unsurların açıklanabilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında önemli bir kuramsal ve kültürel unsur olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, kuramsal bilgi ve kültürel yeterliklerin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (81/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, âşıklık geleneği ve ona bağlı şiir, hikâyeleme gibi kültürel unsurların eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Bu durum, programda bu alana yönelik içerik ve uygulamaların daha kapsamlı biçimde geliştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 6. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Beşinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları 125 puan	Gerçekleşme düzeyi toplam puanları 125 puan
Uzun hava türlerinin (Bozlak, Barak, Hoyrat, Maya, Divan, Müstezat, Elezber vb.) yöresel kökenlerini, form yapılarını, serbest ritim özelliklerini ve makamsal niteliklerini açıklayabilme.	115	86

Tablo 6'da yer alan veriler, "Uzun hava türlerinin (Bozlak, Barak, Hoyrat, Maya, Divan, Müstezat, Elezber vb.) yöresel kökenlerini, form yapılarını, serbest ritim özelliklerini ve makamsal niteliklerini açıklayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (115/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, uzun hava türlerinin köken, form, ritim ve

makam özelliklerini açıklayabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir kuramsal ve kültürel unsur olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, kuramsal bilgi ve kültürel yeterliklerin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (86/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını, önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını göstermektedir. Bu durum, uzun hava türlerinin yöresel ve müzikal özelliklerinin eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, uygulamada beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, programda uzun hava türlerine yönelik içerik ve uygulamaların daha kapsamlı biçimde geliştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 7. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Altıncı Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları 125 puan	Gerçekleşme düzeyi toplam puanları 125 puan
Zeybek tavrının (ağır ritmik yapı, geniş zaman algısı, yöresel vurgular) teorik özelliklerini açıklayabilme.	115	97

Tablo 7'de yer alan veriler, "Zeybek tavrının (ağır ritmik yapı, geniş zaman algısı, yöresel vurgular) teorik özelliklerini açıklayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (115/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, Zeybek tavrının teorik özelliklerini açıklayabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir kuramsal ve kültürel unsur olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, kuramsal bilgi ve kültürel yeterliklerin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (97/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla biraz daha düşük kalan bu puan, Zeybek tavrının teorik özelliklerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, ancak tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Bu durum, programda Zeybek tavrına yönelik içerik ve uygulamaların daha sistematik biçimde güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 8. *Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikleri Yedinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları 125 puan	Gerçekleşme düzeyi toplam puanları 125 puan
Dünya halk müziklerinden (Balkan, Orta Asya, Kafkas, Latin, Arap vb.) seçilmiş ezgileri bağlamaya aktarabilme.	96	74

Tablo 8'de yer alan veriler, "Dünya halk müziklerinden (Balkan, Orta Asya, Kafkas, Latin, Arap vb.) seçilmiş ezgileri bağlamaya aktarabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (96/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından orta-yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, dünya halk müziklerinden seçilmiş ezgilerin bağlamaya aktarılabilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında kültürel çeşitliliği artıran bir unsur olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, kuramsal bilgi ve kültürel yeterliklerin programda yalnızca ulusal değil, aynı zamanda uluslararası müzik kültürleriyle ilişkilendirilmesi açısından da önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (74/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük-orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, dünya halk müziklerinden seçilmiş ezgilerin bağlamaya aktarılması konusunda eğitim sürecinde yeterli uygulama alanı bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda uluslararası halk müziği örneklerinin bağlama eğitimine daha sistematik biçimde entegre edilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 9. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Bağlama çalarken doğru oturuş, tutuş ve duruş tekniklerini uygulayabilme.	125	115

Tablo 9'da yer alan veriler, "Bağlama çalarken doğru oturuş, tutuş ve duruş tekniklerini uygulayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (125/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından en üst düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, doğru oturuş, tutuş ve duruş tekniklerini uygulayabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir teknik ve fiziksel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, teknik ve fiziksel uygulama yeterliklerinin programda vazgeçilmez bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (115/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada çok yüksek düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla biraz daha düşük kalan bu puan, doğru oturuş, tutuş ve duruş tekniklerinin eğitim sürecinde büyük ölçüde başarıyla aktarıldığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda söz konusu tekniklerin öğretiminde mevcut güçlü uygulamaların sürdürülmesi ve daha da pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 10. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Boş tellerde sağ el egzersizleriyle ritimsel doğruluk ve hızı uygulayabilme.	120	111

Tablo 10'da yer alan veriler, "Boş tellerde sağ el egzersizleriyle ritimsel doğruluk ve hızı uygulayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (120/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, sağ el egzersizleriyle ritimsel doğruluk ve hızın kazandırılabilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir teknik yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, teknik ve fiziksel uygulama yeterliklerinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (111/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada çok yüksek düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla biraz daha düşük kalan bu puan, sağ el egzersizleriyle ritimsel doğruluk ve hızın eğitim sürecinde büyük ölçüde başarıyla aktarıldığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir. Bu durum, programda söz konusu tekniklerin öğretiminde mevcut güçlü uygulamaların sürdürülmesi ve daha da pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 11. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Sol el temiz baskı teknikleri ile ses netliği sağlayabilme	123	110

Tablo 11'de yer alan veriler, "Sol el temiz baskı teknikleri ile ses netliği sağlayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (123/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, sol el baskı teknikleriyle ses netliği sağlayabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir teknik ve fiziksel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, teknik ve fiziksel uygulama yeterliklerinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (110/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada çok yüksek düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla biraz daha düşük kalan bu puan, sol el baskı tekniklerinin eğitim sürecinde büyük ölçüde başarıyla aktarıldığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir. Bu durum,

programda söz konusu tekniklerin öğretiminde mevcut güçlü uygulamaların sürdürülmesi ve daha da pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 12. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Sağ ve sol elin eşgüdümünü sağlayan senkron egzersizlerini seslendirebilme.	123	108

Tablo 12'de yer alan veriler, "Sağ ve sol elin eşgüdümünü sağlayan senkron egzersizlerini seslendirebilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (123/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, sağ ve sol elin eşgüdümünü sağlayan senkron egzersizlerini seslendirebilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir teknik ve fiziksel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, teknik ve fiziksel uygulama yeterliklerinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (108/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada yüksek düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla biraz daha düşük kalan bu puan, sağ ve sol elin eşgüdümünü sağlayan senkron egzersizlerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde başarıyla aktarıldığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir. Bu durum, programda söz konusu tekniklerin öğretiminde mevcut güçlü uygulamaların sürdürülmesi ve daha da pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 13. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Beşinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Sağ el için farklı tezene çalım şekilleri uygulayabilme	123	103

Tablo 13'te yer alan veriler, "Sağ el için farklı tezene çalım şekilleri uygulayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (123/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, sağ el için farklı tezene çalım şekillerini uygulayabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir teknik ve fiziksel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, teknik ve fiziksel uygulama yeterliklerinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (103/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada yüksek düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, farklı tezene çalım şekillerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde başarıyla

aktarıldığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir. Bu durum, programda tezene çalım çeşitliliğine yönelik içerik ve uygulamaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 14. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Altıncı Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Sol el için ajilite odaklı teknik etütleri doğru uygulayabilme.	118	95

Tablo 14'te yer alan veriler, "Sol el için ajilite odaklı teknik etütleri doğru uygulayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (118/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, sol el için ajilite odaklı teknik etütlerin doğru uygulanabilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir teknik ve fiziksel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, teknik ve fiziksel uygulama yeterliklerinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (95/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, sol el ajilite odaklı teknik etütlerin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, ancak tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Bu durum, programda söz konusu tekniklerin öğretiminde daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 15. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Yedinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Üst düzey kondisyon egzersizlerini düzenli olarak gerçekleştirebilme.	112	81

Tablo 15'te yer alan veriler, "Üst düzey kondisyon egzersizlerini düzenli olarak gerçekleştirebilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (112/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, üst düzey kondisyon egzersizlerini düzenli olarak gerçekleştirebilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında önemli bir teknik ve fiziksel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, teknik ve fiziksel uygulama yeterliklerinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (81/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, üst düzey

kondisyon egzersizlerinin eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını göstermektedir. Bu durum, programda kondisyon odaklı egzersizlerin öğretiminde daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 16. *Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri Sekizinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Tril, çarpma, çekme, kaydırma gibi süsleme tekniklerini uygulayabilme.	120	92

Tablo 16'da yer alan veriler, "Tril, çarpma, çekme, kaydırma gibi süsleme tekniklerini uygulayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (120/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, süsleme tekniklerini doğru biçimde uygulayabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir teknik ve fiziksel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, teknik ve fiziksel uygulama yeterliklerinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (92/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, süsleme tekniklerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, ancak tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Bu durum, programda süsleme tekniklerine yönelik içerik ve uygulamaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 17. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Bağlamada ses alanı ve pozisyon bilgisine hâkim olma ve pozisyonlar arasında geçiş yapabilme.	118	93

Tablo 17'de yer alan veriler, "Bağlamada ses alanı ve pozisyon bilgisine hâkim olma ve pozisyonlar arasında geçiş yapabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (118/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, ses alanı ve pozisyon bilgisine hâkim olma ile pozisyonlar arasında geçiş yapabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir teknik ve kuramsal yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, pozisyon, dizi ve makam

bilgisinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (93/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, ses alanı ve pozisyon bilgisinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, ancak tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Bu durum, programda pozisyon ve ses alanı çalışmalarına yönelik içerik ve uygulamaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 18. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Türk Halk Müziği repertuvarında yer alan temel makam dizileri ve gamları teknik açıdan doğru ve müzikal olarak çalabilme.	118	99

Tablo 18'de yer alan veriler, "Türk Halk Müziği repertuvarında yer alan temel makam dizileri ve gamları teknik açıdan doğru ve müzikal olarak çalabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (118/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, temel makam dizileri ve gamların teknik doğruluk ve müzikal bütünlük içerisinde çalınabilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında kuramsal ve uygulamalı bir temel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, pozisyon, dizi ve makam bilgisinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (99/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada yüksek düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, makam dizileri ve gamların eğitim sürecinde önemli ölçüde başarıyla aktarıldığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir. Bu durum, programda makam ve dizi çalışmalarına yönelik içerik ve uygulamaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 19. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Farklı düzenlerde perde sistemlerini ve pozisyonel bağlantıları analiz edebilme.	112	84

Tablo 19'da yer alan veriler, "Farklı düzenlerde perde sistemlerini ve pozisyonel bağlantıları analiz edebilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (112/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, farklı düzenlerde perde sistemlerini ve pozisyonel bağlantıları

analiz edebilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında önemli bir kuramsal ve teknik yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, pozisyon, dizi ve makam bilgisinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (84/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, farklı düzenlerde perde sistemleri ve pozisyonel bağlantıların eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını göstermektedir. Bu durum, programda perde sistemleri ve pozisyonel bağlantılara yönelik içerik ve uygulamaların daha kapsamlı biçimde geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 20. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Bağlama düzeninde ileri düzey pozisyonlara hâkim olabilme.	108	81

Tablo 20'de yer alan veriler, "Bağlama düzeninde ileri düzey pozisyonlara hâkim olabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (108/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, ileri düzey pozisyonlara hâkim olabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında önemli bir teknik ve kuramsal yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, pozisyon, dizi ve makam bilgisinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (81/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, ileri düzey pozisyonların eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını göstermektedir. Bu durum, programda ileri düzey pozisyon çalışmalarına yönelik içerik ve uygulamaların daha kapsamlı biçimde geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 21. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri Beşinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Dizi, gam, geçki ve pozisyon bilgisiyle ilişkilendirilmiş eserleri müzikal yorum ve teknik doğrulukla çalabilme	111	88

Tablo 21'de yer alan veriler, "Dizi, gam, geçki ve pozisyon bilgisiyle ilişkilendirilmiş eserleri müzikal yorum ve teknik doğrulukla çalabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (111/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik

olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, dizi, gam, geçki ve pozisyon bilgisiyle ilişkilendirilmiş eserlerin müzikal yorum ve teknik doğrulukla icra edilebilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında önemli bir kuramsal ve uygulamalı yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, pozisyon, dizi ve makam bilgisinin programda kritik bir rol oynadığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (88/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ortaya koymaktadır. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, dizi, gam, geçki ve pozisyon bilgisiyle ilişkilendirilmiş eserlerin eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını göstermektedir. Bu durum, programda söz konusu eserlerin müzikal yorum ve teknik doğruluk açısından daha kapsamlı biçimde geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 22. *Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri Altıncı Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Eserleri, makamsal yapıları, geçkileri ve form özelliklerine göre analiz yapabilme.	107	87

Tablo 22'de yer alan veriler, "Eserleri, makamsal yapıları, geçkileri ve form özelliklerine göre analiz yapabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (107/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, eserlerin makamsal yapıları, geçkileri ve form özelliklerine göre analiz edilebilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında kuramsal derinlik ve müzikal yorum gücü kazandıran bir yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, pozisyon, dizi ve makam bilgisinin yalnızca teknik değil, aynı zamanda analitik ve yorumlayıcı bir boyut kazandırdığını ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (87/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, eserlerin makamsal ve biçimsel analizlerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, ancak tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda analiz odaklı çalışmaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle makamsal geçki ve form çözümlemelerinin uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 23. *Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Tavır ve Yöresel İcra Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Ankara, Orta, Batı Karadeniz, Orta Anadolu, Teke, Silifke, Kırşehir, Kayseri, Karşılama, Konya tavırlarının teknik ve müzikal özelliklerini açıklayabilme.	116	91

Tablo 23'te yer alan veriler, "Ankara, Orta, Batı Karadeniz, Orta Anadolu, Teke, Silifke, Kırşehir, Kayseri, Karşılama, Konya tavırlarının teknik ve müzikal özelliklerini açıklayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (116/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, yöresel tavırların teknik ve müzikal özelliklerini açıklayabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında kültürel çeşitliliği ve icra zenginliğini artıran bir temel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, tavır ve yöresel icra bilgisinin programda yalnızca teknik değil, aynı zamanda kültürel aktarım açısından da vazgeçilmez bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (91/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, yöresel tavırların teknik ve müzikal özelliklerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, ancak tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda yöresel tavır ve icra çalışmalarına yönelik içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle farklı yörelerin tavırlarının uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 24. *Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Tavır ve Yöresel İcra Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Yöresel tavırların gerektirdiği tezene yönleri, süslemeler, yaylanmalar ve geçki tekniklerini uygulayabilme.	116	90

Tablo 24'te yer alan veriler, "Yöresel tavırların gerektirdiği tezene yönleri, süslemeler, yaylanmalar ve geçki tekniklerini uygulayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (116/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, yöresel tavırların icrasında tezene yönleri, süslemeler, yaylanmalar ve geçki tekniklerini doğru biçimde uygulayabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında kültürel ve teknik bütünlüğü sağlayan bir temel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, tavır ve yöresel icra bilgisinin programda hem teknik hem

de kültürel aktarım açısından vazgeçilmez bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (90/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, yöresel tavırların gerektirdiği tezene yönleri ve süsleme tekniklerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, ancak tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda yöresel tavırların icrasına yönelik içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle uygulamalı çalışmalarla pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 25. *Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Tavır ve Yöresel İcra Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Tavır temelli yorumlama yaparak bölgesel müzikal ifadeyi doğru biçimde aktarabilme.	113	79

Tablo 25'te yer alan veriler, "Tavır temelli yorumlama yaparak bölgesel müzikal ifadeyi doğru biçimde aktarabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (113/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, tavır temelli yorumlamayı ve bölgesel müzikal ifadeyi doğru biçimde aktarabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında kültürel kimliği ve müzikal özgünlüğü koruyan bir temel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, yöresel icra bilgisinin programda yalnızca teknik değil, aynı zamanda yorumlayıcı ve kültürel aktarım boyutuyla da vazgeçilmez olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (79/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, tavır temelli yorumlama ve bölgesel müzikal ifadelerin eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda tavır temelli yorumlama çalışmalarının daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle bölgesel müzikal ifadelerin uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 26. *Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Tavır ve Yöresel İcra Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Tavırlar arası teknik ve müzikal farkları ayırt edebilme ve uygulayabilme.	116	84

Tablo 26'da yer alan veriler, "Tavırlar arası teknik ve müzikal farkları ayırt edebilme ve uygulayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (116/125) olduğunu ve bu yeterliğin

bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, farklı yöresel tavırların teknik ve müzikal farklarını ayırt edebilme ve uygulayabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında kültürel çeşitliliği ve icra özgünlüğünü artıran bir temel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, tavır ve yöresel icra bilgisinin programda hem teknik hem de kültürel aktarım açısından vazgeçilmez bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (84/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, tavırlar arası teknik ve müzikal farkların eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda tavırlar arası karşılaştırmalı çalışmaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle uygulamalı analizlerle pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 27. *Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri Beşinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Tavır ve Yöresel İcra Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Zeybek türlerinin bölgesel farklarını analiz ederek çalımına yansıtabilme.	104	81

Tablo 27'de yer alan veriler, "Zeybek türlerinin bölgesel farklarını analiz ederek çalımına yansıtabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (104/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, zeybek türlerinin bölgesel farklarını analiz ederek icraya yansıtabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında kültürel çeşitliliği ve yöresel icra özgünlüğünü güçlendiren bir yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, tavır ve yöresel icra bilgisinin programda yalnızca teknik değil, aynı zamanda kültürel aktarım açısından da vazgeçilmez olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (81/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, zeybek türlerinin bölgesel farklarının eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda zeybek türlerine yönelik çalışmaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle bölgesel farklılıkların uygulamalı analizlerle pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 28. *Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Seviyeye uygun eserlerden oluşan kişisel bir repertuvar oluşturabilme.	116	97

Tablo 28'de yer alan veriler, "Seviyeye uygun eserlerden oluşan kişisel bir repertuvar oluşturabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (116/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, kişisel repertuvar oluşturabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında müzikal gelişimi yönlendiren, icra çeşitliliğini artıran ve bireysel müzikal kimliği destekleyen temel bir yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, repertuvar ve etüt çalışmalarının yalnızca teknik beceri kazandırmakla sınırlı olmadığını, aynı zamanda öğrencilerin müzikal yönelimlerini şekillendiren ve icra sürecine özgünlük katan bir boyut taşıdığını ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (97/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada yüksek düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, kişisel repertuvar oluşturma sürecinin eğitimde önemli ölçüde ele alındığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, bağlama eğitiminde kişisel repertuvar oluşturma çalışmalarının daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle öğrencilerin seviyelerine uygun eser seçimlerinin çeşitlendirilmesi ve uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 29. *Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Repertuvarını teknik, müzikal ve stilistik bütünlük içinde sahnede seslendirilme.	110	86

Tablo 29'da yer alan veriler, "Repertuvarını teknik, müzikal ve stilistik bütünlük içinde sahnede seslendirebilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (110/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, repertuvarın sahnede teknik doğruluk, müzikal bütünlük ve stilistik uyum içinde seslendirilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında performans odaklı bir temel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, repertuvar ve etüt çalışmalarının yalnızca bireysel gelişim için değil, aynı zamanda sahne performansı ve müzikal ifade açısından da vazgeçilmez olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları

(86/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, repertuvarın sahnede teknik, müzikal ve stilistik bütünlük içinde seslendirilmesinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, ancak tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda sahne performansına yönelik çalışmaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle teknik doğruluk ve stilistik uyumun uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 30. *Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Repertuvarında yer alan eserlerin teknik analizini yapabilme.	109	87

Tablo 30'da yer alan veriler, "Repertuvarında yer alan eserlerin teknik analizini yapabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (109/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, repertuvar eserlerinin teknik analizini yapabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında müzikal derinliği artıran ve icra sürecini bilinçli hâle getiren bir temel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, repertuvar ve etüt çalışmalarının yalnızca icra odaklı değil, aynı zamanda analitik düşünme ve teknik çözümleme boyutuyla da önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (87/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, repertuvar eserlerinin teknik analizinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda teknik analiz odaklı çalışmaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle eserlerin yapısal ve teknik çözümlemelerinin uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 31. *Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Etüt, kondisyon ve repertuvar çalışmalarını öğretim materyali hâline getirip planlayabilme.	113	87

Tablo 31'de yer alan veriler, "Etüt, kondisyon ve repertuvar çalışmalarını öğretim materyali hâline getirip planlayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (113/125)

olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, etüt, kondisyon ve repertuvar çalışmalarını öğretim materyali hâline getirip planlayabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında öğretim sürecini yapılandıran ve sistematik öğrenmeyi destekleyen bir temel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, repertuvar ve etüt çalışmalarının yalnızca bireysel gelişim için değil, aynı zamanda pedagojik planlama ve öğretim materyali üretimi açısından da vazgeçilmez olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (87/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, etüt, kondisyon ve repertuvar çalışmalarının öğretim materyali hâline getirilip planlanmasının eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, ancak tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda öğretim materyali geliştirme ve planlama çalışmalarının daha sistematik biçimde güçlendirilmesi, özellikle uygulamalı öğretim süreçleriyle pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 32. *Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri Beşinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Dünya müziklerine ait ezgileri bağlamaya aktararak repertuar genişliği sağlayabilme.	102	73

Tablo 32'de yer alan veriler, "Dünya müziklerine ait ezgileri bağlamaya aktararak repertuar genişliği sağlayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (102/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, dünya müziklerinden ezgilerin bağlamaya aktarılabilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında kültürel çeşitliliği artıran ve müzikal ufku genişleten bir yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, repertuvar ve etüt çalışmalarının yalnızca ulusal müzik geleneğiyle sınırlı kalmayıp, evrensel müzik kültürüyle etkileşim kurma boyutunu da içerdiğini ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (73/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, dünya müziklerine ait ezgilerin bağlamaya aktarılmasının eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, programda dünya müziklerinden seçilmiş ezgilerin bağlamaya aktarılmasına yönelik çalışmaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle kültürlerarası müzikal etkileşimin uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 33. *Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Doğaçlama yapabilme (özellikle açış, geçki ve kapanış pasajlarında).	107	72

Tablo 33'te yer alan veriler, "Doğaçlama yapabilme (özellikle açış, geçki ve kapanış pasajlarında)" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (107/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, doğaçlama yapabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında yaratıcılığı, müzikal özgünlüğü ve sanatsal ifade gücünü artıran bir temel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, bağlama eğitiminde doğaçlamanın yalnızca teknik bir beceri değil, aynı zamanda sanatsal kimliği ve müzikal yorum gücünü geliştiren bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (72/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, doğaçlama çalışmalarının eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, programda doğaçlama odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle açış, geçki ve kapanış pasajlarında uygulamalı doğaçlama çalışmalarının artırılması gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 34. *Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Her türü ve eseri kişisel müzikal anlatımıyla icra edebilme.	100	72

Tablo 34'te yer alan veriler, "Her türü ve eseri kişisel müzikal anlatımıyla icra edebilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (100/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, her tür ve eserin kişisel müzikal anlatımla icra edilebilmesini, öğrencilerin mesleki donanımlarında sanatsal özgünlüğü, kişisel ifade gücünü ve yorum çeşitliliğini artıran bir temel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, bağlama eğitiminde yorumlama ve sanatsal ifade boyutunun, teknik becerilerin ötesinde kişisel müzikal kimliğin gelişimi için vazgeçilmez olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (72/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine

kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, kişisel müzikal anlatımın eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, programda kişisel müzikal anlatım ve yorumlama çalışmalarının daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle öğrencilerin kendi müzikal kimliklerini ortaya koymalarına imkân tanıyacak uygulamalı etkinliklerin artırılması gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 35. *Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Müzikal kararlarını gerekçelendirebilme; eleştirel düşünme ve estetik tercih yapabilme.	106	73

Tablo 35'te yer alan veriler, "Müzikal kararlarını gerekçelendirebilme; eleştirel düşünme ve estetik tercih yapabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (106/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, müzikal kararların gerekçelendirilmesi, eleştirel düşünme ve estetik tercih yapabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında sanatsal bilinç, yorum derinliği ve estetik duyarlılığı artıran bir temel yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, bağlama eğitiminde yorumlama ve sanatsal ifade boyutunun yalnızca teknik becerilerle sınırlı kalmayıp, eleştirel ve estetik düşünceyi geliştiren bir yön taşıdığını ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (73/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, müzikal kararların gerekçelendirilmesi ve estetik tercihlerin eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, programda eleştirel düşünme ve estetik tercih yapabilmeye yönelik içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle öğrencilerin müzikal kararlarını tartışma, gerekçelendirme ve estetik bağlamda değerlendirme fırsatlarının artırılması gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 36. *Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlikleri Dördüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Duygusal ifade, stilistik uygunluk ve kültürel anlam taşıyan müzikal bütünlük oluşturabilme.	108	73

Tablo 36'da yer alan veriler, "Duygusal ifade, stilistik uygunluk ve kültürel anlam taşıyan müzikal bütünlük oluşturabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (108/125)

olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, müzikal bütünlük oluşturabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında sanatsal ifade gücünü, kültürel aktarımı ve stilistik uyumu geliştiren temel bir yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, bağlama eğitiminde yorumlama ve sanatsal ifade boyutunun yalnızca teknik becerilerle sınırlı kalmayıp, duygusal ve kültürel anlam üretme kapasitesiyle de vazgeçilmez olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (73/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, duygusal ifade, stilistik uygunluk ve kültürel anlam taşıyan müzikal bütünlük oluşturma çalışmalarının eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, programda sanatsal ifade ve kültürel anlam odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle uygulamalı yorumlama ve kültürel bağlamlandırma etkinliklerinin artırılması gerektiğine işaret etmektedir.

Bağlamada Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 37. *Bağlamada Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Solistlere, özellikle uzun havalarda uygun eşlik sağlayabilme.	108	76

Tablo 37'de yer alan veriler, "Solistlere, özellikle uzun havalarda uygun eşlik sağlayabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (108/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, solistlere uygun eşlik yapabilme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında müzikal uyum, dinleme becerisi ve icra esnekliği kazandıran temel bir yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, bağlama eğitiminde eşlik ve etkileşim boyutunun, bireysel icranın ötesinde toplu müzikal deneyim ve sahne pratiği açısından vazgeçilmez olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (76/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, solistlere özellikle uzun havalarda uygun eşlik sağlama çalışmalarının eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, programda solist eşliği ve müzikal etkileşim odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle uzun hava icralarında eşlik tekniklerinin uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 38. *Bağlamada Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Müzikal dinleme, empati ve grup içi etkileşim yapabilme.	111	85

Tablo 38'de yer alan veriler, "Müzikal dinleme, empati ve grup içi etkileşim yapabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (111/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından çok yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, müzikal dinleme, empati ve grup içi etkileşim becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında toplu icra uyumunu, müzikal iletişimi ve sahne performansındaki etkileşimi güçlendiren temel bir yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, bağlama eğitiminde bireysel icranın ötesinde, kolektif müzikal deneyim ve grup içi uyumun önemini vurgulamaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (85/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla daha düşük kalan bu puan, müzikal dinleme ve empati odaklı çalışmaların eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, ancak tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda grup içi etkileşim ve müzikal iletişim odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle uygulamalı toplu icra etkinlikleriyle pekiştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Bağlamada Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 39. *Bağlamada Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlikleri Birinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Özgün sözlü ya da sözsüz bağlama eserleri besteleyebilme.	83	59

Tablo 39'da yer alan veriler, "Özgün sözlü ya da sözsüz bağlama eserleri besteleyebilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (83/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından orta düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, özgün eser besteleme becerisini, öğrencilerin mesleki donanımlarında yaratıcılığı, üretkenliği ve sanatsal kimlik gelişimini destekleyen bir yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, bağlama eğitiminde beste yapabilmenin yalnızca teknik bir beceri değil, aynı zamanda sanatsal ifade ve akademik gelişim açısından da önemli bir katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (59/125) ise, söz konusu yeterliğin

uygulamada düşük-orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, özgün bağlama eserleri besteleme çalışmalarının eğitim sürecinde sınırlı ölçüde ele alındığını ve beklenen düzeyde gerçekleştirilemediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, programda yaratıcı üretim odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle öğrencilerin özgün sözlü ve sözsüz eser besteleme süreçlerine aktif olarak katılımını sağlayacak uygulamalı etkinliklerin artırılması gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 40. *Bağlamada Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlikleri İkinci Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Kendi ürettiği eseri analiz edebilme, notaya aktarabilme ve icra edebilme.	97	62

Tablo 40'ta yer alan veriler, "Kendi ürettiği eseri analiz edebilme, notaya aktarabilme ve icra edebilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (97/125) olduğunu ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından orta-yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, öğrencinin kendi ürettiği eseri analiz edebilme, notaya aktarabilme ve icra edebilme becerisini, mesleki donanım açısından yaratıcılığı, akademik üretkenliği ve müzikal bağımsızlığı destekleyen bir yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, bağlama eğitiminde yalnızca icra değil, aynı zamanda müzikal üretim ve analitik düşünme süreçlerinin de önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (62/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük-orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, öğrencilerin kendi ürettikleri eserleri analiz etme, notaya aktarma ve icra etme süreçlerinin eğitimde sınırlı ölçüde ele alındığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda yaratıcı üretim ve akademik gelişim odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle öğrencilerin kendi eserlerini notaya aktarma ve analitik değerlendirme süreçlerine aktif olarak katılımını sağlayacak uygulamalı etkinliklerin artırılması gerektiğine işaret etmektedir.

Tablo 41. *Bağlamada Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlikleri Üçüncü Maddeye İlişkin Uzman Görüşleri*

Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlik Maddeleri	Önem Düzeyi Toplam puanları	Gerçekleşme Düzeyi Toplam Puanları
Lisansüstü çalışmalara temel oluşturacak sanatsal ve analitik yeterlik sahibi olabilme.	101	66

Tablo 41'de yer alan veriler, "Lisansüstü çalışmalara temel oluşturacak sanatsal ve analitik yeterlik sahibi olabilme" yeterliğine ilişkin önem düzeyi puanının (101/125) olduğunu

ve bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yüksek düzeyde kritik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, sanatsal ve analitik yeterliklerin lisansüstü çalışmalara temel oluşturmasını, öğrencilerin mesleki donanımlarında araştırma yetkinliği, akademik üretkenlik ve sanatsal derinlik kazandıran bir yeterlik olarak değerlendirmiştir. Bu bulgu, bağlama eğitiminde yalnızca icra ve repertuvar odaklı değil, aynı zamanda analitik düşünme ve akademik gelişim boyutunun da önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yeterlik maddesinin gerçekleşme puanları (66/125) ise, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük-orta düzeyde karşılandığını göstermektedir. Önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kalan bu puan, lisansüstü çalışmalara temel oluşturacak sanatsal ve analitik yeterliklerin eğitim sürecinde sınırlı ölçüde ele alındığını ortaya koymaktadır. Bu durum, programda akademik gelişim odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle analitik çözümleme, araştırma yöntemleri ve sanatsal üretim süreçlerine yönelik uygulamalı etkinliklerin artırılması gerektiğine işaret etmektedir.

Bağlama Öğretiminde Uygulanan Yöntemlere İlişkin Bulgular

Tablo 42. *Bağlama Eğitmenlerinin Öğretim Sürecinde Uyguladıkları Yöntemler*

Bağlama öğretiminde uygulanan yöntemler	f	%
Taklit ve Model Alma (Örnekleme) Yöntemi: Öğrenciler, öğretmenin icrasını dikkatle dinler ve aynı ezgiyi taklit eder.	19	%76
Analitik Çözümleme Yöntemi: Ezgiler; dizi, usul, tavır ve yapı bakımından çözümlenir. Parmak pozisyonları, tezene vuruşları teknik olarak açıklanır.	22	%88
Adım Adım Öğretim (Kademeli İlerleme): Kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru yapılandırılmış egzersizlerle ilerlenir.	24	%96
Amaçlı Tekrar: Belirli parmak çalışmaları, tezene egzersizleri ve pasajlar sistematik olarak tekrar edilir.	23	%92
Duyuş Geliştirme ve İfade Temelli Yöntemler: Öğrencilere ezgileri sadece doğru çalmak değil, tavrına, karakterine uygun şekilde icra etmek öğretilir.	21	%84
Yapılandırmacı Yaklaşım: Öğrencinin aktif katılımı teşvik edilir, öğretmen yol gösterici rol üstlenir. Ezgiler öğrencilerle birlikte analiz edilir, öneriler alınır.	22	%88
Tematik ve Hikâyeleştirilmiş Öğrenme: Ezgilerin öyküleri, yöresel bağlamları aktarılır; öğrencinin bağ kurması sağlanır.	14	%56
Yaratıcı İfade ve Doğaçlama: Öğrencilerin belirli kalıplar içinde kendi ezgilerini üretmeleri ya da varyasyonlar yapmaları teşvik edilir.	13	%52
Bu yöntemlerin dışında uyguladığınız yöntem ya da yöntemler var ise lütfen yazınız.		

Tablo 42'de bağlama eğitmenlerinin bağlama öğretiminde uyguladıkları yöntemlere ilişkin uzman görüşleri yer almaktadır. Tabloda görüldüğü üzere, taklit ve model alma (%76), analitik çözümleme (%88), adım adım öğretim (%96), amaçlı tekrar (%92), yapılandırmacı yaklaşım (%88) ve tematik/hikâyeleştirilmiş öğrenme (%56) yöntemleri uzmanların büyük çoğunluğu tarafından ortaklaşa vurgulanmıştır. Bu durum, bağlama öğretiminde hem geleneksel hem de pedagojik temelli yaklaşımların dengeli biçimde benimsendiğini göstermektedir. Özellikle taklit ve model alma yöntemi, Türk müzik kültüründe ustadan çırağa

aktarılan geleneğin devamlılığı açısından dikkat çekicidir. Duyuş geliştirme (%84) ve yaratıcı ifade/doğaçlama (%52) yöntemleri ise daha düşük oranda ifade edilmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin teknik gelişiminin öncelendiğini, ancak ifade ve yaratıcılığın daha sınırlı ölçüde yer bulduğunu göstermektedir. Ayrıca bazı uzmanların önerileriyle öne çıkan "eser ve etüt icralarını dinleyerek notaya alma" yöntemi, hem doğaçlama hem de uyarlama becerilerini geliştirmeyi hedefleyen yenilikçi bir yaklaşım olarak dikkat çekmektedir. Bu öneri, öğretim sürecine öğrenci merkezli, yaratıcı ve analitik bir katkı sunmaktadır. Genel olarak uzmanlar, bağlama öğretiminde hem teknik temelli yöntemlerin (analitik çözümleme, adım adım öğretim, amaçlı tekrar) hem de duyuş ve kültürel bağlamı öne çıkaran yöntemlerin (tematik öğrenme, yapılandırmacı yaklaşım, ifade/doğaçlama) birlikte kullanılmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu yöntemlerden ek olarak (U5), "Bu yöntemlerin dışında öğrencinin aktif katılımını desteklemek amacıyla eser ya da etüt icralarını dinleyerek notaya alma çalışmaları yaptırılabilir. Bu yöntemle hem doğaçlama olgusu hem de uyarlama olgusu geliştirilebilinir." şeklinde görüş bildirmiştir.

Bağlama Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereç ve Materyallere İlişkin Bulgular

Tablo 43. *Bağlama Eğitmenlerinin Öğretim Sürecinde Kullandıkları Araç-Gereç ve Materyaller*

Bağlama öğretiminde kullanılan araç-gereç ve materyaller	f	%
Akort cihazı	23	%92
Metronom	23	%92
Repertuvar kitapları	24	%96
Nota programları (MuseScore, Finale)	12	%48
Yavaşlatma özelliği olan müzik oynatıcılar	4	%16
YouTube'dan seçilmiş performans videoları	14	%56
Geri bildirim süreci için ses ve video kayıtları	19	%76
Çalgı eğitimin yönelik kitaplar	17	%68
Yöresel tavır çalışmalarını içeren özel notasyon materyalleri	21	%84
Usta icralardan alınmış görsel-işitsel kayıtlar	17	%68
TRT repertuar defterleri	21	%84
Türk müziği dizileri, usul kalıpları ve makamsal geçki şemalarını içeren materyaller	12	%48
Kendi oluşturduğum alıştırma ve egzersiz notları	24	%96
Kendi yazdığım öğretim metodu kitabı	6	%24

Tablo 43'te bağlama eğitmenlerinin bağlama öğretiminde kullandıkları araç-gereç ve materyallere ilişkin uzman görüşleri yer almaktadır. Tablo incelendiğinde, akort cihazı (%92), metronom (%92), ses ve video kayıtları (%76), çalgı eğitimine yönelik kitaplar (%68) ve bireysel olarak hazırlanan alıştırma-egzersiz notları (%96) öne çıkan araç-gereçlerdir. Bu materyaller, uzmanların büyük çoğunluğu tarafından vurgulanmış ve bağlama öğretiminde

temel destek araçları olarak kabul edilmektedir. Özellikle akort cihazı ve metronom, teknik doğruluk ve ritmik istikrar açısından vazgeçilmez bulunmuştur. Ses ve video kayıtlarının geri bildirim amacıyla kullanılması ise öğrencinin kendi performansını gözlemlemesine olanak tanımakta ve öğrenme sürecini pekiştirmektedir. Daha az sıklıkla belirtilen materyaller arasında nota yazılım programları (%48), YouTube performans videoları (%56), TRT repertuar defterleri (%84) ve makam-usul şemaları (%48) bulunmaktadır. Bunlar, daha çok yardımcı ve destekleyici kaynaklar olarak görülmektedir. Ayrıca uzmanların önemli bir kısmı yöresel tavır notasyonları (%84) ve usta icralardan alınan görsel-işitsel kayıtları (%68) vurgulamış; bu da bağlama eğitiminde kültürel aktarımın önemsendiğini göstermektedir. Ancak bu tür materyallerin daha sınırlı sayıda uzman tarafından dile getirilmesi, uygulamada standartlaşmadığını işaret etmektedir. Sonuç olarak, bağlama öğretiminde hem teknik yeterliği destekleyen araçların (akort cihazı, metronom, egzersiz notları) hem de kültürel bağlamı güçlendiren materyallerin (yöresel tavır notasyonları, usta icralar) birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte odak noktasının daha çok teknik doğruluk ve sistematik ilerleme olduğu söylenebilir.

Bağlama Lisans Programı İçeriğinde Yozgat Sürmeli Tezene Tavrının Olmamasına İlişkin Bulgular

Tablo 44. *Bağlama Eğitmenlerinin Programda Yozgat Sürmeli Tezene Tavrının Olmamasına İlişkin Görüşleri*

Ana Tema	Alt Temalar	Kategoriler	Kodlar (U)
Bağlama Eğitimi Programında İçerik Bütünlüğü	Program İçeriği	Eksiklik / Yer verilmesi gerektiği	U3, U5, U6, U8, U11, U12, U13, U17, U21, U22, U24, U25
		Sistematik planlama ihtiyacı	U4, U15
		Kültürel temsil ve aktarım	U11, U12, U17, U21, U22, U25
	Teknik Boyut	Zorluk düzeyi/ Kondisyon gerekliliği	U3, U7, U10, U13, U14, U16, U18
	Öğretim Süreci	Ders saati yetersizliği/Müfredat kısıtlılığı	U2, U9, U14, U18, U23
	Öğrenci Boyutu	Hazırbulunuşluk / İlgisizlik	U2, U19, U23
	Pedagojik Yaklaşım	Öğretmen yetiştirme vs. icracı yetiştirme ayrımı	U7, U20
	Teknik Tanım	Tavır mı, teknik mi tartışması	U20

Tablo 44'te bağlama eğitmenlerinin lisans programında Yozgat Sürmeli tezene tavrının olmamasına ilişkin görüşleri, "Bağlama Eğitimi Programında İçerik Bütünlüğü" ana teması altında yedi alt tema çerçevesinde ele alınmaktadır. Alt temalar düzeyinde incelendiğinde: Program İçeriği alt teması, eğitmenlerin müfredatta sürmeli tavrına yer verilmemesini doğrudan bir eksiklik olarak değerlendirdiklerini göstermektedir. "Eksiklik / Yer verilmesi gerektiği" kategorisinde (U3, U5, U6, U8, U11, U12, U13, U17, U21, U22, U24, U25) sürmeli tavrının müfredata dahil edilmesinin zorunlu olduğu vurgulanmıştır. "Sistematik planlama ihtiyacı" kategorisinde (U4, U15) tavırların konservatuvar benzeri bir düzen içinde aşamalı olarak

öğretilmesi gerektiği ifade edilmiştir. “Kültürel temsil ve aktarım” kategorisinde (U11, U12, U17, U21, U22, U25) sürmeli tavrının kültürel çeşitliliğin korunması ve aktarımı açısından vazgeçilmez olduğu belirtilmiştir. Teknik Boyut alt teması, sürmeli tavrının zorluk düzeyi ve kondisyon gerekliliği üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu kategoride (U3, U7, U10, U13, U14, U16, U18) sürmeli tavrının teknik açıdan güç olduğu, ancak öğrencilerin icra becerilerini geliştiren önemli bir unsur olduğu dile getirilmiştir. Öğretim Süreci alt teması, müfredatın uygulanabilirliğine ilişkin sorunları kapsamaktadır. “Ders saati yetersizliği / Müfredat kısıtlılığı” kategorisinde (U2, U9, U14, U18, U23) sınırlı ders saatleri ve yoğun müfredat nedeniyle sürmeli tavrının öğretiminin güçleştiği ifade edilmiştir. Öğrenci Boyutu alt teması, öğrencilerin hazırbulunuşluk ve ilgisizlik düzeylerini içermektedir. “Hazırbulunuşluk / İlgisizlik” kategorisinde (U2, U19, U23) öğrencilerin motivasyon eksikliği ve ilgisizliği nedeniyle sürmeli tavrının öğrenilmesinde sorunlar yaşandığı belirtilmiştir. Pedagojik Yaklaşım alt teması, öğretmen yetiştirme ile icracı yetiştirme arasındaki farklara işaret etmektedir. “Öğretmen yetiştirme vs. icracı yetiştirme ayrımı” kategorisinde (U7, U20) müzik öğretmenliği programlarının önceliğinin öğretmen yetiştirmek olduğu, bu nedenle sürmeli tavrının icracı düzeyinde öğretilmesinin tartışmalı olabileceği ifade edilmiştir. Teknik Tanım alt teması, sürmeli tavrının doğrudan bir tavır mı yoksa teknik mi olduğu yönündeki tartışmaları kapsamaktadır. “Tavır mı, teknik mi tartışması” kategorisinde (U20) sürmeli tavrının bağlamada bir teknik olarak değerlendirilmesi gerektiği görüşü öne çıkmıştır. Genel olarak tablo, eğitmenlerin sürmeli tavrının müfredatta yer almamasını çok boyutlu biçimde tanımladıklarını göstermektedir. Görüşler; içerik eksikliği, kültürel aktarım, teknik zorluk, öğretim süreci kısıtlılıkları, öğrenci ilgisizliği, pedagojik öncelikler ve teknik tanım tartışmaları çerçevesinde çeşitlenmektedir. Bu durum, sürmeli tavrının bağlama eğitimi programında hem teknik hem kültürel hem de pedagojik açıdan kritik bir unsur olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde elde edilen bulguların mevcut alan yazınıyla ilişkilendirilmesi yapılarak sonuçlara yer verilmiştir.

Bağlamada Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterliklere İlişkin Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen verilerden, "Bağlama çalgısının tarihsel gelişimini ve Türk halk müziği içerisindeki kültürel-sosyolojik konumunu açıklayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından neredeyse en üst düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 117/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından vazgeçilmez bir kuramsal ve kültürel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, bağlamanın tarihsel ve kültürel bağlamının açıklanabilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 96/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Nitekim İlhan ve Erol (2024) müzik öğretmenliği programlarında çalgı eğitiminin kültürel bağlamdan kopuk biçimde yürütülmesinin, öğrencilerin müzikal kimlik gelişimini sınırladığını belirtmektedir. Benzer şekilde Özer ve Özdek, (2021) Türk halk müziği çalgılarının öğretiminde tarihsel ve sosyolojik arka plan bilgisinin mesleki yeterliklerin temel bileşenlerinden biri olduğunu vurgulamaktadır. Bu durum, bağlamanın tarihsel ve sosyolojik bağlamının eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde tarihsel ve kültürel bağlamın daha sistematik ve derinlemesine işlenmesi gerektiği söylenebilir.

"Bağlamanın Türk müzik kültürü içindeki anlamını, çeşitlerini ve kullanım alanlarını açıklayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 115/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından vazgeçilmez bir kuramsal ve kültürel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, bağlamanın Türk müzik kültürü içerisindeki anlamını ve kullanım çeşitliliğini açıklayabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 96/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını

ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, bağlamanın Türk müzik kültürü içerisindeki anlamı ve kullanım alanlarının eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde kültürel anlam ve kullanım çeşitliliğinin daha sistematik ve derinlemesine işlenmesi gerektiği söylenebilir.

"Alevi-Bektaşi müziğinin kültürel ve tarihsel bağlamını, Türk halk müziği içindeki yerini ve ritüel işlevini açıklayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 109/125 gibi dikkat çekici bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından önemli bir kuramsal ve kültürel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, Alevi-Bektaşi müziğinin kültürel ve tarihsel bağlamının açıklanabilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 63/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla oldukça geride kaldığını ortaya koymaktadır. Benli (2023) ve Markoff (2013) tarafından yapılan çalışmalarda vurgulanan; Alevi-Bektaşi müziğinin çoğu zaman repertuvar merkezli ele alındığı, ancak inanç temelli, ritüel ve sosyokültürel boyutlarının öğretim sürecinde geri planda kaldığı tespitleriyle doğrudan örtüşmektedir. Bu durum, Alevi-Bektaşi müziğinin kültürel ve ritüel işlevlerinin eğitim sürecinde yeterince ele alınmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde bu alana yönelik içerik ve uygulamaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Âşıklık geleneği, âşık tarzı şiir, hikâyeleme gibi alanları açıklayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Âşıklık geleneğinin yalnızca bir müzik icrası değil; şiir, anlatı, hikâyeleme ve doğaçlama unsurlarını birlikte içeren çok katmanlı bir kültürel yapı olduğu, Türk halk müziği ve sözlü kültür üzerine yapılan çalışmalarda açık biçimde vurgulanmaktadır. Artun (2014), âşıklık geleneğini saz, söz ve anlatının bütünleştiği bir kültürel aktarım sistemi olarak tanımlamakta ve bu yapının anlaşılmasının çalgı eğitimi açısından kuramsal bir gereklilik olduğunu belirtmektedir. Önem düzeyi puanının 108/125 gibi dikkate değer bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından önemli bir kuramsal ve kültürel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Türk halk müziği ve bağlama eğitimi bağlamında yapılan araştırmalar, âşıklık geleneğine ilişkin bilgi ve kavrayışın öğrencilerin repertuvarı kültürel bağlamıyla birlikte anlamlandırmalarında belirleyici olduğunu vurgulamaktadır (Alay, 2020). Katılımcılar, âşıklık geleneği ve ona bağlı kültürel unsurların açıklanabilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Âşık tarzı şiir, hikâyeleme ve sözlü anlatımın, bağlama icrasında

yorumlama ve anlatı bilincini güçlendirdiği; bu unsurların pedagojik süreçte ele alınmasının mesleki yeterliği artırdığı, bağlama ve halk müziği eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda belirtilmektedir (Baykara & Akbulut, 2024). Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 81/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, âşıklık geleneği ve ona bağlı şiir, hikâyeleme gibi kültürel unsurların eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde âşıklık geleneğine yönelik içerik ve uygulamaların daha kapsamlı ve sistematik biçimde geliştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Uzun hava türlerinin (Bozlak, Barak, Hoyrat, Maya, Divan, Müstezat, Elezber vb.) yöresel kökenlerini, form yapılarını, serbest ritim özelliklerini ve makamsal niteliklerini açıklayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Uzun havaların Türk halk müziği içinde serbest ritimli yapıları, bölgesel icra özellikleri ve makamsal seyirleriyle ayrı bir türsel kategori oluşturduğu; bu türlerin köken, form ve makam özelliklerinin açıklanmasının kuramsal bir zorunluluk olduğu, uzun hava geleneğini ele alan temel çalışmalarda ayrıntılı biçimde ortaya konmaktadır (Şen & Akbaş, 2021). Önem düzeyi puanının 115/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından vazgeçilmez bir kuramsal ve kültürel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Bu durum, literatürde bağlama öğretiminde repertuvar bilgisinin çoğu zaman icra merkezli ele alındığı, ancak türlerin tarihsel, biçimsel ve makamsal çözümlemelerine yeterince yer verilmediğini ortaya koyan çalışmalarla da örtüşmektedir. Gerekten (2020), bağlama ve Türk halk müziği alanında yapılan akademik çalışmaların önemli bir bölümünün repertuvar tanıtımıyla sınırlı kaldığını, tür çözümlemesi ve pedagojik aktarım boyutunun ise görece ihmal edildiğini belirtmektedir. Nettl (2005) Anadolu uzun hava geleneğini değerlendirdiği çalışmasında, bu türlerin serbest ritim yapısı ve makamsal esnekliği nedeniyle icracıdan yalnızca teknik yeterlilik değil, aynı zamanda makam bilgisi, yöresel üslup farkındalığı ve kültürel bağlam bilgisi talep ettiğini vurgulamaktadır. Nettl'e göre uzun havalar, yazılı ölçü sistemlerine tam olarak indirgenemeyen yapıları nedeniyle icracının kuramsal bilgiyi performans sırasında analitik ve sezgisel biçimde kullanmasını zorunlu kılmakta; bu durum, söz konusu türlerin öğretiminde bağlamsal ve analitik bilginin merkezi bir rol üstlenmesine neden olmaktadır. Katılımcılar, uzun hava türlerinin köken, form, ritim ve makam özelliklerini açıklayabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bu doğrultuda Duygulu (2014), bağlama eğitiminde tür bilgisinin; makam, üslup ve yöresel tavır çözümlemeleriyle desteklenmediği durumlarda icranın yüzeysel kaldığını, özellikle uzun hava repertuvarında bu eksikliğin belirgin biçimde hissedildiğini ifade

etmektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 86/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, uzun hava türlerinin yöresel ve müzikal özelliklerinin eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, aktarımın beklenen düzeyde tam olarak gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde uzun hava türlerine yönelik içerik ve uygulamaların daha kapsamlı ve sistematik biçimde geliştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Zeybek tavrının (ağır ritmik yapı, geniş zaman algısı, yöresel vurgular) teorik özelliklerini açıklayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Zeybek tavrına ilişkin güncel etnomüzikolojik ve müzik kuramı temelli çalışmalar, bu tavrın yalnızca belirli bir ritmik kalıp ya da usul bilgisiyle açıklanamayacağını; ağır tempolu ritmik yapı, zamanın geniş algılanışı ve yöreye özgü vurgu karakterlerinin birlikte değerlendirilmesi gereken bütüncül bir müzikal yapı oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim Yaşar (2015), bağlama eğitiminde zeybek tezene tekniğinin öğretiminde yaşanan güçlüklerin "icradan öteye geçememe" ve "öğretimde ifade etmede yetersizlik" gibi sorunlarda yoğunlaştığını; bu nedenle vuruşlar ve sembol ifadelerin sistematik bir biçimde gösterilmesini önerdiğini belirtmektedir. Benzer biçimde Apaydın ve Algı (2023), egzersiz ve etüt temelli bir öğretim modeliyle yürüttüğü uygulamada, modelin öğrencilerin zeybek tezene tavrı icra becerilerini anlamlı düzeyde artırdığını ve kalıcılığa katkı sağladığını raporlamaktadır. Önem düzeyi puanının 115/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından vazgeçilmez bir kuramsal ve kültürel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Bu tür pedagojik bulgular, zeybek tavrında "zaman" ve "vurgu" bileşenlerinin yalnızca teorik tanım olarak değil, icra içinde işleyen bir zamanlama pratiği olarak ele alınması gerektiğine işaret eder. Ayrıca müzik performansında zamanlamanın katı bir metronomik ızgaraya tam olarak indirgenemeyen bir boyutu olduğunu gösteren deneysel bulgular, tavır öğretiminde zaman/vurgu açıklamalarının neden kritik olduğunu destekler: Senn vd. (2016), icradaki mikro-zamansal sapmaların (microtiming) dinleyici deneyimini etkileyebildiğini ve "tam kuantize" (tam metronomik) icra ile "icracının doğal zamanlaması"nın bazı koşullarda benzer düzeyde değerlendirilebildiğini göstererek zamanlamanın performans bağlamında çok-boyutlu ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Katılımcılar, Zeybek tavrının teorik özelliklerini açıklayabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 97/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla biraz daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, Zeybek tavrının teorik özelliklerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde

ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde Zeybek tavrına yönelik içerik ve uygulamaların daha sistematik ve kapsamlı biçimde güçlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Dünya halk müziklerinden (Balkan, Orta Asya, Kafkas, Latin, Arap vb.) seçilmiş ezgileri bağlamaya aktarabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından orta-yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 96/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından kültürel çeşitliliği artıran bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Dünya müziklerinin çalgı eğitimine entegrasyonuna odaklanan güncel müzik eğitimi ve etnomüzikoloji literatürü, farklı kültürlere ait ezgilerin çalgıya uyarlanmasının öğrencilerin müzikal esneklik, stil farkındalığı ve kültürlerarası müzik algısını geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Nitekim Campbell (2017), dünya halk müziklerinin çalgı eğitiminde kullanılmasının öğrencilerin yalnızca teknik becerilerini değil, farklı ritmik, melodik ve biçimsel yapılara uyum sağlama kapasitelerini de geliştirdiğini belirtmektedir. Campbell'a göre bu tür repertuvarlar, öğrencilerin tek bir ulusal müzik sistemiyle sınırlı kalmadan çoklu müzikal dilleri tanımasına olanak sağlamaktadır. Benzer biçimde, bağlama ve Türk müziği eğitimi bağlamında yapılan güncel yerli çalışmalar da dünya halk müziklerinin eğitsel değerine dikkat çekmektedir. Uçan (2005), bağlama eğitiminde farklı kültürlere ait ezgilerin uyarlama yoluyla kullanılmasının öğrencilerin makam-dışı dizilere, farklı aksak ve düzenli ritmik yapılara uyum becerisini artırdığını; bunun da çalgı hâkimiyeti ve müzikal esneklik açısından önemli kazanımlar sağladığını ortaya koymuştur. Apaydın'a göre bu tür uygulamalar, bağlama eğitiminin yalnızca ulusal repertuvarla sınırlı kalmaması gerektiğini ve kültürlerarası müzik anlayışının pedagojik açıdan desteklenmesi gerektiğini göstermektedir. Katılımcılar, dünya halk müziklerinden seçilmiş ezgilerin bağlamaya aktarılabilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında ulusal müzik kültürünün ötesine geçen bir kuramsal ve kültürel katkı olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 74/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük-orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde geride kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, dünya halk müziklerinden seçilmiş ezgilerin bağlamaya aktarılması konusunda eğitim sürecinde yeterli uygulama alanı bulunmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde uluslararası halk müziği örneklerinin daha sistematik biçimde entegre edilmesi ve kültürel çeşitliliğin program kapsamında güçlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

Sonuç olarak, Bağlamada kuramsal bilgi ve kültürel yeterliklere ilişkin uzman görüşlerine yönelik bulgular, bağlama eğitiminin yalnızca teknik becerilerle sınırlı kalamayacağını, aynı zamanda tarihsel, kültürel ve sosyolojik boyutların da eğitim sürecinin

ayrılmaz bir parçası olduğunu ortaya koymaktadır. Bağlamanın tarihsel gelişimi, Türk müzik kültüründeki konumu, Âşıklık geleneği ve Alevi-Bektaşi müziği gibi unsurların öne çıkarılması, öğrencilerin müzikal kimliklerinin köklü bir kültürel temele oturtulması gerektiğini göstermektedir. Bunun yanında uzun hava ve zeybek gibi yöresel türlerin yanı sıra dünya halk müziklerinden ezgilerin bağlamaya uyarlanması, öğretimde hem yerel hem de evrensel bir yaklaşımın benimsendiğini kanıtlamaktadır. Bu bulgu, müzik öğretmenliği lisans programlarında kuramsal bilgi ve kültürel yeterliklerin temel eğitim alanları arasında yer almasının zorunlu olduğunu ve öğrencilere aktarılmasının onların sanatsal ve kültürel gelişimleri açısından kritik bir öneme sahip bulunduğunu açıkça göstermektedir.

Bağlamada Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen verilerden, "Bağlama çalarken doğru oturuş, tutuş ve duruş tekniklerini uygulayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından en üst düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, Milli Eğitim Bakanlığı (2021) tarafından yayımlanan Güzel Sanatlar Lisesi Bağlama Dersi Öğretim Materyali'nde "çalgı eğitimi alan bir kişinin doğru oturuş ve duruş pozisyonlarını öğrenip çalgı çalarken uygulaması ve bunu alışkanlık hâline getirmesi oldukça önemlidir" ifadesiyle desteklenmektedir. Önem düzeyi puanının 125/125 gibi maksimum bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından vazgeçilmez bir teknik ve fiziksel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, doğru oturuş, tutuş ve duruş tekniklerini uygulayabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Nitekim yabancı literatürde de benzer bir vurgu vardır. Bremmer & Nijs (2020), çalgı eğitiminde bedenin pedagojik rolünü inceleyerek öğretmenin ve öğrencinin doğru duruş ve beden kullanımının öğrenme sürecinde kritik olduğunu, yanlış pozisyonların ise performans kalitesini ve öğrenme motivasyonunu olumsuz etkilediğini belirtmektedir. Ayrıca Hallam (2010), müzik eğitiminin öğrencilerin motivasyon ve öğrenme süreçleri üzerindeki etkilerini tartışarak teknik zorlukların pedagojik destekle dengelenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. McPherson ve Renwick (2011) ise öğrencilerin teknik zorluklarla karşılaştıklarında motivasyonlarının nasıl etkilendiğini ve pedagojik destekle bu sürecin nasıl dengelenebileceğini göstermektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 115/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada çok yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla biraz daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, doğru oturuş, tutuş ve duruş tekniklerinin eğitim sürecinde büyük ölçüde başarıyla aktarıldığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir Dolayısıyla, bağlama eğitiminde bu tekniklerin öğretiminde mevcut güçlü uygulamaların sürdürülmesi ve daha da pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

“Boş tellerde sağ el egzersizleriyle ritimsel doğruluk ve hızı uygulayabilme” yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Çalgı icrasında ritimsel doğruluk ve hız gelişimine odaklanan güncel performans literatürü, sağ elin tekrarlı ve izole egzersizlerle çalıştırılmasının zamanlama hassasiyeti ve motor kontrol üzerinde belirleyici etkileri olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim Palmer (2012), çalgı performansında ritmik doğruluğun, özellikle tekrar temelli sağ el çalışmalarıyla geliştirilen zamansal kontrol mekanizmalarına dayandığını belirtmektedir. Palmer’a göre, boş tel veya perde değişimi içermeyen egzersizler, icracının dikkatini doğrudan zamanlama ve vuruş düzenine yönelterek ritmik doğruluğun ve hız artışının daha kontrollü biçimde gelişmesini sağlamaktadır. Benzer biçimde, müzik performansında hız ve ritim ilişkisini inceleyen güncel deneysel çalışmalar da motor tekrarın önemini vurgulamaktadır. Repp ve Su (2013), ritmik doğruluğun geliştirilmesinde yavaş tempoda başlanan ve kademeli hızlanan tekrar egzersizlerinin, zamansal hata payını anlamlı biçimde azalttığını ortaya koymuştur. Bu bulgular, sağ el egzersizlerinin özellikle boş teller üzerinde çalışılmasının pedagojik gerekçesini desteklemektedir. Önem düzeyi puanının 120/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından temel bir teknik yeterlik olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, sağ el egzersizleriyle ritimsel doğruluk ve hızın kazandırılabilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir unsur olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 111/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada çok yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla biraz daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, sağ el egzersizleriyle ritimsel doğruluk ve hızın eğitim sürecinde büyük ölçüde başarıyla aktarıldığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını gösteren çalışmalarla tutarlıdır (Kalkan & Sazak, 2022). Dolayısıyla, bağlama eğitiminde bu tekniklerin öğretiminde mevcut güçlü uygulamaların sürdürülmesi ve daha da pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

“Sol el temiz baskı teknikleri ile ses netliği sağlayabilme” yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Çalgı performansı ve müzik motor kontrolüne ilişkin güncel çalışmalar, sol el parmak baskısının temizliği ve doğruluğunun ses netliği, entonasyon ve artikülasyon üzerinde doğrudan belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim Altenmüller ve Furuya (2016), telli ve klavyeli çalgılarda sol el parmak basıncının yeterli ve dengeli uygulanmasının, istenmeyen ses bozulmalarını azalttığını ve net ses üretimini desteklediğini belirtmektedir. Araştırmacılara göre, sol elin motor kontrolünün erken dönemde doğru yapılandırılması, teknik gelişimin yanı sıra performans kalitesinin sürdürülebilirliği açısından da kritik bir öneme sahiptir. Benzer biçimde, müzik

eğitimi alanında yapılan yerli çalışmalarda da sol el baskı tekniklerinin pedagojik önemi vurgulanmaktadır. Uçan (2016), çalgı eğitiminde temiz ses üretiminin yalnızca sağ el ya da yay/tezene kontrolüne değil, sol elin doğru basınç, parmak yerleşimi ve kas dengesiyle çalıştırılmasına bağlı olduğunu ifade etmektedir. Uçan'a göre sol el tekniklerinin sistematik biçimde öğretilmediği durumlarda, öğrencilerin ses netliği ve entonasyon sorunları yaşaması kaçınılmaz hâle gelmektedir. Önem düzeyi puanının 123/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından temel bir teknik ve fiziksel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir Katılımcılar, sol el baskı teknikleriyle ses netliği sağlayabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 110/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada çok yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla biraz daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, sol el baskı tekniklerinin eğitim sürecinde büyük ölçüde başarıyla aktarıldığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir ve benzer düşünceler diğer araştırmalar tarafından da ifade edilmiştir (Akın & Yiğit 2023; Koşar & Yıldız, 2025). Dolayısıyla, bağlama eğitiminde bu tekniklerin öğretiminde mevcut güçlü uygulamaların sürdürülmesi ve daha da pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Sağ ve sol elin eşgüdümünü sağlayan senkron egzersizlerini seslendirebilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Müzik performansında iki elin senkronize biçimde çalışmasına ilişkin güncel nöromüzikoloji ve motor öğrenme çalışmaları, el-el koordinasyonunun bilinçli ve yapılandırılmış egzersizlerle geliştirilebildiğini ortaya koymaktadır. Nitekim Maes vd. (2014), çalgı icrasında sağ ve sol elin zamansal eşgüdümünün, tekrara dayalı senkron egzersizleriyle anlamlı biçimde iyileştirilebildiğini ve bu sürecin motor planlama doğruluğunu artırdığını rapor etmiştir. Araştırmacılar, el-el senkronizasyonunun zayıf olduğu durumlarda teknik akıcılığın ve ritmik tutarlılığın olumsuz etkilendiğini vurgulamaktadır. Benzer biçimde, müzikte çoklu uzuv koordinasyonunu ele alan deneysel çalışmalar da senkronizasyon egzersizlerinin pedagojik önemine dikkat çekmektedir. Levitin ve Grahn (2018), müzik performansında iki elin eşzamanlı hareket etmesini gerektiren görevlerin, beynin zamanlama ve motor eşgüdüm ağlarını birlikte aktive ettiğini; bu nedenle senkron egzersizlerinin teknik becerilerin gelişiminde temel bir rol üstlendiğini belirtmektedir. Bu bulgular, sağ ve sol el eşgüdümüne dayalı teknik çalışmaların yalnızca mekanik değil, aynı zamanda nörolojik bir öğrenme süreci olduğunu göstermektedir. Önem düzeyi puanının 123/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından temel bir teknik ve fiziksel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, sağ ve sol elin eşgüdümünü sağlayan senkron egzersizlerini seslendirebilme

becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bu bulgular, Türkçe çalgı pedagojisi literatüründeki güncel yaklaşımlarla da örtüşmektedir. Say (2019), çalgı eğitiminde teknik gelişimin temel koşullarından birinin sağ ve sol elin eşgüdümlü çalışmasını sağlayan koordinasyon temelli egzersizler olduğunu belirtmektedir. Say'a göre, iki elin senkronizasyonu yeterince gelişmediğinde ses üretimi, ritmik denge ve icra bütünlüğü zarar görmekte; bu nedenle koordinasyon egzersizleri teknik eğitimin vazgeçilmez bir bileşeni hâline gelmektedir. Bu yaklaşım, bağlama eğitiminde senkron egzersizlerinin pedagojik önemini desteklemektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 108/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla biraz daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Çanakçı ve Küpana, (2022); Başbuğ, (2020), çalışmalarında, sağ ve sol elin eşgüdümünü sağlayan senkron egzersizlerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde başarıyla aktarılabileceğini bildirmişler ancak bu araştırmanın bulguları en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde bu tekniklerin öğretiminde mevcut güçlü uygulamaların sürdürülmesi ve daha da pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Sağ el için farklı tezene çalım şekilleri uygulayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Furuya ve arkadaşları (2011), mızrap kullanılan telli çalgılarda farklı sağ el vuruş tekniklerinin motor verimlilik ve hız kontrolünü belirgin biçimde etkilediğini; teknik çeşitliliğin icracının kontrol kapasitesini artırdığını rapor etmiştir. Ayrıca, Clayton vd. (2019), enstrümantal performansta *senkronizasyon ve hareket koordinasyonunun* tempo, ritmik yapı ve ifade ile ilişkili olduğunu; bu nedenle teknik varyasyonların ritimsel doğruluk ve müzikal ifadeyi etkilediğini göstermiştir. Benzer biçimde, Bugos (2019), müzik eğitiminde iki elin koordinasyonunun motor ve bilişsel performansı geliştirdiğini; bu nedenle sağ el teknik varyasyonlarının pedagojik olarak ritimsel doğruluk ve kontrolü desteklediğini vurgulamaktadır. Önem düzeyi puanının 123/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından temel bir teknik ve fiziksel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, sağ el için farklı tezene çalım şekillerini uygulayabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bu bulgular, bağlama pedagojisine ilişkin yerli ve güncel kaynaklarla da örtüşmektedir. Sağ ve Erzincan (2018), bağlama öğretimine yönelik metodik çalışmasında, tezene çalımında tek yönlü vuruş alışkanlığının öğrencinin ifade gücünü sınırladığını; farklı tezene yönleri ve çalım biçimlerinin sistematik olarak öğretilmesinin teknik hâkimiyet ve müzikal çeşitlilik açısından zorunlu olduğunu vurgulamaktadır. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 103/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada yüksek

düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, farklı tezene çalım şekillerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde başarıyla aktarıldığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde tezene çalım çeşitliliğine yönelik içerik ve uygulamaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Sol el için ajilite odaklı teknik etütleri doğru uygulayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Çalgı performansı ve motor öğrenme literatürü, sol el parmaklarının hız, çeviklik (ajilite) ve bağımsızlık gerektiren teknik etütlerle çalıştırılmasının, teknik doğruluk ve akıcılık üzerinde belirleyici etkileri olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim Zatorre vd. (2012), müziksel motor görevlerde yüksek hız ve doğruluk gerektiren parmak hareketlerinin, tekrara dayalı motor çalışmalar yoluyla geliştirilebildiğini ve bu gelişimin motor kontrol ile performans kalitesini olumlu etkilediğini göstermektedir. Benzer biçimde, Goebl ve Palmer (2013), hız ve doğruluk gerekleri olan teknik görevlerde parmak hareketlerinin tekrar ve değişkenlikle çalıştırılmasının motor akıcılığı artırdığını rapor etmiştir. Önem düzeyi puanının 118/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından temel bir teknik ve fiziksel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir Katılımcılar, sol el için ajilite odaklı teknik etütlerin doğru uygulanabilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bu bulgular, müzik eğitimi alanında yapılan yerli çalışmalarda da desteklenmektedir. Saylam vd. (2021), çalgı eğitiminde sol el parmak çevikliği ve koordinasyonunun geliştirilmesinin sadece icra başarısını değil, uzun vadeli tekniğin sürdürülebilirliğini etkilediğini; bu nedenle ajilite odaklı teknik etütlerin sistematik ve planlı biçimde uygulanmasının pedagojik açıdan zorunlu olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 95/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, sol el ajilite odaklı teknik etütlerin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde bu tekniklerin öğretiminde daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Üst düzey kondisyon egzersizlerini düzenli olarak gerçekleştirebilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Müzisyen sağlığı ve performans fizyolojisi alanındaki güncel çalışmalar, çalgı icrasında yüksek süreklilik, kas dayanıklılığı ve postüral kontrol gerektiren görevlerin, genel ve özel kondisyon egzersizleriyle desteklenmediği durumlarda performans kalitesinin ve sürdürülebilirliğin olumsuz

etkilendiğini ortaya koymaktadır. Nitekim Brandfonbrener (1991; 2003), müzisyenlerde üst ekstremite dayanıklılığı ve genel fiziksel kondisyonun yetersiz olmasının, erken yorgunluk ve performans düşüşüyle ilişkili olduğunu belirtmektedir. Brandfonbrener'e göre düzenli kondisyon çalışmaları, uzun süreli icralarda motor kontrolün korunması açısından kritik bir rol oynamaktadır. Benzer biçimde, müzisyenlerde fiziksel dayanıklılık ve kondisyonun performansla ilişkisini inceleyen güncel derleme çalışmaları da bu bulguları desteklemektedir. Ackermann ve Driscoll (2010), profesyonel müzisyenlerde düzenli kondisyon ve dayanıklılık egzersizlerinin, performans süresince kas yorgunluğunu azalttığını ve teknik tutarlılığı artırdığını rapor etmiştir. Araştırmacılar, kondisyon temelli yaklaşımların yalnızca sakatlanma riskini azaltmakla kalmayıp, performans kalitesini de doğrudan desteklediğini vurgulamaktadır. Önem düzeyi puanının 112/125 gibi dikkate değer bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından önemli bir teknik ve fiziksel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, üst düzey kondisyon egzersizlerini düzenli olarak gerçekleştirebilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bu durum Sopaoğlu'nun (2018) çalışmasıyla da örtüşmektedir. Karabay (2020), yaylı çalgı çalan müzisyenlerin kas iskelet sistemi ağrı şiddetleri ve özür düzeylerinin yüksek olduğunu, kas iskelet ağrıları; çalma performansı, performans kaybı kaygısı, günlük yaşam aktiviteleri ile ilişkili, çalma performansı ve performans kaybı kaygısı üzerinde etkili olduğunu vurgulamaktadır. Bu bulgular, ileri düzey çalgı eğitiminde kondisyon temelli çalışmaların pedagojik açıdan önemli bir gereklilik olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 81/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, üst düzey kondisyon egzersizlerinin eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde kondisyon odaklı egzersizlerin öğretiminde daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Tril, çarpma, çekme, kaydırma gibi süsleme tekniklerini uygulayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim Benli (2023), bağlama öğretiminde tezene kalıpları ve süsleme tekniklerinin icra başarısında belirleyici olduğunu, özellikle öğrencilerin teknik donanımında vazgeçilmez bir unsur olarak görüldüğünü belirtmektedir. Önem düzeyi puanının 120/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından temel bir teknik ve fiziksel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, süsleme tekniklerini doğru biçimde uygulayabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir bileşen olarak

görmüşlerdir ve alan yazısında yapılan çalışmalarla benzerlik göstermektedir Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 92/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Akkaş ve Güler (2021), bağlamada süsleme tekniklerinin (tril, çarpma, çekme, kaydırma vb.) öğrenciler tarafından sıklıkla öğrenilmekle birlikte uygulamada yeterince sistematik biçimde pekiştirilmediğini vurgulamaktadır. Kumar, Singh ve Arora (2025), Hint klasik müziğinde süsleme tekniklerinin pedagojik aktarımında eksikliklerin öğrencilerin icra başarısını sınırladığını, bu nedenle eğitimde sistematik yaklaşımın zorunlu olduğunu ifade etmektedir. Bu durum, süsleme tekniklerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde süsleme tekniklerine yönelik içerik ve uygulamaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

Sonuç olarak, Bağlamada teknik ve fiziksel uygulama yeterliklerine ilişkin uzman görüşlerine yönelik bulgular, bağlama eğitiminin en temel boyutlarından birinin teknik ve fiziksel uygulama yeterlikleri olduğunu ortaya koymaktadır. Çalgının doğru tutuşu, mızrap kullanımındaki hâkimiyet, parmak pozisyonlarının temiz ve düzenli uygulanması ile ses üretiminde kontrolün sağlanması, bağlama eğitiminin olmazsa olmaz unsurları arasında değerlendirilmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin erken dönemde doğru teknik alışkanlıkları kazanmalarının, ilerleyen süreçte icra kalitesini doğrudan etkilediğini göstermektedir. Ayrıca uzmanlar, fizyolojik rahatlığın ve doğru beden kullanımının önemine dikkat çekmiş; teknik becerilerin yalnızca parmak hâkimiyetine değil, aynı zamanda beden koordinasyonuna dayalı bir bütünlük içinde geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu yaklaşım, öğrencilere hem sağlıklı bir icra tekniği kazandırmakta hem de uzun vadede performans kalitesini artırmaktadır. Genel olarak elde edilen bulgular, bağlama öğretiminde teknik ve fiziksel uygulamaların yalnızca bir beceri alanı değil, aynı zamanda müzikal ifade ve sanatsal gelişimin de temel dayanağı olduğunu göstermektedir. Bu nedenle müzik öğretmenliği lisans programlarında teknik ve fiziksel yeterliklerin sistematik ve aşamalı biçimde ele alınması, öğrencilerin hem icra hem de pedagojik gelişimleri açısından kritik bir önem taşımaktadır.

Bağlamada Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen verilerden, "Bağlamada ses alanı ve pozisyon bilgisine hâkim olma ve pozisyonlar arasında geçiş yapabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 118/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından temel bir teknik ve

kuramsal unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, ses alanı ve pozisyon bilgisine hâkim olma ile pozisyonlar arasında geçiş yapabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir bileşen olarak görmüşlerdir. Türk halk müziği ve bağlama icrasında ses alanı, pozisyon bilgisi ve pozisyonlar arası geçişlerin, icracının teknik hâkimiyetini ve müzikal bütünlüğünü doğrudan etkileyen temel beceriler olduğu, bu alanda yapılan çalışmalarda açık biçimde ortaya konmaktadır (Börekci & Dalkıran, 2019; Köroğlu, 2017; Peker, 2024). Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 93/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, ses alanı ve pozisyon bilgisinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde pozisyon ve ses alanı çalışmalarına yönelik içerik ve uygulamaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Türk Halk Müziği repertuvarında yer alan temel makam dizileri ve gamları teknik açıdan doğru ve müzikal olarak çalabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Türk halk müziğinde makam dizilerinin, yalnızca ses aralıklarını değil; seyir, karar, güçlü ve melodik davranış biçimlerini de içeren bir yapısal bütünlük sunduğu ve bu özelliklerin icrada teknik doğruluk ile müzikal anlamlandırmayı doğrudan etkilediği, güncel Türk halk müziği kaynaklarında açık biçimde belirtilmektedir (TRT Türk Halk Müziği Repertuar Kurulu, 2019). Katılımcılar, temel makam dizileri ve gamların teknik doğruluk ve müzikal bütünlük içerisinde çalınabilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir bileşen olarak görmüşlerdir. Nitekim bağlama ve Türk halk müziği icrasında makam bilgisinin, icracının teknik kararlarını ve müzikal yorumu doğrudan yönlendirdiği; bu bilginin açıklanabilir ve uygulanabilir hâle gelmesinin mesleki yeterlik açısından belirleyici olduğu, bağlama öğretimini ele alan güncel akademik çalışmalarda ifade edilmektedir (Başbuğ, 2020). Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 99/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bağlama öğretiminde makam ve dizi çalışmalarının çoğu zaman teknik egzersiz düzeyinde ele alındığı; bu çalışmaların müzikal anlam, seyir ve ifade boyutunun yeterince derinleştirilemediği, program ve metot incelemelerine dayalı güncel araştırmalarda ortaya konmaktadır (Çanakçı & Küpana, 2022).

Önem düzeyi puanının 118/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından kuramsal ve uygulamalı bir temel unsur olarak değerlendirildiğini

göstermektedir. Katılımcılar, temel makam dizileri ve gamların teknik doğruluk ve müzikal bütünlük içerisinde çalınabilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir bileşen olarak görmüşlerdir. Nitekim bağlama ve Türk halk müziği icrasında makam bilgisinin, icracının teknik kararlarını ve müzikal yorumu doğrudan yönlendirdiği; bu bilginin açıklanabilir ve uygulanabilir hâle gelmesinin mesleki yeterlik açısından belirleyici olduğu, bağlama öğretimini ele alan güncel akademik çalışmalarda ifade edilmektedir (Başbuğ, 2020). Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 99/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, makam dizileri ve gamların eğitim sürecinde önemli ölçüde başarıyla aktarıldığını, ancak tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir Dolayısıyla, bağlama eğitiminde makam ve dizi çalışmalarına yönelik içerik ve uygulamaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Farklı düzenlerde perde sistemlerini ve pozisyonel bağlantıları analiz edebilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu yeterlik, analitik düşünme ve yapısal farkındalık kazandırması açısından hem yerli hem de yabancı literatürde önemle vurgulanmaktadır. Nettl (2015), geleneksel müzik sistemlerinde perde yapılarının analiz edilmesinin icracıya üslup bilinci kazandırdığını ifade etmektedir. Benzer biçimde Gerekten ve Özdek (2020), Türk halk müziğinde farklı düzen ve perde sistemlerinin öğretiminde analitik yaklaşımın çoğu zaman ihmal edildiğini belirtmektedir. Açar (2019), yarı deneysel araştırmasında parmak numarası ve pozisyon notasyonlarının öğrencilerin deşifre esnasında; ezgiyi doğru seslendirebilmesinde, eserin ritmik yapısını doğru seslendirebilmesinde, eserin ezgi aralıklarını doğru parmaklar ile seslendirebilmesinde, eserin ritmik yapısını doğru tezene yönü ile seslendirebilmesinde ve eseri doğru tempoda seslendirebilmesinde etkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Mevcut çalışmada gerçekleşme puanının 84/125 düzeyinde kalması, bu yeterliğin uygulamada sınırlı ele alındığını ve literatürde tanımlanan yapısal sorunun devam ettiğini göstermektedir.

"Bağlama düzeninde ileri düzey pozisyonlara hâkim olabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 108/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından hem teknik hem de kuramsal bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, ileri düzey pozisyonlara hâkim olabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında önemli bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 81/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, ileri düzey pozisyonların eğitim

sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını göstermektedir. Hallam ve Papageorgi (2016), ileri pozisyon çalışmalarının performans repertuvarını genişlettiğini ve icracının ifade kapasitesini artırdığını belirtmektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde ileri düzey pozisyon çalışmalarına yönelik içerik ve uygulamaların daha kapsamlı ve sistematik biçimde geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerektiği söylenebilir. Bu yaklaşım, İmik ve Haşhaş, (2016), tarafından yapılan çalışmada da vurgulanmaktadır.

"Dizi, gam, geçki ve pozisyon bilgisiyle ilişkilendirilmiş eserleri müzikal yorum ve teknik doğrulukla çalabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 111/125 gibi dikkate değer bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından hem kuramsal hem de uygulamalı bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, bu yeterliği öğrencilerin mesleki donanımlarında önemli bir kuramsal ve uygulamalı yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 88/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, dizi, gam, geçki ve pozisyon bilgisiyle ilişkilendirilmiş eserlerin eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını gösteren bulgumuz Peker (2024) tarafından da desteklenmektedir. Lehmann ve Jørgensen (2012), teknik bilgi ile müzikal yorumun ayrı değil, bütünleşik biçimde öğretilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde bu tür eserlerin müzikal yorum ve teknik doğruluk açısından daha kapsamlı ve sistematik biçimde geliştirilmesi ve güçlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Eserleri, makamsal yapıları, geçkileri ve form özelliklerine göre analiz yapabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 107/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından kuramsal derinlik ve müzikal yorum gücü kazandıran bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, bu yeterliği öğrencilerin mesleki donanımlarında analitik ve yorumlayıcı bir boyut kazandıran önemli bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 87/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, eserlerin makamsal ve biçimsel analizlerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, fakat tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Cook (2013), analiz temelli çalışmaların icracının müzikal bilinç düzeyini yükselttiğini belirtmektedir. Benzer biçimde Şenel (2010), Türk müziği eğitiminde form ve geçki analizlerinin uygulamaya yeterince yansıtılamadığını ifade etmektedir Dolayısıyla, bağlama eğitiminde analiz odaklı

çalışmaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle makamsal geçki ve form çözümlemelerinin uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

Sonuç olarak, Bağlamada pozisyon, dizi ve makam bilgisi yeterliklerine ilişkin uzman görüşlerine yönelik bulgular, bağlama öğretiminde pozisyon, dizi ve makam bilgisinin öğrencilerin müzikal gelişiminde kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin farklı pozisyonlarda çalmaya hâkim olmaları, icrada teknik esneklik kazandırmakta ve repertuvarın çeşitlenmesine doğrudan katkı sağlamaktadır. Aynı şekilde dizi ve makam bilgisi, yalnızca teorik bir kazanım değil, bağlama icrasında ifade gücünü artıran temel bir yapı taşı olarak değerlendirilmiştir. Katılımcılar özellikle Türk müziği makamlarının bağlama eğitimine sistematik olarak entegre edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Bu yaklaşım, öğrencilerin hem ulusal müzik kültürünü daha derinlemesine kavramalarına hem de icra ettikleri eserlerde otantik bir üslup geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Bunun yanında dizilerin öğretilmesi, öğrencilerin teknik olarak farklı ses alanlarını tanımalarını sağlayarak müzikal çeşitlilik yaratmaktadır. Genel olarak bulgular, bağlama eğitiminin yalnızca teknik egzersizler ile değil, makam ve dizi bilgisinin sistematik aktarımı ile tamamlanabileceğini göstermektedir. Bu sonuç, müzik öğretmenliği lisans programlarında pozisyon, dizi ve makam bilgisinin, öğrencilerin sanatsal kimliklerini ve icra becerilerini geliştiren temel ders içerikleri arasında yer alması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bağlamada Tavır ve Yöresel İcra Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen verilerden, "Ankara, Orta, Batı Karadeniz, Orta Anadolu, Teke, Silifke, Kırşehir, Kayseri, Karşılama, Konya tavırlarının teknik ve müzikal özelliklerini açıklayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 116/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından hem teknik hem de kültürel aktarım boyutunda vazgeçilmez bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, yöresel tavırların teknik ve müzikal özelliklerini açıklayabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında kültürel çeşitliliği ve icra zenginliğini artıran temel bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 91/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, yöresel tavırların eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, fakat tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Bu bulgu, yöresel icra tavırlarının çalgı eğitiminde kültürel kimliğin aktarılması ve bağlama eğitimin teknik gelişiminde merkezi bir rol oynadığını vurgulayan çalışmalarla örtüşmektedir (İnanıcı, 2017; Nettl, 2015). Dolayısıyla, bağlama eğitiminde yöresel tavır ve icra çalışmalarına yönelik

içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle farklı yörelerin tavırlarının uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Yöresel tavırların gerektirdiği tezene yönleri, süslemeler, yaylanmalar ve geçki tekniklerini uygulayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 116/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından hem teknik hem de kültürel aktarım boyutunda vazgeçilmez bir unsur olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, yöresel tavırların icrasında tezene yönleri, süslemeler, yaylanmalar ve geçki tekniklerini doğru biçimde uygulayabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında kültürel çeşitlilik ve icra bütünlüğünü sağlayan temel bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 90/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Lehmann vd. (2007), stilistik doğruluğun ancak teknik unsurların bağlamsal müzik diliyle birlikte öğretilmesiyle mümkün olduğunu belirtmektedir. Bağlama özelinde yapılan çalışmalarda ise Öztürk (2014) tezene yönleri ve süsleme tekniklerinin yöresel tavırlardan bağımsız öğretilmesinin icrada stil bütünlüğünü zayıflattığını ifade etmektedir. Bu durum, yöresel tavırların gerektirdiği tezene yönleri ve süsleme tekniklerinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, fakat tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde yöresel tavırların icrasına yönelik içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle uygulamalı çalışmalarla pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Tavır temelli yorumlama yaparak bölgesel müzikal ifadeyi doğru biçimde aktarabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 113/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından kültürel kimliği ve müzikal özgünlüğü koruyan bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, tavır temelli yorumlamayı ve bölgesel müzikal ifadeyi doğru biçimde aktarabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 79/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Apaydın ve Algı (2020) tavır temelli yorumlama becerisinin geliştirilmemesi durumunda öğrencilerin yöresel üslubu yüzeysel aktardığını belirtmektedir. Bu durum, tavır temelli yorumlama ve bölgesel müzikal ifadelerin eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde tavır temelli yorumlama

çalışmalarının daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle bölgesel müzikal ifadelerin uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Tavırlar arası teknik ve müzikal farkları ayırt edebilme ve uygulayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 116/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından hem teknik hem de kültürel aktarım boyutunda vazgeçilmez bir unsur olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, farklı yöresel tavırların teknik ve müzikal farklarını ayırt edebilme ve uygulayabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında kültürel çeşitliliği ve icra özgünlüğünü artıran temel bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 84/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Baykara ve Akbulut (2024), geleneksel yöntemlerin özgün yapısının korunarak modern yaklaşımlarla desteklenmesinin hem bağlama icrasındaki kültürel mirasın sürdürülebilirliğine hem de pedagojik etkinliğin artırılmasına olanak tanıdığını vurgulamaktadır. Ayyıldız (2020), Türk halk müziğinde yöresel tavırların karşılaştırmalı biçimde ele alınmasının öğrencilerin analitik ve icraya dönük farkındalıklarını artırdığını ifade etmektedir. Bu durum, tavırlar arası teknik ve müzikal farkların eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde tavırlar arası karşılaştırmalı çalışmaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle uygulamalı analizlerle pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Zeybek türlerinin bölgesel farklarını analiz ederek çalımına yansıtabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 104/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından kültürel çeşitliliği ve yöresel icra özgünlüğünü güçlendiren bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, zeybek türlerinin bölgesel farklarını analiz ederek icraya yansıtabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında önemli bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 81/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Erkan (2015), Erkan (2020) çalışmalarında Zeybek müziklerinin, icra edildiği vilayetlerde ezgisel ve ritimsel düzümlerin farklılığının hemen göze çarptığını fakat yanlış ölçü kullanımlarının da doğru kabul edildiği durumların oluşmasına sebebiyet vererek bir karmaşıklığın meydana geldiğini belirtmiştir. Bu durum, zeybek türlerinin bölgesel farklarının eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak aktarılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde zeybek türlerine yönelik

çalışmaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle bölgesel farklılıkların uygulamalı analizlerle pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Seviyeye uygun eserlerden oluşan kişisel bir repertuvar oluşturabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 116/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından hem müzikal gelişimi yönlendiren hem de bireysel müzikal kimliği destekleyen temel bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, kişisel repertuvar oluşturabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında icra çeşitliliğini artıran ve müzikal yönelimlerini şekillendiren vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 97/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Aras ve Pelikoğlu (2025) çalışmalarının verileri doğrultusunda genel olarak, 12. sınıf çalgı eğitiminde (Bağlama) uygulanan programın bazı temel müzikal becerileri kazandırmada yetersiz kaldığını, öğretmenlerin eksiklikleri bireysel çabalarla gidermeye çalıştığını ve eğitim sürecinde daha fazla uygulamalı, dijital ve interaktif içeriğe ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum, kişisel repertuvar oluşturma sürecinin eğitimde önemli ölçüde ele alındığını, fakat tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde kişisel repertuvar oluşturma çalışmalarının daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle öğrencilerin seviyelerine uygun eser seçimlerinin çeşitlendirilmesi ve uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Repertuvarını teknik, müzikal ve stilistik bütünlük içinde sahnede seslendirebilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 110/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından performans odaklı bir temel unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, repertuvarın sahnede teknik doğruluk, müzikal bütünlük ve stilistik uyum içinde seslendirilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 86/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Müzik ve çalgı eğitimi, birçok teknik, yöntem ve stratejik bilgiyi içinde barındırmayı gerektiren; bilişsel, devinişsel ve duyuşsal beceri alanlarını kapsayan karmaşık bir süreçtir (Kalın & Gültekin, 2023). Börekci ve Dalkıran, (2019) yapmış oldukları deneysel çalışmada yapılan müzikal analiz, tespit edilen teknik güçlüklere yönelik geliştirilen alıştırmalar ve uygulanan deney işlem sonucunda deney gurubunu daha başarılı çalma tekniğine ulaştıkları sonucuna varmışlardır. Bu durum, repertuvarın sahnede teknik,

müzikal ve stilistik bütünlük içinde seslendirilmesinin eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, fakat tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Bu doğrultuda, eğitim materyallerinin güncellenmesi ve öğrenci merkezli, uygulamalı, teknoloji destekli bir öğretim modeli benimsenmesi önerilmektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde sahne performansına yönelik çalışmaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi, özellikle teknik doğruluk ve stilistik uyumun uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Etüt, kondisyon ve repertuvar çalışmalarını öğretim materyali hâline getirip planlayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 113/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından öğretim sürecini yapılandıran ve sistematik öğrenmeyi destekleyen temel bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, etüt, kondisyon ve repertuvar çalışmalarını öğretim materyali hâline getirip planlayabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 87/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Nitekim Çanakçı ve Küpana (2022), yetişkinlere yönelik bağlama öğretim programlarında etüt, kondisyon ve repertuvar çalışmalarının planlı biçimde yapılandırılmasının öğrenme sürecini doğrudan etkileyen temel bir unsur olduğunu belirtmektedir. Benzer biçimde Kaya ve Özdek (2020), bağlama için hazırlanmış etüt ve egzersiz kitaplarını inceledikleri çalışmalarında, sistematik olarak düzenlenmiş öğretim materyallerinin teknik gelişimi desteklediğini ortaya koymuştur. Bu durum, etüt, kondisyon ve repertuvar çalışmalarının öğretim materyali hâline getirilip planlanmasının eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, fakat tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde öğretim materyali geliştirme ve planlama çalışmalarının daha sistematik biçimde güçlendirilmesi ve özellikle uygulamalı öğretim süreçleriyle pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Dünya müziklerine ait ezgileri bağlamaya aktararak repertuar genişliği sağlayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 102/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından kültürel çeşitliliği artıran ve müzikal ufku genişleten bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, dünya müziklerinden ezgilerin bağlamaya aktarılabilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında evrensel müzik kültürüyle etkileşim kurmayı destekleyen önemli bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 73/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Nitekim Campbell (2004), dünya müziklerinin

çalgı eğitimine uyarlanmasının öğrencilerin farklı müzikal sistemleri tanımasına olanak sağladığını ve evrensel bir müzik anlayışının gelişimine katkı sunduğunu belirtmektedir. Benzer biçimde Volk (1998), çokkültürlü müzik repertuvarının eğitim süreçlerine entegre edilmesinin öğrencilerin müzikal ufkunu genişlettiğini ve repertuvar çeşitliliğini artırdığını vurgulamaktadır. Bu durum, dünya müziklerine ait ezgilerin bağlamaya aktarılmasının eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde dünya müziklerinden seçilmiş ezgilerin aktarılmasına yönelik çalışmaların daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle kültürlerarası müzikal etkileşimin uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

Sonuç olarak, Bağlamada tavır ve yöresel icra yeterliklerine ilişkin uzman görüşlerine yönelik bulgular, bağlama öğretiminde tavır ve yöresel icra yeterliklerinin öğrencilerin müzikal kimlik gelişiminde vazgeçilmez bir unsur olduğunu göstermektedir. Yöresel tavırların (zeybek, halay, uzun hava, hoyrat vb.) bağlama icrasına kazandırılması, öğrencilerin yalnızca teknik becerilerini değil, aynı zamanda müziğin kültürel derinliğini de öğrenmelerine olanak tanımaktadır. Bu durum, bağlamanın Türkiye'nin farklı bölgelerindeki zengin icra geleneklerini geleceğe taşımak açısından büyük bir önem taşımaktadır. Uzmanlar, tavır öğretiminin sadece repertuvarın çeşitlenmesine değil, aynı zamanda öğrencilerin yorumlama gücüne ve müzikal ifade becerisine katkıda bulunduğunu vurgulamıştır. Öğrencilerin yöresel farklılıkları ayırt ederek icra etmesi, onların sahici bir üslup geliştirmelerine yardımcı olmakta ve bağlamanın çok yönlü bir çalgı kimliği kazanmasını sağlamaktadır. Genel olarak bu bulgular, bağlama eğitiminde tavır ve yöresel icra öğelerinin aktarılmasının hem yerel müzik mirasının korunması hem de öğrencilerin sanatsal ifade gücünün gelişimi açısından kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle müzik öğretmenliği lisans programlarında yöresel icra ve tavır öğelerinin sistematik olarak öğretilmesi, kültürel sürekliliğin sağlanması için temel bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır.

Bağlamada Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen verilerden, "Seviyeye uygun eserlerden oluşan kişisel bir repertuvar oluşturabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 116/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından müzikal gelişimi yönlendiren, icra çeşitliliğini artıran ve bireysel müzikal kimliği destekleyen vazgeçilmez bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, kişisel repertuvar oluşturabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Nitekim Börekci ve Dalkıran (2019), bağlama eğitimine yönelik eser analizi modelinde, repertuvar seçiminin

öğrencinin teknik yeterliklerini çeşitlendirdiğini ve icra çeşitliliğini artırdığını belirtmektedir. Benzer biçimde, müzik eğitiminde repertuvarın bireysel gelişimle ilişkilendirilmesi gerektiğini savunan Hallam (2006), öğrencinin kendi düzeyine uygun eserlerle çalışmasının müzikal kimlik gelişimini ve motivasyonu desteklediğini ifade etmektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 97/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu değerlendirme, bağlama öğretim programlarını inceleyen Çanakçı ve Küpana'nın (2022) bulgularıyla da desteklenmektedir; ilgili çalışmada, öğrencilerin seviyelerine uygun kişisel repertuvarlar oluşturmalarının öğrenme sürecini daha anlamlı ve sürdürülebilir kıldığı vurgulanmaktadır. Bu durum, kişisel repertuvar oluşturma sürecinin eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla en üst düzeye ulaşmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde kişisel repertuvar oluşturma çalışmalarının daha sistematik ve derinlemesine işlenmesi gerektiği söylenebilir.

"Repertuvarını teknik, müzikal ve stilistik bütünlük içinde sahnede seslendirebilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 110/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından performans odaklı vazgeçilmez bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, repertuvarın sahnede teknik doğruluk, müzikal bütünlük ve stilistik uyum içinde seslendirilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Nitekim Davidson (2002), sahne performansında başarılı icranın, teknik doğruluğun yanı sıra müzikal anlatım ve stil farkındalığının eş zamanlı olarak sergilenmesine bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Benzer biçimde Lehmann vd. (2007), repertuvarın sahnede bütüncül biçimde sunulabilmesi için icracının teknik kontrol, müzikal yapı bilgisi ve stilistik yorumlama becerilerini birlikte kullanması gerektiğini ifade etmektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 86/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, repertuvarın sahnede bütüncül biçimde seslendirilmesinin eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde sahne performansına yönelik çalışmaların daha sistematik ve derinlemesine işlenmesi gerektiği söylenebilir.

"Repertuvarında yer alan eserlerin teknik analizini yapabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi puanının 109/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından öğrencilerin müzikal derinliğini artıran ve icra sürecini bilinçli hâle getiren vazgeçilmez bir

unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, repertuvar eserlerinin teknik analizini yapabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bonneville-Roussy ve Bouffard (2020), müzik performansında teknik analiz ve hedefe yönelik çalışma süreçlerinin, icracının eserdeki teknik sorunları önceden tanımlamasını ve daha etkili çalışma stratejileri geliştirmesini sağladığını belirtmektedir. Benzer biçimde Miksza vd. (2021), analitik çalışmaya dayalı repertuvar hazırlığının teknik doğruluk ve performans tutarlılığını anlamlı düzeyde artırdığını ortaya koymuştur. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 87/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, repertuvar eserlerinin teknik analizinin eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Uluslararası bağlamda Bonneville-Roussy, Evans ve McPherson (2023), teknik analiz odaklı çalışmanın öğrencilerin üst düzey performans becerileri geliştirmesinde merkezi bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde teknik analiz odaklı çalışmaların daha sistematik ve derinlemesine işlenmesi gerektiği söylenebilir.

"Etüt, kondisyon ve repertuvar çalışmalarını öğretim materyali hâline getirip planlayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, çalgı eğitiminde teknik çalışmaların (etüt ve kondisyon) ile repertuvarın pedagojik bir çerçeve içinde planlanarak öğretim materyaline dönüştürülmesinin öğrenme sürecinin niteliğini artırdığını ortaya koyan güncel çalışmalarla örtüşmektedir. Nitekim Miksza ve Tan (2021), müzik eğitiminde yapılandırılmış öğretim materyallerine dayalı planlamanın öğrencilerin çalışma sürekliliğini ve performans gelişimini anlamlı biçimde desteklediğini belirtmektedir. Önem düzeyi puanının 113/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından öğretim sürecini yapılandıran ve sistematik öğrenmeyi destekleyen vazgeçilmez bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, söz konusu beceriyi pedagojik planlama ve öğretim materyali üretimi açısından öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bu görüş, çalgı eğitiminde öğretmenin yalnızca icrayı aktaran değil, aynı zamanda öğretim materyali tasarlayan bir rehber olması gerektiğini savunan Bautista, Pérez-Echeverría ve Pozo'nun (2020) yaklaşımıyla paralellik göstermektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 87/125 düzeyinde kalması, yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, etüt, kondisyon ve repertuvar çalışmalarının eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde öğretim materyali

geliştirme ve planlama çalışmalarının daha sistematik ve derinlemesine işlenmesi gerektiği söylenebilir.

"Dünya müziklerine ait ezgileri bağlamaya aktararak repertuar genişliği sağlayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, çalgı eğitiminde farklı müzik kültürlerinden seçilmiş repertuvarın kullanılmasıyla öğrencilerin kültürlerarası müzikal farkındalıklarının ve müzikal esnekliklerinin arttığını ortaya koyan güncel çalışmalarla örtüşmektedir. Nitekim Schippers (2019), müzik eğitiminde dünya müziklerinin çalgıya uyarlanmasının öğrencilerin farklı tonal, ritmik ve stilistik yapılara uyum becerilerini geliştirdiğini ve müzikal ufku genişlettiğini vurgulamaktadır. Benzer biçimde Rinde ve Kenny (2021), kültürlerarası repertuvarla yapılan çalgı çalışmalarının öğrencilerin müzikal kimliklerini çok boyutlu biçimde yapılandırmalarına katkı sağladığını belirtmektedir. Önem düzeyi puanının 102/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından öğrencilerin kültürel çeşitliliğini artıran ve müzikal ufkunu genişleten vazgeçilmez bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, dünya müziklerinden ezgilerin bağlamaya aktarılabilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında evrensel müzik kültürüyle etkileşim kurmayı destekleyen temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bu bulgubağlama öğretim programlarını güncel bağlamda inceleyen Çanakçı ve Küpana'nın (2022) bulgularıyla da desteklenmektedir; ilgili çalışmada, farklı müzik kültürlerinden eserlerin bağlama eğitimine dâhil edilmesinin öğrencilerin repertuvar çeşitliliğini artırdığı ve çok yönlü müzikal gelişimi desteklediği ifade edilmektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 73/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, dünya müziklerine ait ezgilerin eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde dünya müziklerinden seçilmiş ezgilerin aktarılmasına yönelik çalışmaların daha sistematik ve derinlemesine işlenmesi gerektiği söylenebilir.

Sonuç olarak, Bağlamada repertuvar, etüt ve uygulama yeterliklerine ilişkin uzman görüşlerine yönelik bulgular, bağlama eğitiminde repertuvar, etüt ve uygulama yeterliklerinin öğrencilerin hem teknik gelişiminde hem de müzikal kimlik oluşumunda merkezi bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin temel icra becerilerini geliştirmeleri için kademeli etütlerin uygulanması, teknik zorlukların aşamalı olarak kazandırılması ve farklı seviyelere uygun repertuvarın seçilmesi, bağlama öğretiminde sistematik bir ilerleme sağladığı görülmektedir. Uzmanlar, özellikle halk müziği repertuvarının temel alınmasının öğrencilerin kültürel kimlik kazanmaları açısından önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bunun yanı sıra,

farklı türdeki etütlerin teknik becerileri desteklediği, öğrencilerin icra esnasında parmak hâkimiyetini, ritim kontrolünü ve mızrap tekniklerini daha güçlü bir şekilde geliştirmelerine katkıda bulunduğu belirtilmiştir. Repertuvarın çeşitlendirilmesi ise öğrencilerin farklı tavır ve üslup özelliklerini tanımalarını sağlayarak müzikal ifade güçlerini artırmaktadır. Genel olarak elde edilen bulgular, bağlama eğitiminde repertuvar ve etütlerin yalnızca teknik alıştırmalar değil, aynı zamanda öğrencilerin sanatsal ifade ve kültürel birikim kazanmalarında da önemli bir araç olduğunu göstermektedir. Bu nedenle müzik öğretmenliği lisans programlarında repertuvar ve etüt seçiminin bilinçli, sistematik ve kültürel bağlama uygun şekilde yapılması, öğrenci başarısını doğrudan destekleyen kritik bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Bağlamada Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen verilerden, "Doğaçlama yapabilme (özellikle açış, geçki ve kapanış pasajlarında)" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Biasutti ve Concina (2021), çalgı eğitiminde doğaçlama temelli çalışmaların öğrencilerin müzikal fikir üretme kapasitesini artırdığını ve sanatsal ifade çeşitliliğini geliştirdiğini belirtmektedir. Benzer biçimde Hickey ve Webster (2020), yapılandırılmış doğaçlama etkinliklerinin öğrencilerin müzikal özgünlüklerini desteklediğini ve performans sırasında yorum gücünü artırdığını vurgulamaktadır. Önem düzeyi puanının 107/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yaratıcılığı, müzikal özgünlüğü ve sanatsal ifade gücünü artıran temel bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, doğaçlama yapabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında sanatsal kimliği ve müzikal yorum gücünü geliştiren vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Akın (2023), bağlama icrasında açış ve geçki pasajlarında yapılan doğaçlamaların öğrencilerin makam bilgisiyle icra pratiğini bütünleştirmesine olanak sağladığını ve sanatsal yorum becerisini güçlendirdiğini ortaya koymuştur. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 72/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, doğaçlama çalışmalarının eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde doğaçlama odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle açış, geçki ve kapanış pasajlarında uygulamalı doğaçlama çalışmalarının artırılması gerektiği söylenebilir.

"Her türü ve eseri kişisel müzikal anlatımıyla icra edebilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim Gaunt, Creech ve Hallam (2021), müzik performansında kişisel anlatımın, icracının teknik becerilerini estetik

tercihler ve bireysel müzikal deneyimle bütünleştirmesinin bir sonucu olduğunu ve bu sürecin öğretilebilir bir kazanım olarak ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Benzer biçimde Lisboa ve Timmers (2020), farklı tür ve eserlerin kişisel yorumla icra edilmesinin, öğrencilerin stil farkındalığını ve yorum çeşitliliğini anlamlı biçimde artırdığını belirtmektedir. Önem düzeyi puanının 100/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından sanatsal özgünlüğü, kişisel ifade gücünü ve yorum çeşitliliğini artıran temel bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcılar, her tür ve eserin kişisel müzikal anlatımla icra edilmesini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bu görüş, müzik eğitiminde yorumlama becerisinin öğrencinin estetik karar alma ve sanatsal özgünlük geliştirme sürecinin merkezinde yer aldığını savunan Bautista, Pérez-Echeverría ve Pozo'nun (2020) bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 72/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, kişisel müzikal anlatımın eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde kişisel müzikal anlatım ve yorumlama çalışmalarının daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle öğrencilerin kendi müzikal kimliklerini ortaya koymalarına imkân tanıyacak uygulamalı etkinliklerin artırılması gerektiği söylenebilir.

"Müzikal kararlarını gerekçelendirebilme; eleştirel düşünme ve estetik tercih yapabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Silverman ve Elliott (2019), müzik performansında estetik tercihlerin gerekçelendirilmesinin öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiğini ve sanatsal karar alma süreçlerini bilinçli hâle getirdiğini vurgulamaktadır. Benzer biçimde Allsup ve Westerlund (2022), müzik eğitiminde eleştirel düşünmeye dayalı tartışma ortamlarının, öğrencilerin müzikal kararlarını estetik, kültürel ve sanatsal bağlamlar içinde değerlendirmelerine olanak sağladığını belirtmektedir. Önem düzeyi puanının 106/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından sanatsal bilinç, yorum derinliği ve estetik duyarlılığı artıran temel bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Bu değerlendirme, çalgı eğitiminde estetik muhakemenin öğretilebilir bir yeterlik olduğunu ortaya koyan Schmidt ve McAdams'ın (2020) bulgularıyla da desteklenmektedir; ilgili çalışmada, öğrencilerin icraya yönelik estetik tercihlerini gerekçelendirebilmelerinin yorum tutarlılığı ve sanatsal farkındalık üzerinde doğrudan etkili olduğu ifade edilmektedir. Katılımcılar, müzikal kararların gerekçelendirilmesi, eleştirel düşünme ve estetik tercih yapabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bu görüş, müzik eğitiminde estetik karar alma süreçlerinin öğrencilerin sanatsal kimlik gelişiminin merkezinde

yer aldığını savunan Hannaford ve Welch (2023) ile paralellik göstermektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 73/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, müzikal kararların gerekçelendirilmesi ve estetik tercihlerin eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde eleştirel düşünme ve estetik tercih yapabilmeye yönelik içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle öğrencilerin müzikal kararlarını tartışma, gerekçelendirme ve estetik bağlamda değerlendirme fırsatlarının artırılması gerektiği söylenebilir.

"Duygusal ifade, stilistik uygunluk ve kültürel anlam taşıyan müzikal bütünlük oluşturabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Juslin (2021), müzikal icrada duygusal ifadenin yalnızca bireysel hislerin aktarımıyla sınırlı olmadığını; stil bilgisi ve kültürel kodlarla bütünleştiğinde dinleyici açısından anlamlı bir müzikal yapı oluşturduğunu vurgulamaktadır. Benzer biçimde Timmers ve Honing (2022), stilistik uygunluğun korunmadığı icralarda duygusal ifadenin tutarlılığının zayıfladığını ve müzikal bütünlüğün bozulduğunu belirtmektedir. Önem düzeyi puanının 108/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından sanatsal ifade gücünü, kültürel aktarımı ve stilistik uyumu geliştiren temel bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Bu değerlendirme, Türk müziği icrasında kültürel bağlamın ve stil bilgisinin yorum üzerindeki belirleyici rolünü ele alan güncel yerli çalışmalarla da desteklenmektedir. Koşar ve Yıldız (2025), bağlama icrasında kültürel anlam taşıyan stil unsurlarının korunmasının, icranın kimliksel ve sanatsal bütünlüğünü doğrudan etkilediğini ortaya koymuştur. Katılımcılar, müzikal bütünlük oluşturabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bu görüş, müzik eğitiminde öğrencilerin yalnızca teknik doğruluğa değil, aynı zamanda kültürel bağlamlandırma ve stilistik yorumlama becerilerine yönlendirilmesi gerektiğini savunan Schippers ve Grant'ın (2020) yaklaşımıyla paralellik göstermektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 73/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, duygusal ifade, stilistik uygunluk ve kültürel anlam taşıyan müzikal bütünlük oluşturma çalışmalarının eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde sanatsal ifade ve kültürel anlam odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle uygulamalı yorumlama ile kültürel bağlamlandırma etkinliklerinin artırılması gerektiği söylenebilir.

Sonuç olarak, Bağlamada yorumlama, doğaçlama ve sanatsal ifade yeterliklerine ilişkin uzman görüşlerine yönelik bulgular, bağlama eğitiminde yorumlama, doğaçlama ve sanatsal ifade yeterliklerinin öğrencilerin müzikal kimliklerini geliştirmede vazgeçilmez bir boyut olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin yalnızca notaya bağlı kalmadan icra edebilmesi, müziğe kendi yorumunu katabilmesi ve doğaçlama yapabilmesi, onların yaratıcılıklarını ve sanatsal özgünlüklerini ortaya koymalarına katkı sağlamaktadır. Katılımcılar, özellikle doğaçlamanın Türk müzik geleneğinde önemli bir yer tuttuğunu ve öğrencilerin bu geleneği kavrayarak bağlama icrasına aktarmalarının gerekli olduğunu vurgulamıştır. Bunun yanı sıra sanatsal ifade, icranın duygusal yönünü güçlendirmekte ve öğrencilerin müziği yalnızca teknik açıdan değil, ruhsal ve estetik açıdan da anlamlandırmalarını sağlamaktadır. Genel olarak bulgular, bağlama eğitiminde yorumlama ve doğaçlama becerilerinin kazandırılmasının, öğrencilerin müzikal yaratıcılıklarını desteklediğini ve icralarına kişisel bir kimlik kazandırdığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle müzik öğretmenliği lisans programlarında sanatsal ifade ve doğaçlamaya dayalı etkinliklerin sistemli biçimde yer alması, öğrencilerin hem icra becerilerini hem de yaratıcı yönlerini geliştirmek açısından kritik bir gereklilik olarak görülmektedir.

Bağlamada Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen verilerden, "Solistlere, özellikle uzun havalarda uygun eşlik sağlayabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Rogers (2020), eşlik performansında icracının solistin nefes, tempo ve ifade değişimlerine gerçek zamanlı yanıt verebilmesinin müzikal bütünlüğün korunması açısından belirleyici olduğunu vurgulamaktadır. Benzer biçimde Doffman (2019), toplu icrada eşlikçinin rolünün yalnızca ritmik destek sağlamakla sınırlı olmadığını; solistin anlatımını biçimlendiren etkileşimsel bir süreç olduğunu belirtmektedir. Önem düzeyi puanının 108/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından müzikal uyum, dinleme becerisi ve icra esnekliği kazandıran temel bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Türk müziği bağlamında uzun hava icralarında eşliğin karakteristik özelliklerini ele alan güncel yerli bir çalışmada Özbek ve Pelikoğlu (2021), uzun havalarda eşliğin serbest ritmik yapı ve solistin ifade tercihleriyle uyumlu biçimde kurgulanmasının, icranın estetik tutarlılığı açısından zorunlu olduğunu ortaya koymuştur. Katılımcılar, solistlere uygun eşlik yapabilme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında toplu müzikal deneyim ve sahne pratiğini destekleyen vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bu sonuç, müzik eğitiminde eşlik çalışmalarının öğrencilerin dinleme, uyum ve müzikal etkileşim becerilerini geliştirdiğini gösteren Bishop ve Goebl'in (2020) bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 76/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta düzeyde karşılandığını ve

önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, solistlere özellikle uzun havalarda uygun eşlik sağlama çalışmalarının eğitim sürecinde kısmen ele alındığını, ancak beklenen düzeyde tam olarak gerçekleştirilemediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde solist eşliği ve müzikal etkileşim odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle uzun hava icralarında eşlik tekniklerinin uygulamalı olarak pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Müzikal dinleme, empati ve grup içi etkileşim yapabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından çok yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Moran ve Biasutti (2022), müzikal dinlemenin yalnızca işitsel algıyı değil, aynı zamanda grup üyelerinin niyetlerini ve ifade yönelimlerini anlamaya dayalı bir empatik süreç olduğunu; bu sürecin toplu icrada senkronizasyon ve müzikal iletişimi güçlendirdiğini belirtmektedir. Benzer biçimde Wöllner (2020), ensemble performanslarında empati temelli dinleme becerilerinin grup içi etkileşimi artırdığını ve sahne performansındaki karşılıklı uyumu belirgin biçimde iyileştirdiğini vurgulamaktadır. Önem düzeyi puanının 111/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından toplu icra uyumunu, müzikal iletişimi ve sahne performansındaki etkileşimi güçlendiren temel bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Bu görüş Türk müziği icra ortamlarında toplu çalgı çalışmalarını inceleyen güncel yerli literatürle de desteklenmektedir. Aras ve Pelikoğlu'nun (2025) bağlama ağırlıklı toplu icralarda müzikal dinleme ve empati becerilerinin gelişmiş olmasının, grup içi uyumu ve kolektif müzikal anlatımı doğrudan etkilediğini ortaya koymuştur. Katılımcılar, müzikal dinleme ve empati becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında kolektif müzikal deneyimi destekleyen vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bu görüş, müzik eğitiminde grup temelli çalışmalarda empatik etkileşimin pedagojik bir kazanım olduğunu savunan Schiavio ve De Jaegher'in (2017) yaklaşımıyla paralellik göstermektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 85/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada orta-yüksek düzeyde karşılandığını ancak önem düzeyine kıyasla daha düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, müzikal dinleme ve empati odaklı çalışmaların eğitim sürecinde önemli ölçüde ele alındığını, fakat tam anlamıyla istenen düzeyde aktarılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde grup içi etkileşim ve müzikal iletişim odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle uygulamalı toplu icra etkinlikleriyle pekiştirilmesi gerektiği söylenebilir.

"Özgün sözlü ya da sözsüz bağlama eserleri besteleyebilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından orta düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim Barrett vd. (2021), müzik eğitiminde besteleme ve yaratıcı üretim çalışmalarının öğrencilerin sanatsal düşünme ve

problem çözme becerilerini geliştirdiğini, ancak bu çalışmaların uygulamada sıklıkla ikincil bir öğrenme çıktısı olarak ele alındığını belirtmektedir. Benzer biçimde Burnard ve Dragovic (2019), çalgı temelli müzik eğitiminde yaratıcı üretime yeterince alan tanınmamasının, öğrencilerin besteleme becerilerinin gelişimini sınırladığını vurgulamaktadır. Önem düzeyi puanının 83/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yaratıcılığı, üretkenliği ve sanatsal kimlik gelişimini destekleyen bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Bu değerlendirme, Türk müziği bağlamında bestelemenin pedagojik rolünü ele alan güncel yerli çalışmalarla da desteklenmektedir. Akın (2023), bağlama eğitiminde besteleme ve özgün üretim çalışmalarının öğrencilerin makam bilgisi, biçimsel farkındalık ve sanatsal ifade becerilerini bütüncül biçimde geliştirdiğini ortaya koymuştur. Katılımcılar, özgün eser besteleme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında sanatsal ifade ve akademik gelişim açısından önemli bir katkı sağlayan yeterlik olarak görmüşlerdir. Bu görüş, müzik eğitiminde bestelemenin yalnızca sanatsal bir çıktı değil, aynı zamanda öğrenmeyi derinleştiren bir pedagojik araç olduğunu savunan McPherson (2016), yaklaşımıyla paralellik göstermektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 59/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük-orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, özgün bağlama eserleri besteleme çalışmalarının eğitim sürecinde sınırlı ölçüde ele alındığını ve beklenen düzeyde gerçekleştirilemediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde yaratıcı üretim odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle öğrencilerin özgün sözlü ve sözsüz eser besteleme süreçlerine aktif olarak katılımını sağlayacak uygulamalı etkinliklerin artırılması gerektiği söylenebilir.

"Kendi ürettiği eseri analiz edebilme, notaya aktarabilme ve icra edebilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından orta-yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Randless ve Webster (2013), öğrencilerin kendi bestelerini analiz etme ve notaya aktarma süreçlerinin müzikal düşünme, biçimsel farkındalık ve yapısal analiz becerilerini anlamlı biçimde geliştirdiğini belirtmektedir. Benzer şekilde Hickey ve Schmidt (2019), besteleme sürecinin notasyon ve icra ile desteklenmesinin öğrencilerin müzikal bağımsızlık ve bilişsel farkındalık düzeylerini artırdığını vurgulamaktadır. Önem düzeyi puanının 97/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yaratıcılığı, akademik üretkenliği ve müzikal bağımsızlığı destekleyen temel bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Türkiye'de bağlama eğitimi alanında yayımlanan makalelerin içerik analizini yapan Sözen (2024), alan yazında *besteleme ve yaratıcı üretim* odaklı çalışmaların sınırlı sayıda bulunduğunu, bunun bağlama eğitiminde analitik ve yaratıcı süreçlerin güncel olarak yeterince ele alınmadığını ortaya koyduğunu rapor etmiştir; bu durum bağlama eğitiminde yaratıcı üretim odaklı içeriklere

sistematik ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Katılımcılar, öğrencinin kendi ürettiği eseri analiz edebilme, notaya aktarabilme ve icra edebilme becerisini mesleki donanımda sanatsal ifade ve analitik düşünme süreçlerini güçlendiren vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Bu görüş, besteleme, notasyon ve icranın birlikte ele alındığı eğitim modellerinin öğrencilerin müzikal problem çözme ve eleştirel değerlendirme becerilerini geliştirdiğini ortaya koyan Westerlund ve Gaunt'un (2013) bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 62/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük-orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, öğrencilerin kendi ürettikleri eserleri analiz etme, notaya aktarma ve icra etme süreçlerinin eğitimde sınırlı ölçüde ele alındığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde yaratıcı üretim ve akademik gelişim odaklı içeriklerin daha sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle öğrencilerin kendi eserlerini notaya aktarma ile analitik değerlendirme süreçlerine aktif olarak katılımını sağlayacak uygulamalı etkinliklerin artırılması gerektiği söylenebilir.

"Lisansüstü çalışmalara temel oluşturacak sanatsal ve analitik yeterlik sahibi olabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. McPherson ve Welch (2018), lisansüstü müzik eğitimine hazırlık sürecinde öğrencilerin sanatsal icra becerilerinin yanı sıra analitik çözümleme, eleştirel düşünme ve araştırma temelli çalışma alışkanlıklarının geliştirilmesinin temel bir gereklilik olduğunu belirtmektedir. Önem düzeyi puanının 101/125 olarak belirlenmesi, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından araştırma yetkinliği, akademik üretkenlik ve sanatsal derinlik kazandıran temel bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Bu değerlendirme, yükseköğretimde müzik programlarının amaçlarını inceleyen Creech vd. (2020) bulgularıyla da desteklenmektedir. Söz konusu çalışmada, lisansüstü düzeyde başarı için öğrencilerin yalnızca performans yeterliği değil, aynı zamanda analitik değerlendirme, yazılı ifade ve akademik sorgulama becerileriyle donatılmaları gerektiği vurgulanmaktadır. Katılımcılar, sanatsal ve analitik yeterliklerin lisansüstü çalışmalara temel oluşturmasını öğrencilerin mesleki donanımlarında vazgeçilmez bir yeterlik olarak görmüşlerdir. Gündüz (2019), öğretim elemanlarının görüşlerine dayalı olarak bağlama derslerinde ağırlıklı olarak icra ve teknik becerilere odaklanıldığını; analitik çözümleme, akademik yazma ve araştırma temelli etkinliklerin ise sınırlı düzeyde yer aldığını ortaya koymuştur. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 66/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük-orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, lisansüstü çalışmalara temel oluşturacak sanatsal ve analitik yeterliklerin eğitim sürecinde sınırlı ölçüde ele alındığını göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde akademik gelişim odaklı içeriklerin daha

sistematik biçimde geliştirilmesi ve özellikle analitik çözümleme, araştırma yöntemleri ile sanatsal üretim süreçlerine yönelik uygulamalı etkinliklerin artırılması gerektiği söylenebilir.

Sonuç olarak, Bağlamada solist eşliği ve müzikal etkileşim yeterliklerine ilişkin uzman görüşlerine yönelik bulgular, bağlama eğitiminde solist eşliği ve müzikal etkileşim yeterliklerinin öğrencilerin toplu icra ve sahne performanslarında kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin yalnızca bireysel icrada değil, aynı zamanda topluluk içindeki müzikal uyumda da başarılı olmaları, bağlamanın işlevsel kimliğinin korunması açısından önemli bulunmuştur. Katılımcılar, özellikle solist eşliği becerisinin öğrencilerin dikkat, dinleme ve anlık uyum sağlama yeteneklerini geliştirdiğini vurgulamışlardır. Bunun yanında müzikal etkileşim, öğrencilerin hem topluluk bilinci kazanmalarını hem de performans sırasında iletişim ve koordinasyon becerilerini artırmalarını sağlamaktadır. Bu durum, bağlamanın yalnızca solo bir çalgı değil, aynı zamanda toplu müzik icrasında da güçlü bir işlev üstlendiğini göstermektedir. Genel olarak bulgular, solist eşliği ve müzikal etkileşim yeterliklerinin bağlama eğitiminin toplu icra kültürü açısından vazgeçilmez olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle müzik öğretmenliği lisans programlarında öğrencilerin birlikte çalma, eşlik etme ve topluluk içinde müzikal uyum geliştirme becerilerini destekleyen uygulamalara yer verilmesi, mesleki yeterliklerin kazanılması açısından temel bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir.

Bağlamada Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterliklerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen verilerden, "Özgün sözlü ya da sözsüz bağlama eserleri besteleyebilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından orta düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Barrett (2023), müzik eğitiminde besteleme ve özgün üretimin öğrencilerin sanatsal kimlik ve yaratıcı düşünme becerilerinin gelişiminde merkezi bir rol oynadığını; ancak bu süreçlerin çoğu çalgı eğitim programında performans ve teknik kazanımların gölgesinde kaldığını belirtmektedir. Önem düzeyi puanının 83/125 olması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yaratıcılığı, üretkenliği ve sanatsal kimlik gelişimini destekleyen önemli bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Bennett (2016), öğrencilerin özgün müzik üretimine yönlendirilmesinin sanatsal özgüven, bireysel ifade ve mesleki kimlik gelişimini desteklediğini vurgulamaktadır. Bununla birlikte, bu tür etkinliklerin çoğu müzik programında sistematik bir öğretim hedefi hâline getirilmediği de aynı çalışmada açıkça ifade edilmektedir. Katılımcılar, özgün eser besteleme becerisini öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 59/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük-orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Kurtuldu ve Küçük (2020), öğrencilerin özgün müzikal üretime yönlendirilmesinin sanatsal ifade, bireysel müzikal kimlik ve estetik

farkındalık üzerinde olumlu etkiler oluşturduğunu; ancak bu tür etkinliklerin öğretim programlarında sistematik bir yapı içinde sunulmadığını ifade etmektedir. Bu durum, özgün bağlama eserleri besteleme çalışmalarının eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde yaratıcı üretim odaklı içeriklerin daha sistematik ve derinlemesine işlenmesi gerektiği söylenebilir.

"Kendi ürettiği eseri analiz edebilme, notaya aktarabilme ve icra edebilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından orta-yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, müzik ve çalgı eğitiminde öğrencinin yalnızca hazır repertuvarı icra eden bir konumda değil, ürettiği müzikal materyali çözümleyebilen, yazıya dökebilen ve yorumlayabilen aktif bir öğrenen olarak yetiştirilmesi gerektiğini vurgulayan çalışmalarla örtüşmektedir. Nitekim Nielsen vd. (2018), müzik eğitiminde öğrencinin kendi ürettiği müzikal materyali analiz etmesi ve icra etmesinin, üst düzey bilişsel farkındalık, öz-düzenleme ve müzikal bağımsızlık becerilerini doğrudan desteklediğini belirtmektedir. Önem düzeyi puanının 97/125 gibi dikkate değer bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından yaratıcılığı, akademik üretkenliği ve müzikal bağımsızlığı destekleyen vazgeçilmez bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Türkiye'de çalgı eğitimi bağlamında yapılan güncel bir doktora çalışmasında Yıldırımer (2024), öğrencilerin kendi ürettikleri müzikal materyalleri analiz etmeleri ve notaya aktarmalarının; teknik bilinç, müzikal yapı farkındalığı ve akademik düşünme becerilerinin gelişimi açısından kritik bir işlev gördüğünü ortaya koymuştur. İlgili çalışmada, bu tür süreçlerin öğretim programlarında sistematik biçimde yer almaması durumunda öğrencilerin üretim-analiz-icra bütünlüğünü kurmakta zorlandıkları vurgulanmaktadır. Katılımcılar, öğrencinin kendi ürettiği eseri analiz edebilme, notaya aktarabilme ve icra edebilme becerisini mesleki donanımda temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 62/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük-orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, öğrencilerin kendi eserlerini analiz etme, notaya aktarma ve icra etme süreçlerinin eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde yaratıcı üretim ve akademik gelişim odaklı içeriklerin daha sistematik ve derinlemesine işlenmesi gerektiği söylenebilir.

"Lisansüstü çalışmalara temel oluşturacak sanatsal ve analitik yeterlik sahibi olabilme" yeterliğinin uzmanlar tarafından yüksek düzeyde kritik görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, yükseköğretimde müzik ve çalgı eğitiminin yalnızca icra temelli bir yeterlik kazandırma

süreci olarak değil; aynı zamanda Yükseköğretim Kurulu (YÖK, 2016) tarafından yayımlanan *Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği*'nde, lisansüstü eğitimin temel amacının öğrencileri bilimsel araştırma yapabilen, analitik düşünebilen ve özgün üretim gerçekleştirebilen bireyler olarak yetiştirmek olduğu açıkça ifade eden madde ile örtüşmektedir. Nitekim Carey ve Grant (2015), müzik öğrencilerinin lisansüstü düzeyde başarılı olabilmeleri için performans becerilerinin yanı sıra analitik düşünme, eleştirel değerlendirme ve araştırma temelli öğrenme alışkanlıkları kazanmalarının zorunlu olduğunu vurgulamaktadır. Önem düzeyi puanının 101/125 gibi oldukça yüksek bir değere ulaşması, bu yeterliğin bağlama eğitimi açısından araştırma yetkinliği, akademik üretkenlik ve sanatsal derinlik kazandıran vazgeçilmez bir unsur olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Ekdi (2022), lisans düzeyinde verilen çalgı eğitiminin öğrencileri lisansüstü çalışmalara hazırlayabilmesi için yalnızca icra yeterliğine değil; analitik çözümleme, akademik yazma ve araştırma okuryazarlığı becerilerine de sistematik biçimde yer vermesi gerektiğini belirtmektedir. Katılımcılar, sanatsal ve analitik yeterliklerin lisansüstü çalışmalara temel oluşturmasını öğrencilerin mesleki donanımlarında temel bir bileşen olarak görmüşlerdir. Bununla birlikte, gerçekleşme puanının 66/125 düzeyinde kalması, söz konusu yeterliğin uygulamada düşük-orta düzeyde karşılandığını ve önem düzeyine kıyasla belirgin şekilde düşük kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, sanatsal ve analitik yeterliklerin eğitim sürecinde ele alınmakla birlikte, aktarımın tam anlamıyla istenen düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama eğitiminde akademik gelişim odaklı içeriklerin daha sistematik ve derinlemesine işlenmesi gerektiği söylenebilir.

Sonuç olarak, Bağlamada yaratıcılık, üretim ve akademik gelişim yeterliklerine ilişkin uzman görüşlerine yönelik bulgular, bağlama eğitiminde yaratıcılık, üretim ve akademik gelişim yeterliklerinin öğrencilerin müzikal kimliklerini zenginleştiren ve onları ileri düzey sanatsal çalışmalar için hazırlayan önemli bir boyut olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin kendi eserlerini üretmeleri, düzenlemeler yapmaları ve akademik araştırmalara yönelmeleri, bağlama eğitiminin yalnızca icra becerisi kazandırmakla sınırlı olmadığını, aynı zamanda bilimsel ve sanatsal bir üretim sürecine de kapı araladığını ortaya koymaktadır. Katılımcılar, özellikle öğrencilerin yaratıcılıklarının desteklenmesi gerektiğini vurgulamış; bunun hem bireysel müzikal ifade gücünü artırdığını hem de bağlamanın çağdaş müzik ortamında farklı açılımlara imkân sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca akademik gelişim boyutu, öğrencilerin araştırma yapma, yazılı çalışmalar hazırlama ve müzik bilimiyle bağ kurma becerilerini geliştirmelerine katkı sağlamaktadır. Genel olarak bulgular, bağlama eğitiminin yalnızca geleneksel icra aktarımlarına değil, aynı zamanda yenilikçi üretimlere ve akademik çalışmalara da yönlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle müzik öğretmenliği lisans programlarında öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya koyabilecekleri projelere, düzenlemelere ve

akademik çalışmalara yer verilmesi, hem bireysel gelişim hem de alana katkı sağlama açısından kritik bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir.

Bağlama Öğretiminde Uygulanan Yöntemlere İlişkin Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen verilerden, bağlama öğretiminde hem geleneksel hem de pedagojik temelli yöntemlerin dengeli biçimde benimsendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, çalgı eğitiminde geleneksel aktarım biçimleri ile çağdaş öğretim yaklaşımlarının birlikte kullanılmasının öğrenme sürecini güçlendirdiğini ortaya koyan güncel çalışmalarla örtüşmektedir. Nitekim Sözen (2024), bağlama eğitimi alanında yayımlanan akademik çalışmaların eğilimlerini incelediği araştırmasında, öğretim süreçlerinde geleneksel aktarım (taklit, model alma) ile pedagojik temelli yöntemlerin birlikte ele alındığını ve bu yaklaşımın teknik gelişim ile kültürel aktarımı eş zamanlı olarak desteklediğini belirtmektedir.

Uzmanlar tarafından vurgulanan taklit ve model alma yöntemi, Türk müzik kültüründe yaygın olan usta–çırak temelli öğrenme geleneğiyle doğrudan ilişkilidir. Bu yöntemin, özellikle üslup, tavır ve icra özelliklerinin aktarımında etkili olduğu, güncel müzik eğitimi literatüründe de vurgulanmaktadır. McPherson (2022), geleneksel müzik kültürlerinde öğrenmenin büyük ölçüde dinleme, gözlem ve taklit yoluyla gerçekleştiğini; bu sürecin stilistik doğruluk ve kültürel süreklilik açısından kritik bir rol oynadığını ifade etmektedir.

Bununla birlikte, analitik çözümleme, adım adım öğretim, amaçlı tekrar ve yapılandırmacı yaklaşım gibi pedagojik yöntemlerin uzmanlar tarafından öne çıkarılması, bağlama öğretiminde planlı ve sistematik öğrenme süreçlerine verilen önemi göstermektedir. Dağdeviren ve Özaltunoğlu (2025). çalgı eğitiminde analitik çözümleme ve amaçlı tekrar temelli öğretimin öğrencilerin teknik farkındalık, öğrenme derinliği ve performans istikrarı üzerinde belirgin olumlu etkiler oluşturduğunu ortaya koymaktadır.

Duyuş geliştirme ile yaratıcı ifade ve doğaçlama yöntemlerinin daha sınırlı oranda öne çıkması, öğretim sürecinde teknik gelişimin öncelendiğini, ancak ifade ve yaratıcılığa görece daha az alan tanındığını göstermektedir. Oysa güncel çalışmalar, doğaçlama ve yaratıcı ifade temelli öğrenme ortamlarının müzikal düşünme ve sanatsal kimlik gelişimi açısından önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Biasutti ve Frezza (2009), doğaçlama odaklı müzik öğretiminin öğrencilerin yaratıcı düşünme, esneklik ve müzikal etkileşim becerilerini anlamlı biçimde geliştirdiğini belirtmektedir.

Bazı uzmanlar tarafından önerilen “eser ve etüt icralarını dinleyerek notaya alma” yöntemi ise, dinleme, analiz ve üretimi bütünleştiren öğrenci merkezli bir yaklaşım olarak dikkat çekmektedir. Bu yaklaşımın, yaratıcı ve analitik becerileri birlikte geliştirdiği, informal

öğrenme süreçlerini inceleyen güncel çalışmalarda da vurgulanmaktadır. Wright ve arkadaşları (2021), duyduğunu yazıya dökme ve yeniden üretme temelli öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin uyarlama, doğaçlama ve müzikal anlamlandırma becerilerini güçlendirdiğini ifade etmektedir.

Genel olarak uzman görüşleri, bağlama öğretiminde teknik temelli yöntemlerle birlikte duyuş, kültürel bağlam ve yaratıcı ifade odaklı yaklaşımların eşgüdümlü biçimde kullanılmasının pedagojik açıdan gerekli olduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, Bağlama öğretiminde uygulanan yöntemlere ilişkin uzman görüşlerine yönelik bulgular, bağlama eğitiminde kullanılan yöntemlerin öğrencilerin hem teknik becerilerini hem de müzikal algılarını geliştirmede temel belirleyici olduğunu göstermektedir. Özellikle bireysel ders yöntemi, usta-çırak ilişkisine dayalı aktarım modeli ve geleneksel öğretim yaklaşımları, bağlama eğitiminde hâlen önemli bir yere sahiptir. Bununla birlikte çağdaş müzik eğitimi ilkelerine uygun olarak grup çalışmaları, toplu icra, nota okuma, işitsel tekrar ve teknolojik materyal destekli öğretim yöntemleri de uzmanlar tarafından gerekli görülmektedir. Katılımcılar, öğretim yöntemlerinde çeşitliliğin öğrenci başarısını artırdığını, her öğrencinin öğrenme hızına ve bireysel farklılıklarına uygun yöntemlerin uygulanmasının başarıyı olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Ayrıca ezgisel tekrar, repertuvar temelli öğretim ve etüt çalışmaları, teknik becerilerin kalıcı şekilde kazandırılmasına katkı sağlayan yöntemler olarak öne çıkmıştır. Genel olarak bulgular, bağlama öğretiminde yöntemsel çeşitliliğin ve esnekliğin temel bir gereklilik olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle müzik öğretmenliği lisans programlarında yalnızca geleneksel yöntemlere değil, aynı zamanda çağdaş eğitim yaklaşımlarına da yer verilmesi; öğrenci merkezli, uygulamaya dayalı ve teknolojik destekli öğretim modellerinin bütünleştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bağlama Öğretiminde Kullanılan Araç-Gereç ve Materyallere İlişkin Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen verilerden, bağlama öğretiminde kullanılan araç-gereç ve materyallerin hem teknik yeterliği hem de kültürel aktarımı desteklediği sonucuna ulaşılmıştır. Uzmanların büyük çoğunluğu tarafından akort cihazı, metronom ve bireysel egzersiz notları temel destek araçları olarak vurgulanmış; bu durum bağlama eğitiminde teknik doğruluk ve ritmik istikrarın öncelendiğini göstermektedir. Ses ve video kayıtlarının geri bildirim amacıyla kullanılması ise öğrencilerin kendi performanslarını gözlemleyerek öğrenme sürecini pekiştirmelerine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte, nota yazılım programları, YouTube performans videoları, TRT repertuar defterleri ve makam-usul şemaları gibi materyaller daha sınırlı oranda dile getirilmiş ve daha çok yardımcı kaynaklar olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca yöresel tavır notasyonları ve usta icralardan alınan görsel-işitsel kayıtların öne çıkarılması,

bağlama eğitiminde kültürel aktarımın önemsendiğini ortaya koymaktadır. Ancak bu tür materyallerin uygulamada standartlaşmamış olması, kültürel boyutun teknik araçlara kıyasla daha sınırlı biçimde yer bulduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, bağlama öğretiminde hem teknik doğruluk ve sistematik ilerlemeyi sağlayan araçların hem de kültürel bağlamı güçlendiren materyallerin birlikte kullanılması gerektiği, ancak odak noktasının daha çok teknik gelişim üzerinde yoğunlaştığı söylenebilir.

Çalgı eğitiminde akort cihazı ve metronom kullanımının, özellikle entonasyon doğruluğu ve ritmik istikrarın geliştirilmesinde temel araçlar olduğu, bireysel çalgı çalışma süreçlerini inceleyen güncel çalışmalarda açık biçimde ortaya konulmaktadır. Nitekim Miksza vd. (2018), metronom ve benzeri zaman kontrol araçlarının öğrencilerin teknik doğruluk, tempo sürekliliği ve öz-düzenleyici çalışma becerileri üzerinde belirleyici etkisi olduğunu belirtmektedir.

Ses ve video kayıtlarının geri bildirim amacıyla kullanılması ise öğrencilerin kendi performanslarını gözlemleyerek öğrenme sürecini pekiştirmelerine katkı sağlamaktadır. Performans kaydı temelli geri bildirimin, öğrencilerin hata farkındalığını artırdığı ve teknik gelişimi hızlandırdığı, müzik eğitiminde teknoloji kullanımını ele alan güncel araştırmalar tarafından vurgulanmaktadır. Bayley ve Waldron (2020), sosyal medya kullanımı aracılığı ile ses ve video kayıtlarının öğrencilerin öz-değerlendirme ve performans bilinci geliştirmelerinde etkili bir öğrenme aracı olduğunu ifade etmektedir.

Buna karşılık nota yazılım programları, çevrim içi performans videoları ve repertuvar kaynaklarının öğretim sürecinde çoğunlukla yardımcı materyaller olarak kullanıldığı görülmektedir. Müzik eğitiminde dijital nota yazılımı ve çevrim içi içeriklerin, öğrencinin teknik ilerlemesini destekleyici ancak doğrudan öğretici olmayan araçlar olarak konumlandığı, teknoloji destekli çalgı öğretimini inceleyen çalışmalarda belirtilmektedir (Ruthmann & Mantie, 2017).

Öte yandan yöresel tavır notasyonları ile usta icralardan elde edilen görsel-işitsel kayıtların kullanımı, bağlama eğitiminde kültürel aktarımın önemsendiğini göstermektedir. Türk müzik geleneğinde usta icralarının dinlenmesi ve görsel-işitsel örnekler üzerinden öğrenmenin, tavır ve üslup aktarımı açısından temel bir işlev gördüğü, bağlama eğitimi üzerine yapılan akademik çalışmalarda açıkça ortaya konulmaktadır. Baykara ve Akbulut (2024) bağlama öğretiminde kültürel aktarımın büyük ölçüde usta icralarının dinlenmesi ve görsel-işitsel materyaller aracılığıyla gerçekleştiğini vurgulamaktadır.

Ancak bu tür kültürel içerikli materyallerin öğretim sürecinde standart bir sistematikle kullanılmaması, kültürel boyutun teknik araçlara kıyasla daha sınırlı biçimde yer bulduğunu

göstermektedir. Bu durum, teknik araçların ölçülebilir ve denetlenebilir yapısına karşın, kültürel aktarım materyallerinin pedagojik çerçevesinin yeterince yapılandırılmamış olmasıyla ilişkilendirilmektedir (Eser & Kaleli, 2025).

Sonuç olarak, Bağlama öğretiminde kullanılan araç-gereç ve materyallere ilişkin uzman görüşlerine yönelik bulgular, bağlama eğitiminde araç-gereç ve materyallerin öğretim sürecini zenginleştiren ve öğrencilerin öğrenme deneyimlerini çeşitlendiren önemli unsurlar olduğunu ortaya koymaktadır. Temel olarak bağlama çalgısı, tezene, nota defteri ve akort cihazı gibi klasik materyallerin eğitim sürecinde vazgeçilmez olduğu vurgulanmıştır. Bunun yanında bilgisayar, projeksiyon, ses kayıt cihazı ve dijital nota yazılımı gibi teknolojik araçların da çağdaş bağlama öğretiminde giderek daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Katılımcılar, özellikle görsel-işitsel materyallerin (video kayıtları, CD/DVD, çevrimiçi ders içerikleri) öğrencilerin hem teknik becerilerinin gelişimine hem de motivasyonlarının artmasına katkı sağladığını belirtmiştir. Ayrıca nota kitapları, metotlar ve etüt defterleri gibi yazılı materyallerin öğrencilerin düzenli çalışma alışkanlığı kazanmaları açısından önemli olduğu ifade edilmiştir. Genel olarak bulgular, bağlama eğitiminde araç-gereç ve materyal çeşitliliğinin, öğrencilerin öğrenme sürecini desteklediği ve eğitimde verimliliği artırdığı sonucunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle müzik öğretmenliği lisans programlarında geleneksel materyallerin yanı sıra dijital ve teknolojik araçların da etkin biçimde kullanılması, bağlama öğretiminin hem çağdaş hem de geleneksel boyutlarını bütünleştirmek açısından kritik bir gereklilik olarak değerlendirilmektedir.

Tüm bulgular bir arada değerlendirildiğinde, bağlama eğitiminin yalnızca teknik icra öğretimiyle sınırlı tutulmaması, aynı zamanda kültürel, sanatsal, yaratıcı ve akademik boyutlarıyla ele alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu kapsamda müzik öğretmenliği lisans programlarında bağlama eğitimi, öğrencilere hem bireysel hem de toplumsal müziksel işlevleri kazandıracak şekilde bütüncül bir yaklaşımla yapılandırılmalıdır.

Bağlama Lisans Programı İçeriğinde Yozgat Sürmeli Tezene Tavrının Olmamasına İlişkin Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen verilerden, "Yozgat Sürmeli tezene tavrının lisans programında yer almaması" yeterliğinin bağlama eğitimi açısından çok boyutlu bir eksiklik olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Önem düzeyi, eğitmenlerin görüşlerinde "Bağlama Eğitimi Programında İçerik Bütünlüğü" ana teması altında yedi alt tema çerçevesinde ortaya konmuştur. Program İçeriği alt temasında, sürmeli tavrının müfredata dahil edilmesinin zorunlu olduğu (U3, U5, U6, U8, U11, U12, U13, U17, U21, U22, U24, U25) ve tavırların konservatuvar benzeri bir düzen içinde sistematik biçimde öğretilmesi gerektiği (U4, U15)

vurgulanmıştır. Ayrıca kültürel temsil ve aktarım açısından sürmeli tavrının vazgeçilmez olduğu (U11, U12, U17, U21, U22, U25) belirtilmiştir. Teknik Boyut alt temasında, sürmeli tavrının zorluk düzeyi ve kondisyon gerekliliği nedeniyle öğrencilerin icra becerilerini geliştiren önemli bir unsur olduğu (U3, U7, U10, U13, U14, U16, U18) ifade edilmiştir. Öğretim Süreci alt temasında, sınırlı ders saatleri ve yoğun müfredatın bu tavrın öğretimini güçleştirdiği (U2, U9, U14, U18, U23) dile getirilmiştir. Öğrenci Boyutu alt temasında, hazırbulunuşluk ve ilgisizlik sorunlarının öğrenme sürecini olumsuz etkilediği (U2, U19, U23) görülmüştür. Pedagojik Yaklaşım alt temasında, müzik öğretmenliği programlarının önceliğinin öğretmen yetiştirmek olduğu, bu nedenle sürmeli tavrının icracı düzeyinde öğretilmesinin tartışmalı olabileceği (U7, U20) belirtilmiştir. Teknik Tanım alt temasında ise sürmeli tavrının doğrudan bir tavır mı yoksa teknik mi olduğu yönünde farklı değerlendirmeler (U20) yapılmıştır.

Türkiye'de bağlama öğretimine ilişkin program ve metotları inceleyen çalışmalar, yöresel tavırların müfredatta yeterince temsil edilmemesinin içerik bütünlüğünü zayıflattığını ve çalgı eğitiminin kültürel boyutunu sınırladığını ortaya koymaktadır. Başbuğ (2020), bağlama metotlarında yöresel tavırların sistematik biçimde ele alınmamasının öğrencilerin icra çeşitliliğini ve tavır farkındalığını olumsuz etkilediğini belirtmektedir.

Program İçeriği alt temasında, sürmeli tavrının müfredata dahil edilmesinin zorunlu olduğu ve tavırların düzenli bir öğretim planı içerisinde ele alınması gerektiği vurgulanmıştır. Güzel sanatlar liseleri ve lisans düzeyindeki bağlama ders içeriklerini inceleyen çalışmalar, tavır öğretiminin çoğu zaman sınırlı örneklerle geçiştirildiğini ve bu durumun program bütünlüğünü zedelediğini göstermektedir. Aras ve Pelikoğlu (2025), bağlama dersi içeriklerinde yöresel tavırların hedeflenen kazanımlar arasında yer almasına rağmen uygulamada yeterince karşılık bulmadığını ifade etmektedir.

Kültürel temsil ve aktarım açısından sürmeli tavrının vazgeçilmez olduğu yönündeki görüşler, Türk halk müziğinde tavırların yalnızca teknik değil aynı zamanda kültürel kimlik göstergesi olduğu yönündeki literatürle örtüşmektedir. Gerekten (2020), bağlama öğretiminde yöresel icra biçimlerinin ihmal edilmesinin, öğrencilerin repertuvarı kültürel bağlamıyla birlikte kavramasını zorlaştırdığını vurgulamaktadır.

Teknik Boyut alt temasında ifade edilen zorluk düzeyi ve kondisyon gerekliliği, ileri düzey tavırların öğrencilerin teknik gelişiminde önemli bir rol oynadığına işaret etmektedir. Yöresel tezene tekniklerini inceleyen çalışmalar, bu tür tavırların hız, dayanıklılık ve koordinasyon gerektirdiğini ve öğrencilerin teknik kapasitesini geliştirdiğini göstermektedir.

Börekci ve Dalkıran (2019), yöresel tavırlara dayalı etüt ve alıştırmaların bağlama icrasında teknik ilerlemeyi desteklediğini belirtmektedir.

Öğretim Süreci alt temasında dile getirilen sınırlı ders saatleri ve yoğun müfredat sorunu, bağlama öğretiminde sıkça karşılaşılan yapısal bir problem olarak literatürde yer almaktadır. Doğan ve Çilden (2018), çalgı eğitiminde ders süresinin yetersizliğinin özellikle ileri düzey teknik ve tavır öğretimini olumsuz etkilediğini ifade etmektedir.

Öğrenci Boyutu alt temasında ortaya çıkan hazır bulunuşluk ve ilgisizlik sorunları, teknik açıdan zorlayıcı içeriklerin öğrencilerde motivasyon kaybına yol açabildiğini gösteren araştırmalarla örtüşmektedir. Şener vd. (2024), mesleki müzik eğitimi kurumlarında bağlama öğrencilerinin motivasyon düzeylerini karşılaştırdığı çalışmada, algılanan teknik zorluk arttıkça motivasyonun düşebildiğini ortaya koymaktadır. Pedagojik Yaklaşım alt temasında vurgulanan öğretmen yetiştirme önceliği, müzik öğretmenliği programlarının icracı derinlikten ziyade pedagojik yeterlikleri önceledeğini ortaya koyan çalışmalarla desteklenmektedir. Kalyoncu ve diğerleri (2021), müzik öğretmenliği programlarında icra becerileri ile öğretim yeterlikleri arasında denge kurulmasının temel bir sorun alanı olduğunu ifade etmektedir.

Teknik Tanım alt temasında sürmeli tavrının teknik mi yoksa tavır mı olduğu yönündeki farklı değerlendirmeler ise bağlama literatüründe kavramsal birlikteliğin tam olarak sağlanamadığını göstermektedir. Açar (2019), bağlama öğretiminde bazı icra biçimlerinin teknik ve tavır özelliklerini birlikte taşımasının terminolojik belirsizliklere yol açtığını belirtmektedir.

Genel olarak bu bulgular, sürmeli tavrının müfredatta yer almamasının eğitmenler tarafından içerik eksikliği, kültürel aktarım, teknik zorluk, öğretim süreci kısıtlılıkları, öğrenci ilgisizliği, pedagojik öncelikler ve teknik tanım tartışmaları çerçevesinde ele alındığını göstermektedir. Dolayısıyla, Yozgat Sürmeli tezene tavrının bağlama eğitimi programında hem teknik hem kültürel hem de pedagojik açıdan kritik bir unsur olarak değerlendirilmesi gerektiği söylenebilir.

Öneriler

Bu araştırmanın bulgularına dayanarak, bağlama eğitiminin niteliğini artırmaya yönelik aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

Öğrenci Boyutuna Yönelik Öneriler

- Seviyelerine uygun eserlerden oluşan kişisel repertuvarlarını çeşitlendirerek müzikal kimliklerini güçlendirmeleri,
- Teknik, müzikal ve stilistik bütünlük içinde sahne performanslarını geliştirmeye yönelik düzenli uygulamalar yapmaları,
- Repertuvar eserlerinin teknik analizini yaparak icra sürecini bilinçli hâle getirme ve müzikal derinlik kazanma çalışmaları yapmaları,
- Özgün sözlü veya sözsüz eserler bestelemeye ve kendi üretimlerini notaya aktarmaya yönelik çalışmalarla sanatsal bağımsızlıklarını geliştirmeleri,
- Dünya müziklerinden ezgileri bağlamaya aktararak kültürel çeşitliliği deneyimlemeleri önerilebilir.

Öğretim Elemanı Boyutuna Yönelik Öneriler

- Repertuvar, etüt ve kondisyon çalışmalarını öğretim materyali hâline getirerek daha yapılandırılmış ders planları oluşturmaları,
- Öğrencilerin sahne performanslarını geliştirmek için teknik doğruluk, müzikal bütünlük ve stilistik uyum odaklı uygulamalı çalışmalar artırılmaları,
- Dünya müziklerinden seçilmiş ezgilerin bağlamaya aktarılması ve yöresel tavırların sistematik biçimde öğretilmesi,
- Öğrencilerin özgün eser besteleme ve kendi üretimlerini analiz etme süreçlerine rehberlik edilerek sanatsal kimlik gelişimi desteklemeleri,
- Lisansüstü çalışmalara temel oluşturacak analitik ve sanatsal yeterliklerin kazandırılması için araştırma yöntemleri ve çözümleme teknikleri derslere entegre etmeleri önerilebilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Bağlama eğitiminde repertuvar, performans, teknik analiz ve yaratıcı üretim süreçlerinin etkileşimini daha ayrıntılı biçimde araştırmaların yapılması,

- Türk müzik eğitimi ile farklı kültürlerdeki müzik pedagojisi uygulamalarını karşılaştırarak bağlama eğitimine yeni perspektifler kazandırmaya yönelik araştırmaların yapılması,
- Öğrencilerin sahne performansı, repertuvar çeşitliliği ve yaratıcı üretim süreçlerini ölçen uygulamalı araştırmaların yapılması,
- Sanatsal ve analitik yeterliklerin akademik gelişime katkısını inceleyen araştırmalarla bağlama eğitiminin kuramsal boyutunu güçlendirmeye yönelik araştırmaların yapılması,
- Öğretim materyali üretimi, repertuvar planlaması ve kültürlerarası müzikal aktarım için yeni pedagojik yöntemlere yönelik araştırmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Ackermann, B., & Driscoll, T. (2010). Development of a new instrument for measuring the musculoskeletal load and physical health of professional orchestral musicians. *Medical Problems of Performing Artists*, *25*(3), 95-101.

Açar, Y. (2019). *Bağlama eğitiminde kullanılan notasyonların öğrencilerin deşifre başarısına etkisi* (Tez No. 550242) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Akın, A. (2023). *Erdal Erzincan'ın bağlama açışlarının teknik ve müzikal analizi, bağlama eğitimine yönelik egzersizlerin oluşturulması ve öğrenci başarısına etkisi* (Tez No. 848386) [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Akın, A., & İrden, S. (2024). Erdal Erzincan'ın bağlama/saz açışlarının makamsal yapısı üzerine bir inceleme. *Konservatoryum, 11*(1), 207–239. https://doi.org/10.26650/CONS2024-1480822

Akın, S., & Yiğit, E. F. (2023). Özengen Müzik Eğitimi Kurumlarında öğrencilerin çalgı seçimleri üzerine kurum sahibi görüşleri. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, *14*(2), 1511-1532.

Akkaş, S., & Güler, E. (2021). Bağlamada temel icra tekniklerinin bağlama öğretim metotlarındaki kullanım durumu. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, *7*(1), 284-294.

Aktağ, İ., & Walter, J. (2005). Öğretmen adaylarının mesleki yeterlilik duygusu. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3*(4), 127–132.

Alay, O. (2020). Sözlü gelenek öznesi olarak saz şairi/âşık/halk şairi terimleri ve karakteristik özellikleri. *Turkish Academic Research Review*, *5*(1), 91-104.

Ayşan, K. (2019). *Bağlama eğitiminde kullanılan notasyonların öğrencilerin deşifre başarısına etkisi* (Tez No. 92206) [Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi-Trabzon]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Allen, M. (2017). *The SAGE encyclopedia of communication research methods*. SAGE publications.

Allsup, R. E., & Westerlund, H. (2022). *The return of critical thinking: Music education and the problem of belief*. Oxford University Press.

Altan, M. Z., & Özmusul, M. (2022). Geleceğin Türkiye'sinde öğretmen refahı: Öğretmenlik meslek kanununun kayıp parçası. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi (AKEF), 4*(1), 24–42.

Altenmüller, E., & Furuya, S. (2016). Brain plasticity and the concept of metaplasticity in skilled musicians. *Progress in motor control: Theories and translations*, 197-208.

Apaydın, A. K., & Algı, S. (2020). Bağlamada eser yorumlama tekniklerinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *9*(2), 1665-1683.

Apaydın, A. K., & Algı, S. (2023). Bağlama *Eğitiminde Başlangıç Düzeyi Zeybek Tezene Tavrı Öğretimine Yönelik Bir Çalışma*. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (23), 48-72.

Aras, T., & Pelikoğlu, M. C. (2025). Güzel sanatlar liseleri 12. sınıf çalgı eğitimi (bağlama) dersi içeriklerinin, kazandırılması hedeflenen beceriler doğrultusunda incelenmesi. *Online Journal of Music Sciences*, *10*(2), 384–401.

Artun, E. (2014). *Âşıklık geleneği ve âşık edebiyatı*. Akçağ Yayınları.

Ateş, K. (2023). Bağlama icrasında bir uyarlama alanı olarak klasik Türk müziği içerisindeki çalgısal formlar. Ayalgu Interdisciplinary *Turkish Music Research Journal*, 1(1), 37–57.

Ayyıldız, S. (2020). Üslup, tavır kavramları ve icra teknikleri çerçevesinde türk halk müziğinde süslemeler. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, *9*(72), 1290-1334.

Balcı, S. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretme motivasyonları arasındaki ilişki. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 25–43.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review, 84*(2), 191–215. https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191

Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action. *Englewood Cliffs, NJ*, *1986*(23-28), 2.

Barrett, J. R. (2023). *Seeking connections: An interdisciplinary perspective on music teaching and learning*. Oxford University Press.

Barrett, M. S., Creech, A., & Zhukov, K. (2021). Creative collaboration and collaborative creativity: A systematic literature review. *Frontiers in Psychology*, *12*, 713445.

Başbuğ, Ç. (2020). *Bağlama metotlarında/kitaplarında görülen farklı terim ve simgelerin bağlama eğitiminde kullanılma durumları* (Tez No. 633497) [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Bautista, A., Pérez-Echeverría, M. P., & Pozo, J. I. (2020). Music performance teachers' conceptions about learning and instruction: A qualitative study. *Psychology of Music*, *48*(6), 833–849.

Baykara, Ü., & Akbulut, C. Ü. (2024). Bağlama eğitiminde bilgi aktarım süreçleri: geleneksel ve modern yöntemlerin incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, *15*(3), 3548-3562.

Bayley, J. G., & Waldron, J. (2020). "It's never too late": Adult students and music learning in one online and offline convergent community music school. *International Journal of Music Education*, *38*(1), 36-51.

Bellon, J. J., & Handler, J. R. (1982). *Curriculum Development and Evaluation: A Design For Improvement*. New York: Kendall & Hunt Publishing Company

Benli, Y. (2023). Alevi-Bektaşi müziği ve kültürünün yaygınlaşmasında bağlama'da ileri icra niteliğinin etkisi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, *16*(44), 1701-1726.

Benli, Y. (2023). Bağlama öğretiminde ve icrasında tezene kalıplarının sistematiği ile teknik kavramsal ifade biçimlerinin belirlenmesi. *Rast Müzikoloji Dergisi*, *11*(3), 363-394.

Bennett, D. (2016). Developing employability and professional identity through music composition. *British Journal of Music Education*, *33*(3), 285–300.

Biasutti, M., & Concina, E. (2021). Improvisation and creativity in music education: A systematic review. *Frontiers in Psychology*, 12, 705314.

Biasutti, M., & Frezza, L. (2009). Dimensions of music improvisation. *Creativity Research Journal*, *21*(2-3), 232-242.

Bilen, M. (1999). *Plandan uygulamaya öğretim* (5. baskı), Anı Yayıncılık

Bishop, L., & Goebl, W. (2020). Communication for coordination: Gesture, rhythm, and anticipation in musical ensemble performance. *Psychology of Music*, *48*(4), 518–538.

Bonneville-Roussy, A., & Bouffard, T. (2020). When quality matters more than quantity: The moderating role of deliberate practice in music performance. *Psychology of Music*, *48*(6), 1026–1044.

Bonneville-Roussy, A., Evans, P., & McPherson, G. E. (2023). Self-regulated learning and expert performance in music: Contemporary perspectives. *Frontiers in Psychology*, 14, 1189453.

Bozkaya, İ. (2000). Eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde uygulanmakta olan yeni müzik öğretmenliği lisans programı üzerine bir değerlendirme. *Journal of Uludag University Faculty of Education*, *13*(1), 233–243.

Börekci, A., & Dalkıran, E. (2019). Bağlama eğitimine yönelik örnek eser analizi modeli. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (51), 60-89.

Brandfonbrener, A. G. (1991). Performing arts medicine: an evolving specialty. *Music Educators Journal*, *77*(5), 37-41.

Brandfonbrener, A. G. (2003). Musculoskeletal problems of instrumental musicians. *Hand clinics*, *19*(2), 231-239.

Bremmer, M., & Nijs, L. (2020, June). The role of the body in instrumental and vocal music pedagogy: a dynamical systems theory perspective on the music Teacher's bodily engagement in teaching and learning. In *Frontiers in Education* (Vol. 5, p. 79). Frontiers Media SA.

Bugos, J. A. (2019). The effects of bimanual coordination in music interventions on executive functions in aging adults. *Frontiers in Integrative Neuroscience*, 13-68.

Bulut, D. (2012). Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi dersleri kapsamında kazandıkları yeterliklerin öğretmenlik uygulaması dersine yansıması. *Milli Eğitim Dergisi*, *41*(196), 211-227.

Burnard, P., & Dragovic, T. (2015). Collaborative creativity in instrumental group music learning as a site for enhancing pupil wellbeing. *Cambridge Journal of Education*, *45*(3), 371-392.

Campbell, P. S. (2004). *Teaching music globally: Experiencing music, expressing culture*. Oxford University Press.

Campbell, P. S. (2017). *Music, education, and diversity: Bridging cultures and communities*. Teachers College Press.

Carey, G., & Grant, C. (2015). Teacher and student perspectives on one-to-one pedagogy: Practices and possibilities. *British Journal of Music Education*, *32*(1), 5–22.

Clayton, M., Jakubowski, K., & Eerola, T. (2019). Interpersonal entrainment in Indian instrumental music performance: Synchronization and movement coordination relate to tempo, dynamics, metrical and cadential structure. *Musicae Scientiae*, *23*(3), 304-331.

Cook, N. (2013). *Beyond the score: Music as performance*. Academic.

Creech, A., Varvarigou, M., & Hallam, S. (2020). The Role of Further and Higher Education in Shaping Musical Possible Selves. In *Contexts for Music Learning and Participation: Developing and Sustaining Musical Possible Selves*. Springer International Publishing.

Çanakçı, Y. Y., & Küpana, M. N. (2022). Türkiye'de yetişkinler için bağlama eğitiminin güncel durumu; Öğretim programlarının ve metotlarının incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, *17*(5), 1215-1242.

Dağ, P., Vural-Arslan, E., & Gümüş, İ. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde mitik anlatıların kelime ağı oluşturma, bağlam, söz dizimi ve yaratıcı yazmaya katkılarının seçmeci yöntem çerçevesinde değerlendirilmesi. *Journal of Uludag University Faculty of Education, 31*, 147–178. https://doi.org/10.19171/uefad.430167

Dağdeviren, P., & Özaltunoğlu, Ö. (2025). Çalgı eğitiminde işbirlikli öğrenme: bir doküman incelemesi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 18*(49), 616-639.

Davidson, J. W. (2002). Understanding the expressive performance of music. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism, 60*(4), 361–370.

Demirel, Ö. (2021). Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya (25. baskı). Pegem Akademi.

Dick, W., Carey, L, & Carey, J. O. (2001). The Systematic Design of Instruction (5th Ed.). Addison-Wesley Educational Publishers, Inc.

Doffman, M. (2019). Groove, interaction, and the collective shaping of time in musical performance. *Music & Letters, 100*(1), 84–102.

Doğan, M., & Çilden, Ş. (2018). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki öğrencilerin keman dersindeki başarı düzeylerini yordayan öğrenmeye ilişkin özellikler. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 51*(2), 121-142.

Dönmez, E. C. (2022). Şelpe tekniğine yönelik yapılan çalışmaların incelenmesi: Sistematik derleme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 41, 341–372. https://doi.org/10.14520/adyusbd.1120042

Duygulu, M. (2014). *Türk halk müziği: Sözlü gelenek, türler ve biçimler*. Pan Yayıncılık.

Ekdi, Y. N. (2022). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Müziksel Işitme, Okuma ve Yazma Çalışmalarında Başarılarını Etkileyen Faktörler ve Başarı Yönelimleri* (Tez No. 730436) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Erkan, T. (2015). Müzik türü olarak zeybek (İzmir-Torbalı örneği). *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (48), 285-297.

Erkan, T. (2020). Zeybek müziğinin zamansal, tempo ve bireşim değerlendirmesi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (17), 286-303.

Ertürk, S. (1982). *Eğitimde Program Geliştirme* (4. baskı). Metaksan

Eser, B., & Kaleli, Y. S. (2025). Lisansüstü eğitime giriş sınavı kriterlerine yönelik öğretim üyesi görüşlerinin değerlendirilmesi: Müzik eğitimi bilim dalı başkanları örneği. *Online Journal of Music Sciences, 10*(3), 511-522.

Furuya, S., Aoki, T., Nakahara, H., & Kinoshita, H. (2012). Individual differences in the biomechanical effect of loudness and tempo on upper-limb movements during repetitive piano keystrokes. *Human movement science, 31*(1), 26-39.

Gaunt, H., Creech, A., & Hallam, S. (2021). Musicians as learners: Learning and teaching practices in the conservatoire. *Music Education Research, 23*(1), 1–17.

Gerekten, S. E. (2020). Bağlama/saz çalgısı ile ilgili yapılan çalışmalar üzerine bir bibliyografya denemesi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (17), 391-411.

Gerekten, S. E. (2020). *Bağlamada misket düzeni için egzersiz ve etütlere dayalı öğretim modeli önerisi ve öğrenci başarısına etkisi* (Tez No. 624732) [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Gerekten, S. E., & Özdek, A. (2020). Bağlamada türkülere dayalı misket düzeni öğretimi için perde dizilimi temelli bir repertuvar önerisi. *Online Journal of Music Sciences*, *5*(2), 103-134.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). Supervision and instructional leadership: A developmental approach. Allyn & Bacon/Longman Publishing, a Pearson Education Company, 1760 Gould Street, Needham Heights, MA 02494. Web site: http://www. abacon. com.

Goebl, W., & Palmer, C. (2013). Temporal control and hand movement efficiency in skilled music performance. *PloS one*, *8*(1), e50901.

Gündüz, Ü. (2019). *Müzik öğretmenliği bireysel çalgı eğitimi (bağlama) dersine yönelik öğretim elemanları görüşleri* (Tez No. 598127) [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Güneş, İ. (2017.) 2000-2015 *Yılları Arasında Yayınlanmış Bağlama Metotlarının Lisans Düzeyinde Bağlama Öğretimine Uygunluğunun İncelenmesi*. (Tez No. 470958). [Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi-Sivas]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Hallam, S. (2006). *Music psychology in education*. Institute of Education, University of London.

Hallam, S. (2010). The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people. *International Journal of Music Education*, *28*(3), 269-289.

Hallam, S., & Papageorgi, I. (2016). Conceptions of musical understanding. *Research Studies in Music Education*, *38*(2), 133-154.

Hannaford, J., & Welch, G. F. (2023). Musical judgement, reflection, and identity in higher music education. *Music Education Research*, *25*(2), 145–158.

Haşhaş, S. (2016). Bağlama öğretimi/öğreniminde geçmişten günümüze usta-çırak ilişkisi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, *2*(2), 35–41. https://doi.org/10.22252/ijca.279959

Haşhaş, S. (2017). Bağlama icrasında geleneksellik ve 'yenilikçilik' konuları üzerine genel bir değerlendirme. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, *3*(1), 87–96. https://doi.org/10.22252/ijca.323911

Hickey, M., & Schmidt, C. (2019). The effect of professional development on music teachers' improvisation and composition activities. *Bulletin of the Council for Research in Music Education,* (222), 27-43.

Hickey, M., & Webster, P. (2020). Creative thinking in music. In G. McPherson (Ed.), *The child as musician: A handbook of musical development* (2nd ed., pp. 398–421). Oxford University Press.

İlhan, E., & Erol, T. (2024). 22. 2018 MEB Ortaöğretim Müzik Öğretim Programında yer alan türk müziği içeriklerinin uygulanabilirliğine yönelik öğretmen görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (43), 435-460.

İmik, Ü., & Haşhaş, S. (2016). Bağlama öğretiminde tezene tutuş/vuruş yönlerinin yeri ve önemi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi, 1*(2), 11-24.

İnanıcı, M. K. (2017). *Bağlama eğitiminde yöresel tavırların öğretimine yönelik bir model önerisi* (Tez No. 495705). [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

İnanıcı, M. K., & Çalmaşur, T. (2021). Erzurum halk ozanlarının bağlama öğrenme süreçleri ve bağlama seslendirme biçimlerine yönelik inceleme. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 11*(4), 1376–1387.

İnce, R. (2021). *Amatör müzik eğitimi veren kurumlarda temel bağlama eğitiminde karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri (Polatlı Belediyesi Örneği)* (Tez No. 670103). [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

İşman, A., & Eskicumalı, A. (2001). *Eğitimde Planlama ve Değerlendirme* (3. baskı), Adapazarı: Değişim Yayınları

Juslin, P. N. (2021). *Musical emotions explained: Unlocking the secrets of musical affect* (2nd ed.). Oxford University Press.

Kablan, Z. (2012). *Hedef belirleme: bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlar. Eğitimde program geliştirme kavramlar ve yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Kalın, E., & Gültekin, B. (2023). Konservatuvar öğrencilerinin bireysel çalgı bağlama sınavına yönelik kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, *9*(18), 412-428.

Kalkan, A. C., & Sazak, N. (2022). Comparison of right-hand playing techniques used in flamenco guitar and baglama. *Journal for the Interdisciplinary Art and Education, 3*(4), 155-165.

Kalyoncu, N., Aydın, B., Nolte, E., Özmenteş, G., Özeke, S., Çeliktaş, H., ... & Ahmethan, N. B. (2021). *Müzik eğitiminde çok bileşenli pedagojik yaklaşımlar ve öğretme-öğrenme yaklaşımları*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Kaplan, K., & Demir, M. (2023). Türkçe dersi öğretim programı'nın (2019) bağlam-girdi-süreç-ürün (cıpp) modeli ile değerlendirilmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, *13*(1), 770-785.

Kaptan, Z. (2011). Geleneksel bağlama öğrenme süreci (farklı görüşler bağlamında nitel bir analiz). *Alevi Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 165-178.

Kaptan, Z. (2022). Türk müziği çalgılarında öğretim metot ve metodoloji üzerine bir inceleme. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 46(1), 95–101.

Karabay, C. (2020). *Profesyonel orkestralarda yaylı çalgı çalan müzisyenlerdeki kas iskelet sistemi ağrılarının ve özür düzeylerinin incelenmesi* (Tez No. 655663). [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi-Denizli]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Nobel Yayın Dağıtım.

Karayas, O. (2016). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki okul çalgıları "bağlama" dersi öğretim elemanlarının derse yönelik görüşlerinin incelenmesi* (Tez No. 454673). [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi-Denizli]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Kaya, G., & Özdek, A. (2020). Bağlama/Saz eğitimi için yazılmış etüt ve egzersiz kitaplarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *SED Journal of Art Education, 8*(2), 126-148.

Koşar, D., & Yıldız, E. C. (2025). Âşık Davut Sulari'nin saz/bağlama icrasının icra teknikleri açısından incelenmesi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, (115), 467–482.

Köroğlu, G. N., & Sevinç, S. (2017). Klasik kemençe eğitiminde kullanılan saz semailerinin III. hanelerine yönelik hazırlanan alıştırmaların öğrenci başarı düzeylerine etkisi. *Fine Arts, 12*(4), 249-271.

Kumar, S., Singh, P., & Arora, V. (2025). Recognizing Ornaments in Vocal Indian Art Music with Active Annotation. *arXiv preprint arXiv:2505.04419*.

Kurtuldu, M. K., & Küçük, İ. (2020). Piyano eğitiminde ön dinleme ve analiz uygulamalarının öğrencilerin deşifre başarısına etkisi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, *5*(2), 365-374.

Lehmann, A. C., & Jørgensen, H. (2012). *The Oxford handbook of music education*. Oxford University Press.

Lehmann, A. C., Sloboda, J. A., & Woody, R. H. (2007). *Psychology for musicians: Understanding and acquiring the skills*. Oxford University Press.

Levitin, D. J., Grahn, J. A., & London, J. (2018). The psychology of music: Rhythm and movement. *Annual review of psychology*, *69*(1), 51-75.

Lisboa, T., & Timmers, R. (2020). Expressive performance across musical styles: Implications for music performance education. *Frontiers in Psychology*, 11, 597981.

Maes, P. J., Leman, M., Palmer, C., & Wanderley, M. M. (2014). Action-based effects on music perception. *Frontiers in Psychology*, *4*, 1008.

Markoff, I. (2013). Türk Alevi/Bektaşiler ile Tahtacılar arasındaki paralelliklerin ve kökenlerin izinde. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*.

McPherson, G. (Ed.). (2016). *The child as musician: A handbook of musical development*. Oxford University Press.

McPherson, G. (Ed.). (2022). *The Oxford handbook of music performance* (Vol. 2). Oxford University Press.

McPherson, G. E., & Renwick, J. M. (2011). *Self-regulation and mastery of musical skills. Handbook of self-regulation of learning and performance* (pp. 234-248). Routledge.

McPherson, G., & Welch, G. (Eds.). (2018). *Music learning and teaching in ınfancy, childhood, and adolescence: an oxford handbook of music education, volume 2*. Oxford University Press.

Miksza, P., & Tan, L. (2021). Deliberate practice, self-regulation, and achievement in music performance. *Journal of Research in Music Education*, *69*(3), 298–317.

Miksza, P., Blackwell, J., & Roseth, N. (2021). Self-regulated music practice: Relationships between goal setting, practice strategies, and performance achievement. *Journal of Research in Music Education*, *69*(2), 169–190.

Miksza, P., McPherson, G. E., Herceg, A., & Mieder, K. (2018). Developing self-regulated musicians. In *Connecting self-regulated learning and performance with instruction across high school content areas* (pp. 323-348). Springer International Publishing.

Milli Eğitim Bakanlığı (2021). *Güzel Sanatlar Lisesi bağlama dersi öğretim materyali*. MEB Yayınları.

Moran, N., & Biasutti, M. (2022). Empathy, musical interaction, and learning in ensemble performance. *Psychology of Music*, *50*(5), 1542–1558.

Nettl, B. (2005). *The study of ethnomusicology: Thirty-one issues and concepts*. University of Illinois Press.

Nettl, B. (2015). *The study of ethnomusicology: Thirty-three discussions*. University of Illinois Press.

Nielsen, S. G., Johansen, G. G., & Jørgensen, H. (2018). Peer learning in instrumental practicing. *Frontiers in Psychology*, *9*, 339.

Özata, C., & Kalyoncu, N. (2021). Bağlama eğitiminde başlangıç düzeyine yönelik bir performans değerlendirme ölçeği geliştirme. *Eurasian Journal of Music and Dance*, 19, 1–25.

Özbek, M., & Pelikoğlu, M. (2021). Türk halk müziğinde uzun hava icralarında eşlik yaklaşımları ve müzikal etkileşim. *Online Journal of Music Sciences*, *6*(2), 155–172.

Özer, L., & Özdek, A. (2021)Halk müziği eğitiminin öğrencilerin sosyal ve kişisel gelişimleri üzerindeki etkisi: Yurtdışında yaşayan türk öğrenciler üzerine bir araştırma. *Journal of History Culture and Art Research*, *10*(2), 39-54.

Özgül, İ. (1997). *Eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği bölümleri müzik I-II ders program tasarılarının incelenmesi* (Tez No. 67994). [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Öztürk, O. M. (2014). Türk halk müziğinde uzun hava formları ve icra özellikleri. *Folklor/Edebiyat*, *20*(78), 123–140.

Palmer, C. (2012). 10 Music Performance: Movement. *The psychology of music*, Elsevier.

Peker, Ö. (2024). *Bağlama eğitiminde egzersiz ve etütlerle desteklenen transpozisyon becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamaların değerlendirilmesi* (Tez No. 829019). [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversites-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Randles, C., & Webster, P. R. (2013). Creativity in music teaching and learning. In *Encyclopedia of creativity, invention, innovation and entrepreneurship*. Springer.

Repp, B. H., & Su, Y. H. (2013). Sensorimotor synchronization: a review of recent research (2006–2012). *Psychonomic Bulletin & Review*, *20*(3), 403-452.

Rinde, E., & Kenny, A. (2021). Exploring intercultural competence through music performance and education. *Music Education Research*, *23*(4), 457–470.

Rogers, T. (2020). Listening, leading, and following: Accompaniment as interactive musicianship. *Frontiers in Psychology*, 11, 579465.

Ruthmann, S. A., & Mantie, R. (Eds.). (2017). *The Oxford handbook of technology and music education*. Oxford University Press.

Sağ, A., & Erzincan, E. (2018). *Bağlama metodu* (Cilt 2). Pan Yayıncılık

Say, A. (2019). *Müzik eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Saylam, B., Bahar, G., & Okay, H. H. (2021). Yaylı çalgılarda dördüncü parmak kullanımına ilişkin müzik öğretmeni adaylarının görüşleri: nitel bir çalışma. *EKEV Akademi Dergisi*, (85), 65-76.

Schiavio, A., & De Jaegher, H. (2017). Participatory sense-making in joint musical practice. In *The Routledge companion to embodied music interaction*. Routledge.

Schippers, H. (2019). *Facing the music: Shaping music education from a global perspective* (2nd ed.). Oxford University Press.

Schippers, H., & Grant, C. (2020). Music as cultural practice: Pedagogies of diversity. *Music Education Research*, *22*(3), 245–26.

Schmidt, C. P., & McAdams, S. (2020). Musical aesthetics and decision-making in performance learning. *Frontiers in Psychology*, 11, 571234.

Semiz, G. (2023). *Sanat eğitimi kapsamında eğitim fakültesi güzel sanatlar ana bilim dalı lisans programlarına ilişkin akademisyen görüşleri* (Tez No. 801727). [Yüksek lisans tezi,

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Gönül Yayıncılık.

Senn, O., Kilchenmann, L., Von Georgi, R., & Bullerjahn, C. (2016). The effect of expert performance microtiming on listeners' experience of groove in swing or funk music. *Frontiers in Psychology*, *7*, 1487.

Silverman, M., & Elliott, D. J. (2019). *Artistry, ethics, and citizenship: Music education as praxis*. Oxford University Press.

Smith, P. L. and Rogan, T.J. (2005). Instructional Design (3rd Ed.), Willey Publishing Inc.

Sönmez, V. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Anı Yayıncılık

Sözen, İ. (2024). Bağlama eğitimi alanında yayımlanmış makalelerin eğilimleri: Bir içerik analizi. *The Journal of Academic Social Science*, 11(143), 67–82.

Sözer, E. (2003). *Öğretimde amaçlar ve düzenlenmesi,* Gültekin, M. (Ed.) *Öğretimde planlama ve değerlendirme* (ss. 31-44). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Şen, Y., & Akbaş, E. (2021). Geleneksel Türk halk müziği uzun hava türlerinden olan maya'ların makamsal analizi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *25*(2), 599-618.

Şenel, S. (2010). *Türk halk müziği çalgılarının eğitiminde yöntem ve yaklaşımlar*. Ankara: Sözkesen Matbaacılık.

Şener, U., Bulut, D., & Bulut, F. (2024). Mesleki müzik eğitimi kurumlarında öğrenim gören bağlama öğrencilerinin motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması. *Socıal Mentalıty and Researcher Thınkers Journal (Smart Journal)*, *9*(76), 4871-4882.

Şişman, G. T. (2017). Öğretmen yetiştirme lisans programları ders içeriklerinde "eğitim programı" kavramı. *İlköğretim Online*, *16*(3), 1301-1315.

Tepe, S. (2010). *Müzik öğretmenliği programında bireysel çalgı eğitimi-gitar öğrencilerinin mesleki yeterlik algılarının değerlendirilmesi* (Tez No. 264101). [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Timmers, R., & Honing, H. (2022). Timing, expression, and style in music performance. *Frontiers in Psychology*, 13, 842611.

Topu, F. , Baydaş, Ö. , Turan, Z. & Göktaş, Y. (2013). Common relıabılıty and valıdıty strategıes ın ınstructıonal technology research. *Cukurova University Faculty of Education Journal*, *42*(1) , 110-126.

TRT Türk Halk Müziği Repertuar Kurulu. (2019). *Türk halk müziği repertuarı ve makam–ayak sınıflandırmaları*. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu.

Türkoğlu, Z., & Gerçek, İ. H. (2025). Temel eğitim müzik öğretiminde Türk müziği makam kullanımı: Sistematik tarama. *Turcology Research*, 83, 387–401. https://doi.org/10.62425/turcology.1559674

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. Evrensel Müzikevi.

Uçan, İ. (2016). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar – ilkeler – yaklaşımlar*. Evrensel Müzikevi.

Uslu, R. (2015). Türk müziği tarihinde yeni bir dönemlendirme önerisi. *Medeniyet Sanat Dergisi*, *1*(2), 91-109.

Üstün, E., & Özçimen, A. (2015). Okul çalgılarının (flüt, bağlama, gitar) kullanımının müzik dersi kazanımları açısından etkisi ve önemi. In *Güzel Sanatlar alanında yenilikçi yaklaşımlar* (pp. 301–318). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınları.

Varış, F. (1976). *Eğitimde program geliştirme: Teori ve teknikler*. AÜ Eğitim Fakültesi Yayınları.

Volk, T. M. (1998). *Music, education, and multiculturalism: Foundations and principles*. Oxford University Press.

Westerlund, H., & Gaunt, H. (Eds.). (2013). *Collaborative learning in higher music education*. Ashgate Publishing, Ltd..

Wöllner, C. (2020). Interpersonal coordination, empathy, and joint music performance. *Frontiers in Psychology*, 11, 165.

Wright, R., Johansen, G., Kanellopoulos, P. A., & Schmidt, P. (Eds.). (2021). *The Routledge handbook to sociology of music education* (p. 538). Routledge.

Yaşar, S. (2015). Bağlama eğitiminde zeybek tezene tekniğinin temel öğretimine ilişkin bir çalışma. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (50), 1-19.

Yazıcı, T., & Baran, S. (2024). Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bağlama öğretimine yönelik öğretmen görüşleri (Mersin İli Örneği). *Avrasya Sanat ve Medeniyet Dergisi*, *19*, 01-39.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yıldırımer, E. (2024). *Temel düzeyde kabak kemane eğitimi için web tabanlı öğretim modeli önerisi* (Tez No. 848406) [Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Yıldız, E. (2023). Farklı *bağlama türlerinde eğitim veren uzmanların bağlama eğitimine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi*. (Tez No. 850441). [Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi-Mersin]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

YÖK. (2016). YÖK'ün Bilimsel Araştırma Ve Yayın Etiği Yönergesi konulu resmi yazısı. Erişim Adresi: http://www.yok.gov.tr/web/guest/içerik.

Yöre, S. (2012). Kırşehir yöresi halk müziği kültürünün kodları ve temsiliyeti. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, *9*(1), 563-584.

Yükseköğretim Kurulu. (2016). *Lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliği*. T.C. Resmî Gazete, Sayı: 29690.

Zatorre, R. J., Chen, J. L., & Penhune, V. B. (2007). When the brain plays music: auditory–motor interactions in music perception and production. *Nature Reviews Neuroscience*, *8*(7), 547-558.

EKLER

EK-1. Etik Kurul Başkanlığı Onay Formu

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERİSTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL BAŞKANLIĞI
Eğitim Bilimleri Birim Etik Kurulu
ERZURUM

Toplantının Mahiyeti :Etik Kurul
Toplantının Tarihi : 28.03.2025
Toplantının Sayısı :03

Karar-03: Danışmanlığını Doç.Dr. Murat Kamil İNANICI'nın yürüttüğü yüksek lisans öğrencisi Mümin ÇAĞLAR'ın "Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programının Öğretim Elemanları Ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi " isimli yüksek lisans tez çalışması ile ilgili etik kurul onay belgesi talebi ile ilgili husus görüşüldü

Yapılan görüşmelerden sonra adı geçenin "Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programının Öğretim Elemanları Ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi" isimli tez çalışması ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden sakınca bulunmadığına,

oy birliği ile karar verilmiştir.

(e-imza)
Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK
Birim Etik Kurul Başkanı

(e-imza)
Prof.Dr. İhsan Sabri BALKAYA
Birim Etik Kurul Başkan Yardımcısı

(e-imza)
Prof. Dr. Betül ASLAN
Birim Etik Kurul Üyesi

(e-imza)
Prof.Dr. Muhsine BÖREKÇİ
Birim Etik Kurul Üyesi

(e-imza)
Prof.Dr. Mustafa CİHAN
Raportör

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 8f88859a-d67a-4a32-a187-a07756b03c12 Doğrulama Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/atauk-universitesi-ebys

EK-2. Veri Toplama Aracı 1

Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programının Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesine Yönelik Görüşme Formu 1 (Bağlama Eğitmenlerine Yönelik)

Sayın hocam, bu form "Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programının Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi" başlıklı çalışmaya veri elde etmek amacıyla "Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Eğitimi Sürecine Yönelik" görüşünüzü belirlemek üzere düzenlenmiştir. Görüşme sorularına vereceğiniz yanıtlar, yalnızca bu araştırma kapsamında kullanılacak, hiçbir kurum veya kişiyle paylaşılmayarak gizli tutulacaktır. Soruların yanıtlanması yaklaşık olarak 40 dakikanızı alacağı öngörülmektedir. İçtenlikle yanıtlar vermeniz, araştırmada yanıtı aranacak sorunların çözümü açısından önem taşımaktadır.

Yüksek Lisans Öğrencisi
Mümin ÇAĞLAR

Görüşme Yapılan Bağlama Eğitmeninin Demografik Bilgileri		
Cinsiyet:	Erkek	☐
	Kadın	☐
Yaş:	.....	
Unvan:	Prof. Dr.	☐
	Doç. Dr.	☐
	Doktor Öğretim Üyesi	☐
	Öğretim Görevlisi	☐
	Araştırma Görevlisi	☐
	Diğer	☐
Mezun olduğunuz lisans programı	Eğitim Fakültesi	☐
	Güzel Sanatlar Fakültesi	☐
	Konservatuvar	☐
Kurumdaki Görev Süresiniz:	.....	

"Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programının Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi" Çalışmasına İlişkin Bağlama Eğitmenlerine Yönelik Sorular

"Sizce, Müzik Eğitimi Lisans Programı'ndan mezun olan Bağlama öğrencilerinin mesleki yeterlikleri neler olmalıdır?" sorusuna yönelik **Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programı ders içeriklerine dayalı olarak** "Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikler", "Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri", "Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri", "Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri", "Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri", "Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlikleri", "Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterlikleri" ve "Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlikleri" başlıkları oluşturulmuştur.

Aşağıdaki yeterlik düzeyi maddelerini, Bağlama öğrencilerinin mesleki donanımları açısından ne derece önemli olduğunu değerlendiriniz:

Puan	**Değerlendirme**
1	Hiç Katılmıyorum / Kesinlikle Gerekli Değil
2	Katılmıyorum / Gerekli Değil
3	Kararsızım / Ne Gerekli Ne Gereksiz
4	Katılıyorum / Gerekli
5	Tamamen Katılıyorum / Kesinlikle Gerekli

Kuramsal Bilgi ve Kültürel Yeterlikler

	1	2	3	4	5
Bağlama çalgısının tarihsel gelişimini, Türk Halk Müziği içerisindeki kültürel ve sosyolojik yerini açıklayabilme.					
Bağlamanın Türk müzik kültürü içindeki anlamını, çeşitlerini ve kullanım alanlarını açıklayabilme.					
Alevi-Bektaşi müziğinin kültürel ve tarihsel bağlamını, Türk halk müziği içindeki yerini ve ritüel işlevini açıklayabilme.					
Âşıklık geleneği, âşık tarzı şiir, hikâyeleme gibi alanları açıklayabilme.					
Uzun hava türlerinin (Bozlak, Barak, Hoyrat, Maya, Divan, Müstezat, Elezber vb.) yöresel kökenlerini, form yapılarını, serbest ritim özelliklerini ve makamsal niteliklerini açıklayabilme.					
Zeybek tavrının (ağır ritmik yapı, geniş zaman algısı, yöresel vurgular) teorik özelliklerini açıklayabilme.					
Dünya halk müziklerinden (Balkan, Orta Asya, Kafkas, Latin, Arap vb.) seçilmiş ezgileri bağlamaya aktarabilme.					

Teknik ve Fiziksel Uygulama Yeterlikleri

	1	2	3	4	5
Bağlama çalarken doğru oturuş, tutuş ve duruş tekniklerini uygulayabilme.					
Boş tellerde sağ el egzersizleriyle ritimsel doğruluk ve hızı uygulayabilme.					
Sol el temiz baskı teknikleri ile ses netliği sağlayabilme.					
Sağ ve sol elin eşgüdümünü sağlayan senkron egzersizlerini seslendirebilme.					
Sağ el için farklı tezene çalım şekilleri uygulayabilme.					
Sol el için ajilite odaklı teknik etütleri doğru uygulayabilme.					
Üst düzey kondisyon egzersizlerini düzenli olarak gerçekleştirebilme.					
Tril, çarpma, çekme, kaydırma gibi süsleme tekniklerini uygulayabilme.					

Pozisyon, Dizi ve Makam Bilgisi Yeterlikleri

	1	2	3	4	5
Bağlamada ses alanı ve pozisyon bilgisine hâkim olma ve pozisyonlar arasında geçiş yapabilme.					
Türk Halk Müziği repertuvarında yer alan temel makam dizileri ve gamları teknik açıdan doğru ve müzikal olarak çalabilme.					
Farklı düzenlerde perde sistemlerini ve pozisyonel bağlantıları analiz edebilme.					
Bağlama düzeninde ileri düzey pozisyonlara hâkim olabilme.					
Dizi, gam, geçki ve pozisyon bilgisiyle ilişkilendirilmiş eserleri müzikal yorum ve teknik doğrulukla çalabilme.					
Eserleri, makamsal yapıları, geçkileri ve form özelliklerine göre analiz yapabilme.					

Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri

	1	2	3	4	5
Ankara, Orta, Batı Karadeniz, Orta Anadolu, Teke, Silifke, Kırşehir, Kayseri, Karşılama, Konya tavırlarının teknik ve müzikal özelliklerini açıklayabilme.					
Yöresel tavırların gerektirdiği tezene yönleri, süslemeler, yaylanmalar ve geçki tekniklerini uygulayabilme.					
Tavır temelli yorumlama yaparak bölgesel müzikal ifadeyi doğru biçimde aktarabilme.					
Tavırlar arası teknik ve müzikal farkları ayırt edebilme ve uygulayabilme.					
Zeybek türlerinin bölgesel farklarını analiz ederek çalımına yansıtabilme.					

Repertuvar, Etüt ve Uygulama Yeterlikleri

	1	2	3	4	5
Seviyeye uygun eserlerden oluşan kişisel bir repertuvar oluşturabilme.					
Repertuvarını teknik, müzikal ve stilistik bütünlük içinde sahnede seslendirilme.					
Repertuvarında yer alan eserlerin teknik analizini yapabilme.					
Etüt, kondisyon ve repertuvar çalışmalarını öğretim materyali hâline getirip planlayabilme.					
Dünya müziklerine ait ezgileri bağlamaya aktararak repertuar genişliği sağlayabilme.					

Yorumlama, Doğaçlama ve Sanatsal İfade Yeterlikleri

	1	2	3	4	5
Doğaçlama yapabilme (özellikle açış, geçki ve kapanış pasajlarında).					
Her türü ve eseri kişisel müzikal anlatımıyla icra edebilme.					
Müzikal kararlarını gerekçelendirebilme; eleştirel düşünme ve estetik tercih yapabilme.					
Duygusal ifade, stilistik uygunluk ve kültürel anlam taşıyan müzikal bütünlük oluşturabilme.					

Solist Eşliği ve Müzikal Etkileşim Yeterlikleri

	1	2	3	4	5
Solistlere, özellikle uzun havalarda uygun eşlik sağlayabilme.					
Müzikal dinleme, empati ve grup içi etkileşim yapabilme.					

Yaratıcılık, Üretim ve Akademik Gelişim Yeterlikleri

	1	2	3	4	5
Özgün sözlü ya da sözsüz bağlama eserleri besteleyebilme.					
Kendi ürettiği eseri analiz edebilme, notaya aktarabilme ve icra edebilme.					
Lisansüstü çalışmalara temel oluşturacak sanatsal ve analitik yeterlik sahibi olabilme.					

EK-3. Veri Toplama Aracı 2

Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programının Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesine Yönelik Görüşme Formu 1 (Bağlama Eğitmenlerine Yönelik)

Sayın hocam, bu form "Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programının Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi" başlıklı çalışmaya veri elde etmek amacıyla "Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Eğitimi Sürecine Uygulanan yöntem ve araç-gereçlere yönelik" görüşünüzü belirlemek üzere düzenlenmiştir. Görüşme sorularına vereceğiniz yanıtlar, yalnızca bu araştırma kapsamında kullanılacak, hiçbir kurum veya kişiyle paylaşılmayarak gizli tutulacaktır. Soruların yanıtlanması yaklaşık olarak 20 dakikanızı alacağı öngörülmektedir. İçtenlikle yanıtlar vermeniz, araştırmada yanıtı aranacak sorunların çözümü açısından önem taşımaktadır.

Yüksek Lisans Öğrencisi
Mümin ÇAĞLAR

Görüşme Yapılan Bağlama Eğitmeninin Demografik Bilgileri		
Cinsiyet:	Erkek	☐
	Kadın	☐
Yaş:	.....	
Unvan:	Prof. Dr.	☐
	Doç. Dr.	☐
	Doktor Öğretim Üyesi	☐
	Öğretim Görevlisi	☐
	Araştırma Görevlisi	☐
	Diğer	☐
Mezun olduğunuz lisans programı	Eğitim Fakültesi	☐
	Güzel Sanatlar Fakültesi	☐
	Konservatuvar	☐
Kurumdaki Görev Süresiniz:	.....	

"Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programında Uygulanan Yöntem ve Araç-Gereçlere Yönelik Öğretim Elemanları Görüşlerini Belirlemeye İlişkin Sorular

Sayın hocam, bu anket çalışmasının amacı, müzik öğretmenliği lisans programında bağlama öğretiminde kullanılan yöntemler ile araç-gereç ve materyalleri öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda belirlemek ve değerlendirmektir. Lütfen eğitim sürecinde uyguladığınız yöntemler ile araç-gereç ve materyalleri işaretleyiniz.

Bağlama öğretiminde hangi yöntemleri uyguluyorsunuz?

Taklit ve Model Alma (Örnekleme) Yöntemi: Öğrenciler, öğretmenin icrasını dikkatle dinler ve aynı ezgiyi taklit eder.	☐
Analitik Çözümleme Yöntemi: Ezgiler; dizi, usul, tavır ve yapı bakımından çözümlenir. Parmak pozisyonları, tezene vuruşları teknik olarak açıklanır.	☐
Adım Adım Öğretim (Kademeli İlerleme): Kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru yapılandırılmış egzersizlerle ilerlenir.	☐
Amaçlı Tekrar: Belirli parmak çalışmaları, tezene egzersizleri ve pasajlar sistematik olarak tekrar edilir.	☐
Duyuş Geliştirme ve İfade Temelli Yöntemler: Öğrencilere ezgileri sadece doğru çalmak değil, tavrına, karakterine uygun şekilde icra etmek öğretilir.	☐
Yapılandırmacı Yaklaşım: Öğrencinin aktif katılımı teşvik edilir, öğretmen yol gösterici rol üstlenir. Ezgiler öğrencilerle birlikte analiz edilir, öneriler alınır.	☐

Tematik ve Hikâyeleştirilmiş Öğrenme: Ezgilerin öyküleri, yöresel bağlamları aktarılır; öğrencinin bağ kurması sağlanır.	☐
Yaratıcı İfade ve Doğaçlama: Öğrencilerin belirli kalıplar içinde kendi ezgilerini üretmeleri ya da varyasyonlar yapmaları teşvik edilir.	☐
Bu yöntemlerin dışında uyguladığınız yöntem ya da yöntemler var ise lütfen yazınız.	

Bağlama öğretiminde hangi araç-gereç ve materyalleri kullanıyorsunuz?

Akort cihazı	☐
Metronom	☐
Repertuvar kitapları	☐
Nota programları (MuseScore, Finale)	☐
Yavaşlatma özelliği olan müzik oynatıcılar	☐
YouTube'dan seçilmiş performans videoları	☐
Geri bildirim süreci için ses ve video kayıtları	☐
Çalgı eğitimin yönelik kitaplar	☐
Yöresel tavır çalışmalarını içeren özel notasyon materyalleri	☐
Usta icralardan alınmış görsel-işitsel kayıtlar	☐
TRT repertuar defterleri	☐
Türk müziği dizileri, usul kalıpları ve makamsal geçki şemalarını içeren materyaller	☐
Kendi oluşturduğum alıştırma ve egzersiz notları	☐
Kendi yazdığım öğretim metodu kitabı	☐
Bu araç-gereç ve materyaller dışında kullandığınız araç-gereç ve materyaller var ise lütfen yazınız.	

EK-4. Veri Toplama Aracı 3

Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programının Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesine Yönelik Görüşme Formu 3 (Programdaki Eksik Yönlere Yönelik Görüşlerin Tespitine Yönelik Form)

Görüşme Yapılan Bağlama Eğitmeninin Demografik Bilgileri		
Cinsiyet:	Erkek	☐
	Kadın	☐
Yaş:	.....	
Unvan:	Prof. Dr.	☐
	Doç. Dr.	☐
	Doktor Öğretim Üyesi	☐
	Öğretim Görevlisi	☐
	Araştırma Görevlisi	☐
	Diğer	☐
Mezun olduğunuz lisans programı	Eğitim Fakültesi	☐
	Güzel Sanatlar Fakültesi	☐
	Konservatuvar	☐
Kurumdaki Görev Süresiniz:	.....	

"Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitimi Bağlama Öğretimi Programında Eksik Görülen Konulara Yönelik Öğretim Elemanları Görüşlerini Belirlemeye İlişkin Soru

Sayın hocam bu görüşmenin amacı, müzik öğretmenliği lisans programı içeriğinde Yozgat Sürmeli tezene tavrının olmamasını "Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri" açısından nasıl değerlendirdiğinize yöneliktir. Lisans programı içeriğinde Yozgat Sürmeli tezene tavrının olmamasını "Tavır ve Yöresel İcra Yeterlikleri" açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konudaki görüşleriniz nedir? lütfen açıklar mısınız?

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Mümin ÇAĞLAR

EĞİTİM

İlkokul ve Ortaokul: Atatürk İlköğretim Okulu

Lisans: Atatürk Üniversitesi K.K.E.F Müzik Öğretmenliği Bölümü

Yüksek lisans: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı